

СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз — SVOBODA — Published by the Ukrainian National Association

ЦІНА $1.00 РАЗ НА ТИЖДЕНЬ ONCE A WEEK PRICE $1.00

РІК CXII П'ЯТНИЦЯ, 4 ЛИСТОПАДА 2005 РОКУ ЧИСЛО 44 VOL. CXII FRIDAY, NOVEMBER 4, 2005 No. 44

Успішна візита прем'єра Ю. Єханурова до США

У Вашінґтоні прем'єр справив враження доброго управителя

ПАРСИПАНІ, Н. Дж. – Прем'єр-міністер України Юрій Єхануров 31 жовтня - 2 листопада перебував з робочою візитою у США. Протягом візити у Вашінґтоні він зустрічався з Державним секретарем США Кондолізою Райс, адміністратором Національного космічного агентства США Марком Ґріфіном, президентом Корпорації закордонних приватних інвестицій, віце-президентом США Ричардом Чейні, президентом Світового банку Полом Вулфовіцем і міністром енерґетики США Семюелем Бодменом. Крім того, впродовж двох днів перебування у США Ю. Єхануров зустрічався з представниками Національного демократичного інституту та Міжнародного республіканського інституту, провідними політологами США, керівниками Торговельної палати і членами Конґресу. 3 листопада український прем'єр повернувся до Києва.

Першого дня візити, виступаючи у Фонді Карнеґі, Ю. Єхануров заявив, що з реприватизацією в Україні буде покінчено, уряд проводитиме зважену політику, оскільки, за його словами, тепер на зміну пропаґандистській команді прийшла команда професіоналів. Прем'єра представив директор програм з питань Росії та Азії Фонду Карнеґі Андерс Аслунд. Вкотре пролунали позитивні слова про події Помаранчевої революції та демократичні перетворення в Україні, але цього разу, однак, присутні почули і критичні зауваження через невиважену, за словами А. Аслунда, економічну політику: „В Україні була лише одна проблема – економічна політика уряду. Тому ми дуже зраділи зміні, що сталася в уряді у вересні", – зазначив А. Аслунд.

Ю. Єхануров зупинився на завданнях, які стоять перед його урядом щодо Европейського союзу – виконання Пляну дій інтеґрації, отримання статусу країни з ринковою економікою, спрощення візового режиму, розвиток спеціяльної торговельної зони між Україною та країнами ЕС. Він говорив також про особливості торговельно-економічних взаємин зі США, зокрема в питаннях імпорту птиці, кольорових сплавів, тяжких металів та цукру. Глава уряду наголосив, що Україна уважно ставиться до побажань США стосовно імпорту курячого м'яса в Україну, сподівається на розуміння США стосовно поступового скасування експортного мита на брухт чорних металів і заборони на брухт кольорових металів. Крім того, українська сторона вивчає питання підтримки сільського господарства в переговорах зі збільшення квоти імпорту цукру-сирцю з 260 тис. тонн до 408 тис. тонн. Ю. Єхануров підкреслив, що підписання протоколу з США буде означати фактичну підтримку Сполученими Штатами вступу України до СОТ і стане добрим сигналом для інших країн, з якими Україна ще веде переговори, насамперед для Австралії.

Прем'єр сказав те, чого з нетерпінням чекали українські та чужоземні підприємці: „Саме моє призначення прем'єр-міністром – це сигнал українському підприємництву, що приватна власність буде священною і недоторканною в Україні".

На зустрічі, організованій Міжнародним республіканським інститутом та Національним демократичним інститутом, прем'єр подякував обидвом установам за допомогу, яку вони надали у проведенні минулорічних президентських виборів, і запевнив, що український уряд забезпечить проведен-

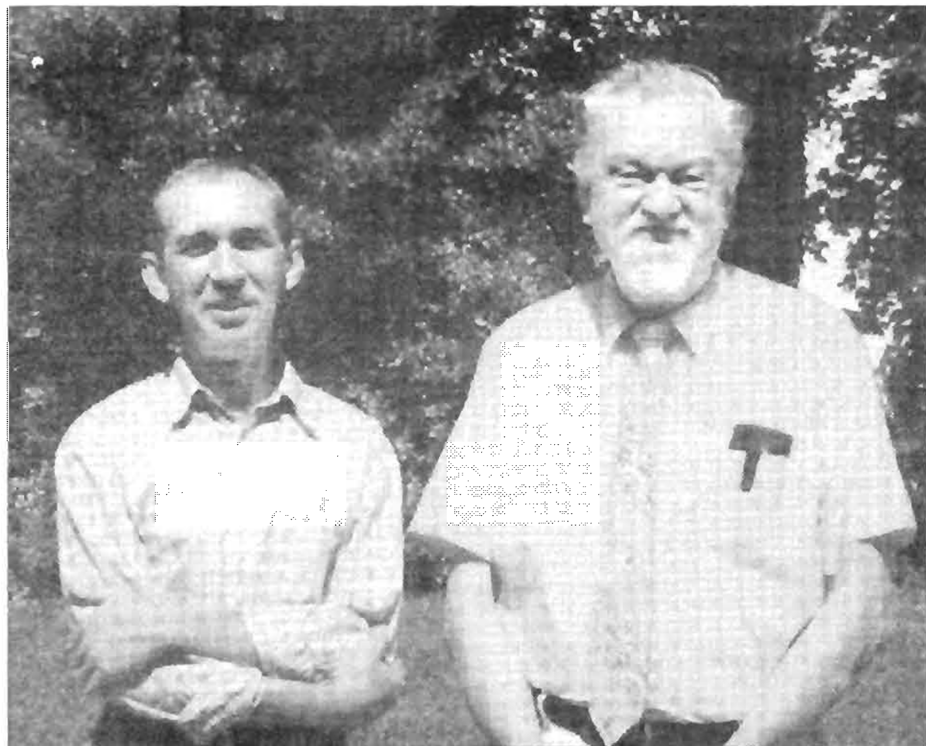
(Закінчення на стор. 3)

Віктор Ющенко (зліва) і Юрій Єхануров 21 жовтня перед візитою прем'єра України до Вашінґтону. *Фото: УНІАН*

О. Ірванець: „Майбутній нобеліст вже живе в Україні"

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ. – 3 вересня прибув до США український поет, прозаїк, драматург Олександер Ірванець, який отримав стипендію фундації Фулбрайта до травня 2006 року. Темою дослідження є сучасна американська драматурґія, а працюватиме О. Ірванець при університеті Ла Саль у Філядельфії. З ним розмовляв Леонід Рудницький.

Олександер Ірванець (зліва) та Леонід Рудницький

– Ваші п'єси ставляться в Україні й за кордоном, зокрема в Німеччині. А що привело вас до Америки?

– Мене, як драматурга, цікавлять найновіші п'єси, які створені нещодавно і поставлені у театрах. В Україні поняття „сучасної драматурґії", на жаль, майже відсутнє – п'єси українських авторів роками чекають своєї черги, щоб бути виставленими. Тоді як я є членом журі великого театрального фестивалю у Вісбадені (Німеччина), і з заздрістю спостерігаю, які цікаві театральні роботи туди щоразу привозять найближчі сусіди України – Польща і Росія. Може, вдасться щось запозичити і пожвавити цей процес в Україні. Я збираюся також перекласти дещо з найновішої американської драматурґії. В ідеалі це мусила б бути антологія сучасної драматурґії, хоч, може, все ще обмежиться 2–3 журнальними публікаціями.

– Мені Ви знайомі, перш за все, як поет, один з трійці „Бу-Ба-Бу", групи, до якої входять також і Юрій Андрухович та Віктор Неборак. Окрім того, Ви, як прозаїк, здобули собі певне ім'я своїм романом „Рівне/Ровно". Також Ви є автором кількох п'єс. Який же Ваш улюблений жанр?

– Звісно, найпочесніше було б іменуватися поетом. Проте з віком вірші пишуться все рідше й рідше. Натомість приходить проза – бо у прозі можна сказати більше й зазирнути глибше. Свого часу я написав також згаданих вами кілька п'єс, і деякі з них, до мого великого подиву, були навіть поставлені на сценах Німеччини, Люксембурґу, Казахстану та України. А минулого червня моя п'єса „Брехун з Литовської площі", дія якої відбувається у польському місті Любліні, була поставлена просто там, на місці дії, на центральній площі Любліну. Для цього навіть на кілька годин перекрили рух у центрі міста.

– В Німеччині, яку ми щойно згадали, серед інтелектуалів та мистців останнім часом досить сильно відчутна ностальгія за недавніми часами соціялізму –

(Закінчення на стор. 13)

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

В. Ющенко оприлюднив свій заробіток 2004 року

КИЇВ. – Віктор Ющенко минулого року заробив понад 62 тисячі гривень. У нього є будинок на 618 квадратних метрів та земельна ділянка на 63 тисячі квадратних метрів, проте Президент не має власного авта. Ці дані з декляраціï про доходи 28 жовтня продемонстрував журналістам голова Секретаріяту Президента Олег Рибачук. Прибуток президентської родини становив трохи більше 214 тисяч гривень на рік. Але за кордоном сім'я має рахунок на суму 1 мільйон 200 тисяч гривень та цінних паперів на 1 мільйон 700 тисяч гривень. „Згідно зі законом, Президент України подав декларацію. Питання декларації А. Ющенка, Ліни Ющенко інших дорослих членів родини – це питання, відповідь на яке мають давати ці люди. Це не зобов'язаний робити Президент", сказав О. Рибачук.

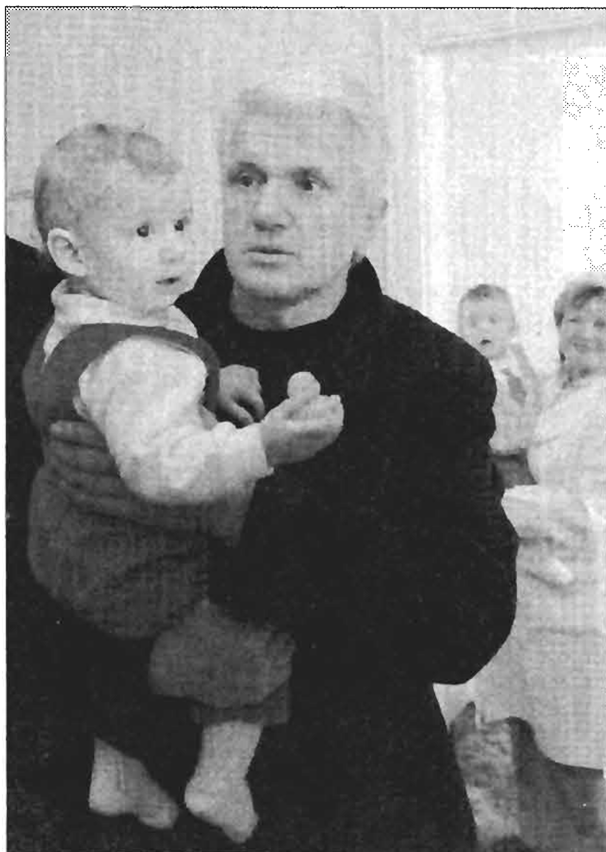
Суперечності щодо кандидатури Генерального прокурора

КИЇВ. – Президент В. Ющенко 31 жовтня повідомив про внесення до Верховної Ради кандидатури Олександра Медведька на посаду Генпрокурора. Під час засідання політради керівників парляментських фракцій В. Ющенко закликав депутатів підтримати кандидатуру О. Медведька, який наразі посідає посаду заступника Генпрокурора. Упродовж дня надходили суперечливі повідомлення про подання кандидатури на посаду Генерального прокурора. 31 жовтня зранку стало відомо, що Президент кілька днів тому подав на розгляд парляменту кандидатуру київського прокурора 50-річного Василя Присяжнюка, заступника Генерального прокурора і прокурора Києва, але вже кілька годин по тому кандидатуру було відкликано. О. Медведько був заступником С. Піскуна ще під час його першого перебування на посаді.

Суд розглядатиме позов С. Піскуна

КИЇВ. – Суд у Києві призначив перше засідання за позовом колишнього Генерального прокурора Святослава Піскуна про визнання незаконним його звільнення з посади Генерального прокурора на 8 листопада. Попереднє судове засідання за позовом С.Піскуна відбулося без участи самого позивача – С.Піскун, за словами його представників, перебував в одній із київських лікарень. Разом з тим, за клопотанням представника Віктора Ющенка в суді міністра юстиції Сергія Головатого, С. Піскун має в обов'язковому порядку з'явитися на початок розгляду справи по суті 8 листопада. Тоді суд може винести остаточне рішення щодо того, чи законно Президент 14 жовтня звільнив С. Піскуна з займаної ним посади – за словами представника президента в суді Миколи Полудьоного, оскільки головною проблемою суду буде не дослідження доказів та обставин, а тлумачення правових норм, суд може винести остаточне рішення протягом одного дня. Представники В. Ющенка та С. Піскуна в суді відмовилися від коментарів щодо ходу засідання, проте голова Секретаріяту Президента України Олег Рибачук 31 жовтня висловив переконання, що переможцем у тій справі буде держава. Перед тим, як оскаржити в суді рішення Президента щодо свого звільнення, С. Піскун висловив переконання, що той документ не відповідає Законові про прокуратуру, згідно з яким, зі слів С. Піскуна, президентові для звільнення Генпрокурора потрібне погодження парляменту. Представники ж Президента в суді наполягають на тому, що за Конституцією України, указ Президента є достатнім для відставки Генпрокурора і не потребує додаткових пояснень. Раніше С. Піскун називав свою відставку незаконною і твердив, що йому невідомі причини його звільнення.

До хворих дітей...

Голова Верховної Ради України Володимир Литвин 29 жовтня, в рамках робочої візити до Житомирської области, відвідав у Новоград-Волинському Будинок-інтернат для дітей-інвалідів. Фото УНІАН

Представником Президента у ВР призначено Ю. Ключковського

КИЇВ. – Президент України Віктор Ющенко призначив народного депутата Юрія Ключковського своїм представником у Верховній Раді. Указ про це підписано 1 листопада. Ю. Ключковський входить до фракції „Наша Україна", заступник голови парляментського комітету з питань державного будівництва і місцевого самоврядування. Обраний до парляменту за списком бльоку „Наша Україна" (19-ий у списку). Раніше представником Президента в парляменті був депутат Сергій Соболєв. але 21 вересня В. Ющенко звільнив його з цієї посади.

Міліція допитувала А. Ющенка

КИЇВ. – Міліція допитала сина Президента України в справі підпалу авта ліванського підприємця Валіда Арфуша. 30 жовтня міністер внутрішніх справ Ю. Луценко повідомив, що Андрій Ющенко познайомився з братом Валіда Арфуша Омаром у ресторані „Декаданс" у Києві минулого року. І жодних конфліктів між ними не було, як стверджували брати. Міністер також заявив, що в братів Арфушів „темне минуле", Генпрокуратура вже більше року розслідує кримінальну справу проти одного з них. В справі про підпал автомобіля розглядається кілька версій. Міністер додав, що до злочину ретельно готувалися. Автомобіль В.. Арфуша, видавця журналу „Папарацці", підпалили вночі 30 вересня. Тоді власник автомобілю пов'язав це зі своїми намірами опублікувати у журналі статтю про Андрія Ющенка.

Україна і Туркменістан підписали угоду про розрахунки за ґаз

АШГАБАТ, Туркменістан. – Міністер палива і енерґетики України Іван Плачков і міністер нафтоґазової промисловости і мінеральних ресурсів Туркменістану Гуйчназар Тачназаров підписали протокол про розрахунки за ґаз. Протокол був підписаний 27 жовтня під час офіційної візити в Республіку Туркменістан української урядової делегації на чолі з прем'єр-міністром України Юрієм Єхануровим. Зокрема туркменська сторона в документі підтвердила наміри стосовно постачання ґазу в Україну у 2006 році. Крім цього в протоколі замарковано 100 відсотковий рівень розрахунків української сторони за постачання туркменського ґазу у валюті, починаючи з липня 2005 року, а також часткова його передоплата. Своєю чергою, туркменська сторона погодила обсяги товарної продукції, поставленої в Туркменістан в рахунок погашення заборгованости за ґаз, що утворилася в 2004-2005 рр. Документ також встановлює терміни достав і полагоджений перелік продукції, яка надійде в Туркменістан до кінця першого кварталу 2006 року. Українська делегація на зустрічі з президентом Туркменістану Сапармуратом Ніязовим підтвердила зацікавленість в подальшій участи українських компаній в будівництві нових об'єктів в Туркменістані.

Міжнародна конференція присвячена українській науці

КИЇВ. – Глава Секретаріяту Президента України Олег Рибачук 31 жовтня привітав з відкриттям учасників Міжнародної конференції, присвяченої українській науці. Організатор – Фонд цивільних досліджень і розвитку США, який вже 10 років співпрацює з Україною. Заступник голови Фонду цивільних досліджень Кетлін Кембел каже: американці й надалі готові вкладати кошти у розвиток вищої освіти України. Протягом 10 років Фонд виділив Україні понад 17 мільйонів гривень. Форум, на якому йшлося зокрема і про реформування науки, проходив в Києві 31 жовтня – 1 листопада. О. Рибачук наголосив, що в сьогоднішньому світовому просторі наука та високі технології дедалі більшою мірою визначають національну безпеку країн, конкурентоспроможність їхніх економік та добробут населення. „Саме тому, – сказав О. Рибачук, – одним з першочергових завдань Президента України В. Ющенка є створення умов для розвитку високотехнологічних виробництв, зміцнення науково-технологічного потенціялу нашої держави". Керівник Секретаріяту підкреслив, що „з огляду на дедалі більші вимоги сучасности потребує перегляду система організації наукових досліджень та застосування їх вислідів у виробництві". О. Рибачук зазначив, що з цією метою Президент України створив робочу групу, діяльність якої буде зосереджена на розробленні нової концепції розвитку вітчизняної наукової сфери. У церемонії відкриття конференції також узяли участь президент НАНУ Борис Патон, в.о. голови Комітету ВРУ з питань науки і освіти Ігор Юхновський, радник у справах науки Державного секретаря США Джордж Аткінсон та ін.

Болгарія, Киргизія, Туреччина і Україна ввійдуть до коридору „Північ-Південь"

МОСКВА. – Уряд Росії 31 жовтня висловив згоду на одночасне приєднання Болгарії, Киргизії, Туреччини та України до угоди про міжнародний транспортний коридор „Північ - Південь". Відповідну постанову підписав глава уряду Михайло Фрадков. МЗС РФ повідомить депозитарія угоди - Іран - про згоду російської сторони на приєднання до угоди цих держав. Угоду про міжнародний транспортний коридор „Північ-Південь" підписано в Санкт-Петербурзі 12 вересня 2000 року.

Відкрили інформаційний центр для підприємців

КИЇВ. – 1 листопада в Києві відкрили перший європейський інформаційний кореспондентський центр в Україні. Він базуватиметься при Українській торгово-промисловій палаті. Центр відкрив Посол ЕС Ієн Боуг. Центр стане частиною мережі близько 300 таких же центрів в ЕС, Норвегії, Ісляндії та країнах, що є кандидатами на вступ до ЕС. Управління цими центрами здійснює Генеральний директорат Европейської Комісії з питань підприємництва та промисловости, і вони дають можливість українському та европейському підприємництву отримувати інформацію про Україну та Европу.

За повідомленнями інформаційних аґентств

В Україні триває перегрупуванння сил

КИЇВ. – Під час опитування Центру соціологічних та політичних досліджень „Соціовимір" (опитано 15 по 25 жовтня 2400 опитаних – по 400 осіб в кожному з шести обраних регіонів) відповіді на запитання „Якби вибори відбулися сьогодні?" показали, що жодна з шести політичних сил, котрі потенційно можуть потрапити до парляменту, не стала загальнонаціональною партією, яка б мала достатню підтримку в усіх регіонах України. Бльок В. Януковича за середнім показником по регіонах набирає 20. 7 відс., бльок Ю. Тимошенко – 17.7, бльок В. Ющенка Народний союз „Наша Україна"– 17. 2, Народний бльок В. Литвина – 6.7, КПУ – 4.4, Соціялістична партія – 3.6. Решта політичних партій не має шансів для самостійної успішної участи у парляментській кампанії 2006 року.

31 жовтня в Києві відбулось засідання Політичної ради при Президентові України під головуванням Віктора Ющенка, На фото: учасники засідання обмінюються вітаннями – (зліва): Президент України Віктор Ющенко, народний депутат України Леонід Кравчук і народний депутат, провідник Соціялістичної партії України Олександер Мороз.
Фото УНІАН

В міру наближення виборів до Верховної Ради в Україні відбувається усе більше подій передвиборного характеру: триває об'єднання однодумців, пошуки прихильників. 22 жовтня в Палаці культури Київського політехнічного інституту відбувся установчий з'їзд молодіжного крила партії Віктора Ющенка – Всеукраїнської громадської організації „Молодіжний союз „Наша Україна". У з'їзді взяли участь півтори тисячі молодих людей з 27 реґіонів, а також члени президії ради партії „Наша Україна".

Під час виступу на з'їзді голова оргкомітету форуму, міністер у справах сім'ї, молоді і спорту України Юрій Павленко наголосив, що „Молодіжний Союз „Наша Україна" повинен стати серйозним контролером влади і назвав основні принципи, якими буде керуватися організація під час своєї праці – чесні руки, демократичність в політиці, передбачуваність, професіоналізм та компетентність.

22 жовтня була створена Всеукраїнська молодіжна організація „Батьківщина молода" – молодіжне крило партії „Батьківщина". На з'зді були присутні делегати з усіх областей України та Криму, які представляють актив партії „Батьківщина". Почесним головою „Батьківщини молодої" делеґати обрали Юлію Тимошенко, а головою громадської організації – Віктора Тарана. Делеґати з'їзду вирішили розпочати створення коаліції молодіжних організацій на підтримку Ю. Тимошенко. На думку членів „Батьківщини молодої", участь у скликанні з'їзду „Молодіжного союзу „Наша Україна" багатьох чиновників демонструє суперечність між заявами Президента В. Ющенка про незастосування адміністративного ресурсу та непідтримку владою жодної політичної сили і практичними діями представників влади.

Активна участь міністра Ю. Павленка у підготуванні з'їзду молодіжної організації є свідченням залучення владних ресурсів до партійного будівництва, що недопустимо в демократичних країнах, вважають учасники з'їзду молодіжного крила партії „Батьківщина".

Тимчасовим виконуючим обов'язки голови УРП „Собор" обрано Левка Лук'яненка. Таке рішення підтримав позачерговий з'їзд партії, що проходив 22 жовтня в Будинку архітектора у Києві.

Під час з'їзду неодноразово виникали бійки між київськими делеґатами, що підтримують Л. Лук'яненка, і реґіональними, які хотіли, щоб головою партії залишився А. Матвієнко. 70 делегатів з'їзду, які не підтримують Л. Лук'яненка, провели своє засідання на третьому поверху Будинку архітектора під головуванням члена центрального проводу „Собору" Володимира Шовкошитного. З'їзд прийняв рішення про участь у парляментських виборах 2006 року у бльоці з Юлією Тимошенко.

Голова Народної партії України Володимир Литвин, голова Укра-

(Закінчення на стор. 15)

Схвалено бюджет і закони, котрі наблизять Україну до СОТ

КИЇВ. – Верховна Рада 1 листопада схвалила два закони, котрі підвищують можливості України на вступ до Світової організації торгівлі вже до кінця цього року, та підтримала бюджет на наступний рік. На схвалення чекають ще близько десятка законів, необхідних для вступу до СОТ, і багато з них зачіпатимуть інтереси лобістських груп у Верховній Раді. Крім того, ВР ухвалила бюджет на наступний рік у першому читанні, який надає урядові можливість вдосконалити проєкт бюджету, а потім подати на розгляд парляментові – не пізніше 15 листопада. „За" бюджет у першому читанні проголосувало 270 депутатів з 389 зареєстрованих у залі. За бюджет відмовились голосувати фракції Бльоку Юлії Тимошенко, Соціялістичної партії України, більшість фракцій „Єдиної України" та партії „Реформи і порядок".

Бюджет схвалено після гострих дискусій і незважаючи на жорстку критику документу з боку бюджетного комітету і представників окремих фракцій. Виконувач обов'язків голови бюджетного комітету Людмила Супрун назвала якість бюджету низькою. У відповідь на заяву міністра фінансів Віктора Пинзеника, що депутати вимагають збільшення бюджетного дефіциту до 80 мільярдів гривень, Л. Супрун закинула Кабмінові, що він не хоче працювати над проєктом бюджету і прагне зірвати парляментські вибори.

УНІАН

Відзначили річницю 1 листопада

ЛЬВІВ. – 1 листопада Львів разом з іншими містами України відзначив річницю проголошення Західньоукраїнської Народної Республіки. Найактивнішим організатором різноманітних акцій свята виступили, як і в попередні роки, львівські пластуни. Саме вони щороку намагаються відтворити для львів'ян події, що сколихнули Львів 1 листопада 1918 року.

Акцією, яка нагадує про події 87-річної давности, є відроджена тереннова гра „Листопадовий Чин", котра була традиційною в Україні до 1930 року. Її пластуни встигли показати містові 31 жовтня увечорі. Хлопці та дівчата у військових одностроях „захоплювали" стратегічні об'єкти в місті, як це було у далекому 1918 році, та долали низку перешкод на шляху до перемоги. Завдання ускладнювало те, що під час „штурму" об'єкту „повстанцям" треба було продемонструвати знання історичного минулого, відповідаючи на запитання інструктора. Якщо відповідь була правильною, команда „наступала" на інші об'єкти. А їх усього було десять, у тому числі – Народний дім (тепер „Кінопалац"), Галицьке намісництво (Ратуша), Цитадель, Головна пошта, зброярня (музей „Арсенал") та інші.

30 жовтня 1918 року львівські пластуни отримали наказ з'явитися увечорі до їхньої домівки на вулиці Хмельовського, де хорунжий УСС Дмитро Паліїв доручив їм розвідати околиці Львова, щоб дізнатися про розташування військових ворожих частин, їхню чисельність та озброєння. Наступного дня д-р Олександер Тисовський повідомив, що 1 листопада у Львові буде історичний день – відновлення української державної незалежности. Вранці 1 листопада за наказом пластуна та сотника УСС Дмитра Вітовського пластун Зенон Русин підняв синьо-жовтий прапор над Львівською ратушею.

Вшанування пам'яті полеглих за волю стрільців почалося 1 листопада опівночі Почесною стійкою пластунів на Янівському та Личаківському цвинтарях. Після цього пластуни поклали квіти до меморіялу Січовим Стрільцям на Янівському цвинтарі та меморіалу УГА на Личаківському кладовищі.

У Львівському національному театрі опери та балету ім. С. Крушельницької львівські пластуни мали урочистий вечір живої музики, на якому звучали стрілецькі та сучасні патріотичні пісні. Завершився листопадовий вечір пам'яті спільною молитвою молоді біля Ратуші.

„Львівська газета"

Успішна візита...

(Закінчення зі стор. 1)

ня чесних парляментських виборів наступного року:

Колишній Посол США в Україні Віліям Мілер, який прийшов на зустріч з прем'єром, сказав, що найголовніше на наступних виборах – зберегти „помаранчеву команду".

Голова УАКРади Ігор Гавдяк повідомив, що українська діяспора у США очікує конкретних кроків у двосторонніх взаєминах: „Ми очікуємо, що питання звільнення України від поправки Джексона-Веніка піде вперед, що взаємини між США і Україною стануть на більш нормальний курс".

У Торговельній палаті Сполучених Штатів, яка організувала форум з приблизно тридцяти осіб з досвідом роботи в українській економіці, відбувся обід з участю прем'єр-міністра України. На закритій для преси зустрічі обговорювалися питання підприємницьких взаємин двох країн. За словами Ґері Літмана, віце-президента відділу з питань Европи та Евразії Торговельної палати США, Ю. Єхануров справив на американців враження доброго управителя.

Бі-Бі-Сі підкреслює, що схвалені Верховною Радою закони підвищують шанси України на вступ до Світової організації торгівлі вже до кінця цього року, але на схвалення чекають ще близько десятка законів, необхідних для вступу до СОТ, і багато з них зачіпатимуть інтереси лобістських груп у Верховній Раді.

Ю. Єхануров відвідав Арлінґтонське кладовище та пам'ятник Тарасові Шевченкові і увечорі мав прийняття в українському посольстві. На 2 листопада („Свобода" цього дня передавалася до друку) передбачений сніданок з конґресменами та зустріч з віце-президентом США Ричардом Чейні.

За матеріялами ЗМІ

АМЕРИКА І СВІТ

Дж. Буш замінив кандидатуру до Верховного суду

ВАШІНҐТОН. – Президент США Джордж Буш 31 жовтня запропонував членом Верховного суду США Самуеля Аліто – суддю Апеляційного суду Пенсильванії, якого вважають соціяльним консерватором. Кандидатуру судді С. Аліто на місце судді Сандри Дей О'Коннор було подано після того, як Гарієт Маєрс 27 жовтня зняла свою кандидатуру на посаду у Верховному суді. Номінацію С. Аліто привітали американські праві організації, але засудили ліві. Призначення попереднього кандидата, Гаріст Маєрс, викликало критику, оскільки вона не виступала відкрито проти абортів, а також за брак судового досвіду, а її номінування нав'язували тільки з прихильністю до неї Президента. Суддя С. Аліто був гострим критиком закону 1973 року, який леґалізував аборти. Його також вважають діячем, який сприятиме релігійним акціям у публічних місцях. 55-річний номінат С. Аліто, на відміну від Г. Маєрс, має значний досвід у конституційному законодавстві та урядовому керівництві. Крім того, він є одним з найбільш шанованих суддів у США за його вміння і досвід у виконуванні судейських обов'язків і працю в публічних урядах. С. Аліто буде п'ятим католиком у Верховному Суді, однак, його призначення може викликати „несвященну" війну – коли в майбутньому суд зосередиться на суперечках, які точаться навколо культурних цінностей країни.

Звинувачено чиновників Білого Дому

ВАШІНҐТОН. – 28 жовтня кримінальні звинувачення пред'явлено керівникові штабу віце-президента Ричарда Чейні Люїсу Лібі. Його звинувачують за трьома статтями: перешкоджання правосуддю, неправдива заява та неправдиві свідчення перед Великою лавою присяжних. А іншому представникові адміністрації – найближчому радникові Президента Джорджа Буша та заступникові керівника штабу Президента – Карлові Рову вдалося уникнути звинувачень. Слідство стосовно високопоставлених чиновників Білого Дому почалося ще два роки тому, після того, як Роберт Новак 14 липня 2003 року у своїй статті розкрив у пресі ім'я аґента ЦРУ, що у США є кримінальним злочином.

Америка прощається з Розою Паркс

ВАШІНҐТОН. – Тисячі американців 30 жовтня вишикувалися в чергу у Вашінґтоні, щоб віддати останню шану активістці руху за громадянські права Розі Паркс, яка померла минулого тижня на 92-му році. Труну з її тілом встановлено у ротонді будинку Конґресу США, що є рідкісним виявом пошани, яку зазвичай надають лише президентам та видатним особам. Вперше таку честь надано жінці. Попрощатися з нею прийшли Президент Джордж Буш з дружиною Лорою та інші американські політичні провідники. Роза Паркс увійшла в історію 1955 року, коли порушила закон про сеґрегацію, відмовившись поступитися місцем в автобусі білому чоловікові. Її арешт викликав акції протесту, які згодом перетворилися на загальнонаціональний рух за громадянські права. З ротонди 31 жовтня тіло Р. Паркс перенесено до церкви у Вашінґтоні, де відбулася похоронна відправа, а звідти перевезено до Дітройту, рідного міста покійної, де в Музеї Афро-американської історії ім.Чарлса Врайта, домовина з тлінними останками в пошані пробула до середи, 2 листопада, коли відбувся похорон на одиному з місцевих цвинтарів.

Президент Буш почав наступ на пташину ґрипу

ВАШІНҐТОН. – Президент Джордж Буш 1 листопада окреслив програму надзвичайних заходів проти загрози пташиної ґрипи. Він прохатиме Конґрес виділити 7 мільярдів долярів на фінансування програми і попередив, що США втратять багато життів в разі, як не вдадуться до запобіжних заходів сьогодні. Від адміністрації Дж. Буша вимагають відповіді на загрозу пташиної ґрипи. Президент Дж. Буш зазначив, що серед його першочерговостей буде виготовлення і накопичення достатньої кількости ліків та вакцин для щеплень 20 мільйонів американців. Опоненти Президента Дж. Буша кажуть, що заходи, які не вдається повністю запровадити до 2010 року, не забезпечують надійного захисту сьогодні.

У Польщі склав присягу уряд меншости

ВАРШАВА, Польща. – У Польщі 31 жовтня склав присягу уряд меншости, зформований новопризначеним прем'єр-міністром Казімєжем Марцінкевичем, який представив кабінет президентові Александрові Кваснєвському, що залишає посаду. Уряд меншости було зформовано після неуспішних переговорів правої партії новообраного президента „Закон і Справедливість" та його потенційного партнера з коаліції – центристської партії „Громадянська Плятформа". Переговори між двома силами продовжувалися до пізньої ночі 30 жовтня у Ґданську, в адміністрації місцевого єпископа. Казімєж Марцінкевіч ще перед присягою нового уряду в адміністрації президента заявив, що майже навколішки запрошував політиків „Громадянської Плятформи" увійти до уряду, але центристи відкинули ці пропозиції. Головні суперечки під час переговорів стосувалися розподілу посад та економічної політики. Знавці кажуть, що уряд Казімєжа Марцінкевіча має мало можливостей керувати країною 4 роки, оскільки не матиме підтримки парляменту, а провідники правих, приймаючи особисті рішення у Сеймі, пішли на угоду і з популістами, і з крайньо правими, які, напевно, виставлять їм рахунки за підтримку.

У Новому Орлеані звільнено понад 50 поліцейських

НОВИЙ ОРЛЕАН. – З поліцейського департаменту Нового Орлеану звільнений 51 співробітник, в тому числі 45 офіцерів поліції та шість цивільних осіб за те, що залишили свої робочі місця через гураґан „Катріна". Про це повідомили американські ЗМІ з посиланням на представника поліції. „Вони залишили свої робочі місця або до гураґану, або через 10-12 днів після нього", – сказав він. Раніше деякі поліцейські пояснювали свої дії особистими проблемами, а саме тим, що під час розгулу стихії і наслідків вони були більше потрібні своїм сім'ям. Наразі поліція проводить розслідування щодо ще 240 своїх колеґ, які залишили пости. Крім цього, 12 поліцейських Нового Орлеану підозрюються в мародерстві після гураґану, зокрема в крадіжках з великого промтоварного магазину. Також розслідується справа про незаконне вилучення поліцейськими близько 200 авт продавців, коли „Катріна" насувалася на місто. Ще 15 поліцейських звільнилися за власним бажанням.

В Амстердамі вшанували жертв пожежі

АМСТЕРДАМ, Голяндія. – В центрі для тимчасового утримання нелеґальних імігрантів на летовищі Шіпол в Амстердамі 27 жовтня сталася пожежа, в якій загинули 11 осіб. 30 жовтня представники Европейської Організації з прав затриманих взяли участь в меморіяльній церемонії. Серед загиблих були двоє українців. „Голяндські депутати, преса та громадськість з жахом і гнівом відреаґували на пожежу, та загибель 11 нелеґальних іміґратнтів, замкнених в камерах. Голяндські пожежники повідомили, що вони висловили низку рекомендацій, які, як виглядає, не були виконані, зокрема встановлення централізованого механізму, який би у разі необхідности автоматично відкривав всі камери. Ватикан надіслав Голяндії співчуття, критикуючи умови, в яких в Европі подекуди утримуються нелеґальні імміґранти". Центр затримання на летовищі призначався переважно для людей, яких готували для повернення до країн, звідки вони прибули. Серед загиблих, окрім двох українців, були двоє громадян Туреччини, громадянин Грузії, Болгарії, Лівії, Домініканської Республіки та два громадяни Сурінаму.

Значні заробітки нафтопереробних фірм

ВАШІНҐТОН. – Несподівана перерва у постачанні нафти зумовлена гураґаном „Катріна" стала, як не дивно, причиною значних заробітків нафтопереробних фірм. 27 жовтня найбільша у світі нафтопереробна фірма Ексон-Мобіл повідомила, що її зарібок у третьому кварталі – майже 10 блн. дол. А їхній конкурент, нафтопереробна фірма Роял Дач Шел не була дуже позаду, бо її зарібок того ж кварталу був 9 блн. дол. Ці звідомлення привели до обурення голосної критики від членів Демократичної партії в Конґресі та вимоги нових оподаткувань на прибутки нафтопереробних фірм. Сенатор-демократ від нюйоркського штату Чак Шумер гнівно підкреслив: „ Великі нафтопереробні беґемоти поводяться як бандити-грабіжники в той час як пересічну американську сім'ю вбивають високі ціни на бензину та оливу на огрівання домівок". Одначе секретар Департаменту енергетики Самюел Бодман заявив, що Президент Джордж Буш не погоджується з вимогою нового оподаткування нафтопереробних фірм і натомість застановляється над іншими можливостями, щоб зменшити убивчі ціни. Він пропонує створення бензинової резерви наглої потреби та інших рафінерійних продуктів.

В Делі посилено заходи безпеки після вибухів

ДЕЛІ, Індія. – 29 жовтня у Делі, столиці Індії, напередодні свят пролунали три вибухи. Найбільше людей загинуло внаслідок вибуху на базарі Сароджіні Наґар. Спеціяльні підрозділи поліції, розслідуючи низку бомбових нападів перебирали руїни на місцях вибухів, шукаючи докази. Внаслідок бомбових нападів загинуло понад 60 людей і майже 200 було поранено. Представники влади попередили мешканців Делі, що небезпека не минула і закликали людей у разі можливости уникати людних місць. Слідчі здійснили наскоки на готелі в місті, шукаючи підозрюваних. Раніше невідоме угрупування, яке називає себе „Ісламі Інкілабі Махаз", заявило про відповідальність за вибухи. Багато країн світу засудили напади в Делі. Секретар Державного департаменту США Кондоліза Райс назвала вибухи сумним нагадуванням того, що тероризм не має кордонів. Китайський президент Ху Дзінтао сказав, що Пекін прагне співпрацювати з Індією та міжнародною спільнотою, щоб світ став безпечнішим.Пакистан назвав вибухи в Делі варварськими. Британія заявила, що вони показали цинічну неповагу до життя.

В Іраку за два роки загинуло 26 тисяч цивільних

БАГДАД, Ірак. – За даними США, в Іраку від початку минулого року внаслідок нападів повстанців загинули або були поранені майже 26 тисяч цивільних іракців. Згідно з даними американського міністерства оборони 30 жовтня, минулого місяця щоденні жертви серед цивільних іракців перевищували цифри за будь-який період від січня минулого року. В середньому 64 іракських цивільних гинуло або було поранено щодня у вересні, у порівнянні з початком 2004 року, коли в день гинуло 26 іракців. Більшість цивільних загинули внаслідок бомбових нападів, спрямованих проти американських сил. Попри ці цифри, американський міністер оборони Доналд Рамсфелд наполягає на тому, що повстанці програють. За його словами, багато членів таких угрупувань, як Аль-Кайда було вбито або захоплено. Тим часом у день, коли були оголошені такі дані, бойовики в Іраку вбили брата одного з двох віце-президентів країни. На Галіба Абдулу Маґді було здійснено напад, коли він ішов до бюра іракського прем'єр-міністра, де працював радником.

За матеріялами ЗМІ

Україна - США: взаємини після Помаранчевої революції

Тарас Кузьо

ВАШІНҐТОН. – 14 жовтня Вашінґтонська Група, при сприянні Школи міжнародних взаємин Університету Джонса Гопкінса, організувала дискусію на тему „Україна – США: двосторонні взаємини після Помаранчевої революції". Доповідачами були запрошені другий заступник Державного секретаря США з питань України, Росії, Молдови і Білорусі Дейвід Креймер та професор Університету Джорджа Вашінґтона Тарас Кузьо. Зустріч відбулась у приміщенні Школи міжнародних взаємин Університету Джонса Гопкінса, а вів її радник Гельсінської комісії при Конгресі США Орест Дейчаківський. Учасники зустрічі дали свою оцінку теперішній ситуації в Україні, проаналізували наслідки Помаранчевої революції та прокоментували розвиток американсько-українських взаємин у близькому майбутньому.

У своєму виступі Д. Креймер підкреслив важливість Помаранчевої революції у світлі демократизації України та її інтеграції до евро-атлантичних структур. На його думку, Помаранчева революція радикально змінила політичну динаміку в Україні, вплинула та продовжує впливати на події у цілому регіоні. Не лише український народ, але всі ми повірили у продовження демократизації України та її успіх, у розвиток ринкової економіки та у верховенство права, а також в інтеґрацію України в світові економічні інституції та евроатлантичну спільноту".

Д. Креймер повідомив про свою недавню подорож в Україну, де він перебував разом зі заступником Державного секретаря США з питань економіки та підприємництва Ентоні Вейном. Під час візити делеґація США зустрілась з прем'єр-міністром України Юрієм Єхануровим, Державним секретарем Олегом Рибачуком, міністром закордонних справ Борисом Тарасюком, секретарем Ради національної безпеки та оборони України Анатолієм Кінахом, з іншими урядовцями. А також з з колишніми прем'єр-міністрами В. Януковичем і Ю.Тимошенко, колишнім Державним секретарем України О. Зінченком та депутатами Верховної Ради з різних парляментських фракцій.

Орест Дейчаківський і Дейвід Креймер

За словами Д. Креймера, під час цих зустрічей американські посланці висловили свою чітку позицію про те, що США продовжують підтримувати намагання України проводити реформи та її евро-атлантичні прагнення. „Ми маємо заповнений реґламент співпраці з українцями", – заявив Девід Креймер і відзначив, що Україна зробила суттєвий проґрес за останні десять місяців, „засоби масової інформації діють більш вільно, посилилась повага до громадянських прав, суди стали більш незалежними".

Коментуючи останню кризу в Україні, Д. Креймер повідомив, що „жодна країна ще не зробила переходу від комунізму до демократії та ринкової економіки без падінь та піднесень. Таким чином, ми повинні мати реалістичні сподівання та продовжувати допомагати скеровувати Україну у правильному напрямку. Ми [Сполучені Штати] також наголошували, що необхідно терміново відновити темпи необхідних економічних реформ та посилити боротьбу з корупцією". Під час зустрічей з українськими урядовцями американська сторона також зробила наголос на важливості відкласти усі особисті суперечності та співпрацювати над питаннями, що є життєво необхідними для майбутнього України.

Після виступу Д. Креймера Тарас Кузьо проаналізував останні події в Україні, громадську реакцію на них, а також загальні тенденції в сучасній українській політиці. Вн вважає, що неправильно оцінювати останню кризу в Україні з двох крайніх поглядів – або іґнорувати її, або ж емоційно перебільшувати, кажучи, що ідеї Помаранчевої революції зраджені. Крім того, українська політика є також занадто складним явищем для того, щоб звинувачувати лише одну сторону у створенні кризи. Як Юлія Тимошенко, так і Віктор Ющенко однаково винні у її створенні.

Т. Кузьо пояснив, що на теперішній час в Україні мають місце вісім позитивних змін після Помаранчевої революції. По-перше, хоча новий уряд складають діячі з різних політичних фракцій, нова влада, на відміну від своїх попередників з часів Кучми, не використовує насилля та примус як засоби проти опозиції. По-друге, Помаранчева революція надала нові можливості українській молоді та посилила громадянське суспільство. По-третє, відбулося значне посилення свободи засобів масової інформації. По-четверте, посилилася демократична контроля за діяльністю правоохоронних органів та боротьба з корупцією. По-п'яте, Україна рухається від евразійської (СНД) системи у напрямку системи европейської, центрально-европейської. Далі Т. Кузьо звернув увагу на те, що політичний спектр України радикально змінився, а табір центристських політичних сил представляє собою навіть більший безлад ніж Помаранчева коаліція. Комуністична партія занепадає.

Сьома зміна: продовжується боротьба з корупцією, хоча не у таких обсягах, як сподівалися. І нарешті, восьма зміна: шляхи Росії та України все більше розходяться.

Разом з тим, у багатьох випадках все ще переважає більше критики, ніж змін. Зокрема Т. Кузьо вважає, що Президент України В.Ющенко занадто часто подорожував за кордон, і що українська діяспора у Сполучених Штатах не повинна була заохочувати його останню поїздку до Америки. Навпаки, В.Ющенкові потрібно було сконцентрувати свою увагу на внутрішній політичній кризі в Україні та упевнитись у проходженні його кандидата на пост прем'єр-міністра у парламенті з першої спроби. Також підписання меморандуму з колишнім прем'єр-міністром Януковичем було стратегічною помилкою.

Обидва доповідачі погодились з тим, що наступні парляментські вибори у березні 2006 року – надзвичайно важливі для майбутнього України. Внаслідок конституційної реформи, термін повноважень наступного парламенту буде продовжено на один рік, до 2011 р. „Протягом цього часу буде, головним чином, вирішуватися доля України щодо НАТО, СОТ та ЕС. Ось чому у В.Ющенка має бути багато праці протягом наступних місяців", – сказав Т. Кузьо.

Після дискусії присутні мали можливість задати запитання доповідачам – щодо проблем корупції в Україні, перспектив членства України у СОТ та ЕС, становища єврейської громади в Україні, проблеми скасування поправки Джексона-Веніка стосовно України та стану справ зі ЗМІ в Україні.

В авдиторії Школи міжнародних взаємин Університету Джонса Гопкінса під час цієї зустрічі не було жодного вільного місця – подія користувалась значним інтересом у громадськості. Серед присутніх були також колишній Посол США в Україні Стівен Пайфер, заступник директора та старший співробітник відділу України Державного департаменту США Маркус Мічелі та Виконавчий директор Бюро розвідки та досліджень Державного департаменту Юджин Фішел.

Пресове бюро Вашінґтонської Групи

Академік Б. Олійник - поет-комуніст

Р. Л. Хомяк

КИЇВ. – Дайте віддихнути! Дайте віддихнути від панеґіриків на честь Бориса Олійника. В жовтні Олійнику стукнуло 70, і буквально усі засоби масової інформації, які я переглядав, відзначали цю круглу дату. А в гігантському Палаці „Україна" в Києві відбувся святковий вечір з цього приводу.

Я на ньому не був. Не дістав запрошення, чи як по-київськи – „приглашенія" (обов'язково вимовляти літеру „г", не „ґ"). У Києві на такі імпрези впускають тільки за запрошеннями. Квитків не продають. А я навіть не пробував дістати запрошення.

Зрештою, мені пощастило десять років тому: тоді я працював у Києві, і саме коли був святковий вечір для відзначення 60-річчя Бориса Олійника у великій залі „Українського Дому" (колишнього Музею Леніна на Европейській площі), в Києві перебувала Марта Федорів. Марта, яка завжди має зв'язки „на високому рівні", дістала запрошення на цю імпрезу, а тому що запрошення звичайно виписують на дві особи, вона запросила мене.

Це було цікаво. Зала була вщерть переповнена. Дехто стояв – наприклад, тодішній голова Верховної Ради Олександер Мороз підпирав стіну, а ми з Мартою Федорів сиділи у другому ряді!

Наприкінці вечора на сцені була буквально гора квітів, які тоді продавались за мільйони купоно-карбованців. Економіка України ледве видряпувалась з кризи попереднього, 1994 року. Але для „дорогого Бориса Ілліча" ніяких обмежень не могло бути. Адже він ще й голова Українського фонду культури, а коли видіяч культури, то не варто економити на квітах для ювіляра, бо, можливо, доведеться просити підтримку якогось культурного поєкту. Я був переконаний, що на похороні великого американського мафіозі було б менше квітів, ніж того вечора на 60-річчі Бориса Олійника. А ще представники селян з його рідної Полтавщини приносили прерізні вишивки і картини, зразки народного мистецтва.І виголошували панеґірики, панеґірики, панеґірики...

Так і видно, що народ любить свого народного поета, поета-академіка. Таких. нагадала нам газета „Урядовий кур'єр", було лише чотири за всю історію Академії Наук України: Павло Тичина, Максим Рильський, Микола Бажан і Борис Олійник. (Тут звучить якийсь дисонанс навіть для поверхових знавців української літератури: три велетні і ...)

У мене є збірки Бориса Олійника, адже він „шістдесятник", разом з Ліною Костенко, Драчем, Коротичем, Симоненком, Вінграновським і Павличком. Але хоч декілька разів я брав його збірки в руки, більше, як два-три вірші дочитати не міг. Чомусь вбився в пам'ять один: колгоспник впав під трактор, розторощив ногу, до найближчої лікарні далеко, а тут возом хтось мчить. І хоч це було якесь важливе відрядження, візник зупинив коней і завіз потерпілого до медпункту. От і гуманізм! Але про те, що для українських селян двадцятого століття в країні розвиненого соціялізму не було сучасніших засобів подати потерпілому швидку допомогу, і натяку не було. Про це – по-совєтськи, і по-олійни-

(Закінчення на стор. 16)

Опозиція потрібна, але – яка?

Загальну політичну ситуацію в Україні, таку ясну в першій половині року, за останні два місяці мовби густий туман обволік – тяжко щось зрозуміти і щось певне сказати. Зокрема дуже складно відповісти на важливе запитання: хто під час передвиборної кампанії, яка починається вже в цьому місяці, представлятиме опозицію? Що вона потрібна і що вона буде – це поза сумнівами. Вона буде, навіть коли влада складатиметься зі святих людей. На жаль, вона з них не складається – ні в Україні, ні в жодній іншій країні. А несвяті, певна річ, опозиції не люблять, бо занадто люблять себе.

Соціологи і коментатори відзначають, що в ці два неспокійні останні місяці, вересень і жовтень, українське суспільство пережило найбільше розчарування не через несподівану відставку уряду Юлії Тимошенко, а в зв'язку з дуже, м'яко кажучи, дивною декларацією про взаєморозуміння між теперішньою владою в особі Президента Віктора Ющенка і Віктором Януковичем, провідником Партії „Регіони України". Дивною тому, що Президент ні з того, ні з сього вивищив В. Януковича ро рівня провідника опозиції, хоч той ним ніколи не був і не є. Так, В. Янукович був головним суперником В. Ющенка у президентських виборах, але ж саме тим, проти якого мільйони українців й вийшли на майдани під помаранчевими прапорами. Того, хто вдався до безсоромної фальсифікації результатів виборів, хто домагався застосувати зброю проти мирних демонстрацій на Майдані Незалежності, хто був злим символом українсько–антиукраїнської олігархії – вважати за опозиціонера? І миритися з ним заради спільної перемоги у близьких парляментських виборах? Тут чимось смердить. Тим більшого значення набуває питання опозиції.

За владу, зокрема за місця в парляменті, борються в кожній державі. Але нормальне сприйняття життя дозволяє припускати, що десь у цьому непевному світі сильна розумом і волею особистість прагне до верхів, щоб здійснити щось добре, мудре, вірою і правдою послужити своєму народові. Ба – це нормальне сприйняття майже совсім незастосовне до сучасної України, де до влади і впливу рвуться, за рідкими винятками, заради особистої вигоди, заради збагачення. І коли ця якість вже засідає у парляменті і складає його більшість, то й закони вона намагається приймати вигідні передусім для себе.

Але тут є незалежний від них добрий бік справи: інстинкт самозбереження змушує цих „законодавців" дивитися туди, де от-от постане справжня опозиція – природний опір суспільства проти будь-якої неправди і несправедливости. Цілком ясно, що це буде голос незалежної преси, голос нескутої партійними ланцюгами думки. Саме тому вже робляться спроби ще до початку виборчої кампанії якось приручити цей голос, здушити, невтралізувати. Верховна Рада приймає хитреньке доповнення до Закону „Про вибори народних депутатів", яке передбачає можливість припинення діяльности будь-якої газети, радіо- чи телепрограми – без рішення суду, лише за поданням Центральної виборчої комісії. Це, мовляв, для того, щоб журналісти не вміщували необ'єктивних, компромітуючих матеріялів на адресу кандидатів в депутати. Але ж коли певний журналіст в чомусь винен, то він і повенен, згідно з законом, відповідати. Закривати при цьому всю газету – це вже наступ на свободу слова. Саме так це доповнення сприйняли автори „Звернення українських ЗМІ, медіаекспертів і громадськости до Президента Украяни і Верховної Ради". Журналісти України вимагають скасувати драконівське доповнення до закону, а коли цього не станеться, остерігають, що ЗМІ в цілому можуть відмовитися висвітлювати виборчу кампанію.

Це, звичайно, не вихід з ситуації, однак цей новий проблемний вузлик свідчить, як теперішні „народні обранці" хотіли б у наступних виборах обійтися без голосу народу.

СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз – SVOBODA – Published by the Ukrainian National Association

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published weekly on Fridays by the Ukrainian National Association, Inc. at 2200 Route 10, P. O. Box 280, Parsippany, NJ 07054

Svoboda: (973) 292-9800; Fax: (973) 644-9510, UNA Fax: (973) 292-0900
E-mail: svoboda@att.net Web-site: www.svoboda-news.com

Postmaster, send address changes to: Svoboda, P. O. Box 280, 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054

Periodicals postage paid at Parsippany, NJ 07054 and additional mailing offices.

Передплата на рік $55.00, на півроку - $35.00. Для членів УНСоюзу $45.00 річно, на півроку - $30.00. За кожну зміну адреси - $1.00. Чеки і грошові перекази виставляти на "Svoboda".

Головний редактор –Ірена Яросевич
Редактори: Ольга Кузьмович, Христина Ференцевич, Левко Хмельковський, Петро Часто.

Адміністрація „СВОБОДИ"

Адміністратор – Володимир Гончарик (973) 292-9800 дод. 3041
Керівник відділу оголошень – Марійка Осціславська (973) 292-9800 дод. 3040 adsukrpubl@att.net
Передплата – Марійка Пенджола (973) 292-9800 дод. 3042

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про шукання серед двох тисяч імен

Думаю, що нікому не стало в центр уваги сумне, але правдиве ствердження, що у воєнному конфлікті в Іраку загинуло вже досі 2,000 військовиків. Майже одночасно з цим повідомленням, яке було подане у всіх засобах американської масової інформації, щоденник „Ню-Йорк Таймс" вмістив на повних чотирьох сторінках свого видання з датою середи, 26 жовтня, світлини з підписами усіх цих військовиків, щодо яких немає сумніву, що вони загинули. Розуміється, кожна світлина є з точним поясненням, хто це та звідкіля походить. Коли побачила усі ці молоді обличчя, такі різні етнічно, мене огорнула цікавість, скільки серед них було українців, що як громадяни США пішли на наказ своєї країни та загинули.

Не можу читачам зрадити, скільки годин я втратила, щоб точно обстежити підписи під усіми цими світлинами, але можу з певністю ствердити, що дивниммдивом не знайшла серед них українських імен.

Хоч знаємо, що вихідці з українських родин були і є й тепер в Іраку, прізвища жодного з них, на наше щастя, ми не знайшли в оприлюдненому щоденником „Ню-Йорк Таймс" списку. Але припускаючи, що моя перевірка цього списку може виявитися не остаточною, я вирішила звернутися до різних українських громадських організацій та установ, в яких розраховувала знайти певні інформації з цього питання.

Досі я не змогла знайти ні одної української установи, яка б вела облік українців, що служать в американських військових частинах, також і тих, які згинули чи гинуть тепер в Іраку. А такі напевно мусять бути, бо ж юнаки у військовому віку дістаються з різних причин до американських військових частин і, швидше за все, мусять бути й серед тих, що відбувають частину своєї служби в Іраку. Чи ними не цікавиться ні одна українська організація? Чи ніхто не робить у нас в громаді обліку, скільки молодих людей українського походження відбуває свою повинність у Іраку та скільки з них втратило життя?

Не хочу тут вказувати пальцем на деякі наші установи, але можу одне ствердити, що ні одна з цих установ і жоден з її працівників не знали, хто чи скільки українських молодих людей, служить в американському війську і перебуває тепер, а може, перебував раніше в Іраку.

Шкода. Здається, не може бути сумніву, що серед двох тисяч поляглих були також вояки українського походження. І може, треба б таких в українській громаді мати записаних та гідно їх спом'янути. Вони ж бо виконали свій найбільш відповідальний обов'язок – віддали життя за свою країну.

О-КА

З РЕДАКЦІЙНОЇ ПОШТИ

Двомовність, двоетнічність – це тільки міти

Реалістично-песимістичні публікації – фейлетон „Про російську 'інвазію' на Ню-Йорк“, передовиця „Взаємини між Києвом і Москвою ще далекі від прагматизму“, першорядне інтерв'ю Олександра Бураковського з академіком Мирославом Поповичем „...Україна варта того, щоб її любити“ (*„Свобода“, ч. 40, 7 жовтня 2005 року*) переконали мене ще раз, що Помаранчева революція ще не встигла викорінити малоросійщину з українських громадян. У своїй блискучій доповіді про національну українську ідентичність академік М. Попович підкреслив, „що за статистикою виявилося, що близько 20 відсотків населення по всій Україні, і 35–40 відсотків Сходу України вважають себе **одночасно** українцями і росіянами“.

Чи в Україні західні політики і політологи не перегнули палки, наполягаючи на створенні у ще слабій українській державі „громадянського суспільства“, одночасно лишаючи росіянам в Росії те, що в передовиці назвали „авторитарну вертикаль влади“, а що мені і деяким росіянам більше виглядає на амальґаму царепоклонництва і російсько-шовіністичного сталінізму? Деякі західні лінґвісти вже прийшли до висновку, що справжньої „двомовности“ не існує, що це тільки міт. Тим паче, справжня „двоетнічність“ – це „міт у квадраті“, який є, очевидно, дуже небезпечним для слабших націй.

Реальність була та, що ще в 2004 році В. Путін хотів перебрати Україну. „Наплювали йому в кашу“ не тільки президенти Польщі, Литви і США. Як сказав мені у напівприватній розмові академік М. Попович на конференції у Вашінґтоні, у вересні ц. р., протягом трьох днів Помаранчевої революції протестуючих у самому Києві було аж півтора мільйона. Тільки військо з танками могло подолати таке число революціонерів, а не міліція з кийками, водою і ґазами, і Л. Кучма просто побоявся на Київ пускати танки.

На мою думку, хоч інтерв'ю О. Бураковського було цілком на місці, варто було б передрукувати повний текст доповіді М. Поповича. На кінець два короткі зауваження: одно критичне, а одно – похвальне. Чи в інтерв'ю, на стор. 9, академік М. Попович писав про гимн, радше, про гімн України? На ст. 28 М. Попович дуже вдало сказав, „що в сучасних умовах слово ‚жид‘ є вже образою“.

Сердечно дякую за публікацію тижневої О-КИ, змістовної передовиці, а головне, за справді цікаве інтерв'ю з академіком М. Поповичем, який виголосив преважливу центральну доповідь на конференції у Вашінґтоні.

З глибокою пошаною до Вас –

Ярослав Білінський,
професор-емерит політології і міжнародних взаємин Делаварського університету,
Ньюарк, Делавар

Уточнення

У дописі про святкування 40-річчя діяльности 42-го Відділу ООЧСУ в Гемстеді, Лонґ Айленд, Н.Й., у 41-му числі „Свободи“ від 14 жовтня, помічено прізвище: мгр. Дмитро Троянський, повинно бути – мгр. Дмитро Трояновський.

Редакція

Кіровоград вже був перейменований

Хоч „Літературна Україна“ в Києві переповнена різними думками щодо назви „Кіровоград“, досі ніхто не згадав про дійсний факт, що це місто вже було неофіційно перейменоване на Тобілевичі.

Це сталося на мою вимогу 1996 року, коли на титульній сторінці моєї збірки поезій „Співає колос“ було зазначене місце її перевидання: Тобілевичі, „Степ“, 1996. Уміщено було також критичний огляд „Національні мотиви у збірці...“ Тетяни Корінь. Наприкінці книжки примітка упорядника: „В основу цієї статті лягла дипломна робота авторки, захищена в Тобілевицькому пединституті“. Отже, перейменовано було й назву тодішнього пединституту (тепер університету). Відповідальним за випуск був Віктор Погрібний.

Тоді ж таки була надрукована й хроніка в міській пресі, що то я порадив нову назву для міста, як особа, що народилася, за сучасним адміністративним поділом, у тій області, тепер Долинського району (себто в колишній Херсонській губернії). А назву Тобілевичі запропоновано, щоб ушанувати братів Тобілевичів (у т. ч. й Карпенка-Карого) та їхню сестру, які багато причинилися до розвитку української культури.

Тепер я погоджуюся на Тобілевичі або Тараспіль – за аналогією до Тернопіль, Бориспіль – оскільки вже є Корсунь-Шевченківське. До речі, прикметникові назви треба писати й вимовляти у згоді з родом слова, наприклад, місто Луганське, місто Донецьке, із міста Івано-Франківського, за містом Донецьким, у місті Луганському, як то було ще в двадцяті роки минулого сторіччя. А чужий „Кіровоград“ передати до історії нищення української нації та її культури.

Яр Славутич,
Едмонтон, Канада

Пригадайте толоку – гарний український звичай

Українці мали гарний звичай, коли люди громадою, безплатно, допомагали комусь, а за „дякую“ була смачна вечеря для робітників, часом навіть і з музикою. Тепер у вільній державі дуже б то придалось, якби постали молодіжні відділи, що виконували б якусь громадську працю, якої є дуже багато: направити дороги, збудувати новий місток, засадити лісом неврожайний шар землі, поділити славні пасовиська і болота на секції, де в одній росла б трава, а в другій паслася худоба, заготовити торф, провести меліорацію.

Громада і уряд мали б тим робітникам допомагати. Громада мала б їх прохарчувати, дати матеріяли, а в більшій праці уряд мав би поставити хатки для робітників, котрі мали б де харчуватись, ночувати, по роботі увечорі мали б бути цікаві доповіді на різні теми, ну й бодай раз на тиждень – гулянки. Уряд мав би робітникам і їхнім родинам щось платити чи дати якісь полегшення, скажімо якісь лікарські перевірки.

У такій орґанізованій праці для народної справи молодь змужніла б, стала б культурнішою.

Іван Івахів,
Денвер, Кольорадо

Українська „глибинка“ після Помаранчевої революції

Наближається річниця визначних подій в новітній історії України, яка показала всьому світові, що українці – нація, яку не зламали століття поневолення, яка не стала безсловесним бидлом. Український народ став на захист демократії та зумів її відстояти. Ці події – Помаранчева революція. Люди збиралися з усіх куточків України на Майдані, щоб відстояти свої права. Справедливість перемогла. Минув майже рік. Відійшли в минуле ейфорія, почуття єдности, відшуміли масові демонстрації.

Який же стан тепер в державі Україна? Що відбувається в столиці та обласних центрах – всім відомо, а от як живе глибинка, відомо не всім. Містечка та села – це ті фраґменти, з яких складається загальна картина. І ця картина, на жаль, нерадісна. Пересічному громадянину стають все менш цікавими безконечні політичні баталії, що відбуваються як „вгорі“, так і на місцях. Більше того – в багатьох вони породили відразу до політики. Політики змінюють одне одного, їхні обіцянки залишаються обіцянками, а життя з кожним днем скочується до жебрацького рівня.

Головна причина негараздів в тому, що все ще діє бюрократична система комуністичного режиму. Якщо взяти біографії більшости представників влади в реґіонах, навіть після Помаранчевої революції, можна з'ясувати, що переважна більшість – колишні працівники апарату комуністичної партії на місцях. Що стосується керівництва районних адміністрацій, що працювали при Л. Кучмі, то вони, після звільнення, не пішли чомусь працювати робітниками на заводи чи в сільське господарство. Кожен з них очолює як не реґіональний осередок якоїсь з партій, то громадську організацію.

А хто ж очолює аґроформування та фермерські господарства? Більшість – колишні голови колгоспів, які „приватизували“ собі всю техніку та обладнання цих господарств шляхом махінацій.

Звісно, це стосується не всіх, але таких – більшість. Адже простому селянинові просто неможливо зайнятись фермерством - більшість живе на межі бідності, платні, в середньому, 300 гривень, відсутні державні програми підтримки сільського господарства, а сільськогосподарська техніка надто дорога. Чисельність сільського населення неухильно скорочується. Більшість молоді на заробітках – в містах або інших країнах.

Ось така ситуація в українській глибинці, де необхідність зрушень очевидна. Влада повинна зосередитись не на з'ясуванні взаємин, а на вирішенні економічних проблем населення.

В період цієї кризи багатьох охоплюють недобрі передчуття, адже він нагадує минулі часи. Та нинішня ситуація має зовсім іншу якість, Майдан показав здатність українців до консолідації в критичний момент, і це вселяє надію. Вперше за довгі століття доля українського народу в його руках.

Ігор Кругляк,
Брацлав, Вінницька обл.

Після публікації у „Свободі“ народився цикл пісень

Наприкінці минулого року „Свобода“ опублікувала рецензію на мою збірку поезій, для видання якої масовим тиражем у мене не було коштів. На публікацію відгукнулася Фундація ім. Івана Багряного, яка допомогла видати збірку. І ось – приємний вислід: я став переможцем обласного конкурсу на кращу пісню до Дня перемоги в Другій світовій війні.

На конкурс я подав три тексти на пісні: „Гей, гей сніги“, „Сідай же, лелечку, на хату“, реквієм „З батальйону нас лишилось тільки п'ять“. На два перших тексти написала музику талановита композитор, музикант і співачка Наталя Саух. Один примірник книги я подарував керівникові Черкаської філармонії Трофименкові, а той дав цей примірник, щоб подивилася Наталя, чи вийде якась пісня. І ось у кінці лютого телефонує до мене Наталя Саух, щоб повідомити, що вона написала уже три пісні на мої тексти і запропонувала прослухати, як вони звучать. Мені сподобались ці пісні.

За півроку ми з нею написали уже 16 пісень, які ніде і ніколи не звучали. У Наталі більше 50 пісень уже написано на тексти різних авторів.

Петро Гончар,
Черкаси

СТОРІНКА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

Відбулися наради Головного Уряду УНСоюзу

Головний уряд УНСоюзу перед пам'ятником Т. Шевченкові – патронові УНСоюзу. Фото: Р. Гадзевич

КЕРГОНКСОН, Г.Й. – Річні наради Головного уряду Українського Народного Союзу відбувалися від 23 до 25 жовтня ц. р. на Союзівці.

Наради скликаються кожного року для обговорення вислідів, схвалення бюджету на наступний рік, визначення стратегічного напрямку нашої братської оорганізації та розгляду різних організаційних питань. Крім цього, річні наради дають змогу радним звітувати про активність їхніх місцевих громад і Відділів УНСоюзу.

Президент Стефан Качарай очолював ті триденні наради. Перший день переважно був присвячений звітуванню членів Екзекутивного комітету про стан УНСоюзу 2004 року, до другого кварталу 2005 року включно.

Крім того, кожний член Головного уряду звітував про свою діяльність. Перед членами Головного уряду звітували також головні редактори видань УНСоюзу: Ірена Яросевич – за „Свободу" та Рома Гадзевич – за „Український Тижневик", як і управитель відпочинкової оселі УНСоюзу Союзівка Нестор Паславський.

Відбулися засідання комісій – контрольної, фінансової організаційної, братської, Канадської і комісії видань. Комісії переглянули свою діяльність і завдання та запропонували Головному урядові свої рекомендації.

Фінансова комісія запропонувала бюджет на 2006 рік, який було схвалено Головним урядом.

Під час нарад Головного уряду значну частину часу присвячено 36-ій Конвенції УНС, яку запляновано провести 26 – 29 травня 2006 року на Союзівці.

Звіти і резолюції з річних нарад Головного уряду 2005 року появляться у протоколі нарад, який буде надруковано у „Свободі" та „Українському Тижневику".

Присутніми на річних нарадах Головного уряду були: члени Екзекутиви – президент Стефан Качарай, перший заступник президента Марта Лиско, другий заступник Євген Іванців, касир Рома Лісовичч, директор на Канаду Альберт Качковський, (неприсутня з важливої причини Головний секретар Христина Козак), члени Контрольної комісії Зенон Голубець, Ярослав Завійський та Олександер Серафин, радні Йосиф Гаврилюк, Стефан Гавриш, Василь Лучків, Василь Ліщинецький, Павло Прінко, Мирон Ґрох і Ґлорія Горбати та почесні члени – Тарас Шмагала старший і Текля Мороз.

Екзекутивний комітет УНСоюзу

Сотий день народження Стефанії Костів-Кочій

ЧИКАҐО. – Минулого тижня урочисто відзначено 100-ліття народження Стефанії Костів-Кочій, яка прийшла на світ 22 жовтня 1905 р. в Стрию і від наймолодших літ трудилася для добра громади, не вважала тієї праці будь-яким обтяженням, але самозрозумілим обов'язком кожного свідомого члена спільноти. Завжди дуже скромна, працьовита, чесна, обов'язкова, не любила розголосу і похвал.

Пошана, яку виявили їй з нагоди століття всі, яких торкнулося протягом минулих років її життя, була для неї великою несподіванкою. Вітали С. Кочій сеньйори в Клюбі емеритів, прийшли з вітанням пластуни, дякував за працю УНСоюз, наспіли численні письмові привіти – від Президента США Джорджа Буша з дружиною, Українського Народного Союзу, Крайової Пластової Старшини, Крайового Проводу Уладу Пластового Сеніорату, 2-го Куреня УПС „Ті, що греблі рвуть", Клюбу емеритів при катедрі св. о. Миколая, скарбника повіту Кук Марії Папас, рідних з України й ін. Влаштувала прийняття родина Ткачуків. Місцеві радіопересилання передавали вітання, побажання, дарували пісні. Одним словом, громада віддала їй належну й заслужену шану.

Ювілятка ходила до школи в Стрию й у містечку Східниця біля Борислава, де родина Костів перебула Першу світову війну й Визвольні змагання України, а після того повернулись назад до Стрия.

Завершуючи середню освіту матурою в Українському учительському семінарі, вона не могла влаштуватись на педагогічну працю, бо в обставинах польської окупації мала тавро української патріотки, пластунки (від 1921 р.) й тому закінчила курс книговедення і з того часу до приходу совєтської влади в 1939 р. працювала в центральній бухгальтерії кооперативи „Маслосоюз", а згодом, за німецької окупації, продовжувала працю в окружнім союзі кооператив.

Дорогу скитання почала в 1944 р., перебуваючи в таборі переміщених осіб у Байройті, звідки переїхала до США і, закінчивши в Сієтлі, Вашінгтон, обов'язкову за контрактом працю, оселилася в Чикаґо.

Працювала, а водночас вкладала багато праці у громадську діяльність. Була активною парафіянкою катедри св. о. Миколая, секретарем і скарбником місцевої Пластової станиці, організувала Пластовий відділ УНСоюзу і була впродовж 53 років його секретарем, жертвуючи зворотні відсотки на користь пластової організації, що за час її каденції дало 33 тисячі долярів на виховні цілі станиці.

На зустрічі-вечері, яка відбулася в колі членів родини й приятелів, в присутності о. ректора Б. Налисника, 22 жовтня в Українському культурному осередку Ліда Ткачук, похресниця ювілятки, привітала свою хресну маму словами любови, пошани й подиву, а довголітній приятель родини св. п. д-ра Семена (чоловіка) і Стефанії Кочіїв, д-р Павло Пундій подав її коротку біографію та заслуги перед Пластом й українською громадою взагалі. Присутні вітали, раділи, дарували китиці квітів тощо. В дуже привітній атмосфері минув ювілейний вечір, який завершила словом подяки почесна гостя Стефанія Костів-Кочій.

Стефанія Костів-Кочій

І. Ґ.

„60-річчя ООН має для України особливий зміст"

В період після Другої світової війни „Свобода" і „The Ukrainian Weekly" на своїх сторінках докладно висвітлюють діяльність Постійного представництва України при ООН, 10 років тому ми, разом з усією громадою, відзначали 50-річчя Організації Об'єднаних Націй. Відтоді в нашому усе динамічнішому світі відбулося багато змін, але, на жаль, не кожна з них була і є позитивною, не всі завдання, які стояли перед міжнародною спільнотою, були успішно розв'язані. Які виклики від життя приймає ООН сьогодні, яку ролю при цьому відіграють окремі держави, зокрема Україна – на це запитання „Свободи" відповідає Постійний представник України при ООН, Надзвичайний і Повноважний Посол Валерій Кучинський.

– 24 жовтня світове співтовариство, в тому числі Україна, відзначили 60-у річницю ООН. Що ця дата означає для Української держави? В якій мірі ООН за ці десятиліття вдалося досягнути тих цілей, котрі ставили перед нею засновники?

– 60-річчя ООН має для нашої держави особливий зміст. Створення Організації стало не тільки одним з найвагоміших результатів перемоги у Другій світовій війні, започаткуванням унікального механізму багатосторонньої взаємодії на благо всіх народів світу. Значною мірою, для України – однієї з держав-засновниць ООН – це стало кроком на шляху до власної незалежності. Попри всі обмеження і умовності, які існували за радянської доби, Україна де-юре вважалася суверенною державою і вела активну політичну діяльність в ООН, яка, власне, давала нашій країні на ті часи єдину можливість реалізовувати зовнішню політику. Саме в ООН здобувала досвід українська дипломатія, і саме завдяки членству в Організації наша держава практично не мала труднощів з визнанням у світі після проголошення своєї незалежності.

Що ж стосується цілей, які ставилися засновниками ООН – позбавити наступні покоління лих війни, утвердити віру в права людини, створити умови для верховенства права, сприяти соціяльному проґресові, більшій свободі – вони залишаються актуальними. Адже їх досягнення – безперервний процес. За шістдесят років зроблено величезний поступ у справі зміцнення миру і безпеки, роззброєння і запобігання розповсюдженню зброї, боротьби з расизмом і колоніялізмом, поширення ідеалів миру, демократії і справедливости, вирішення гострих соціяльних та економічних проблем. Але світ змінюється, змінюються виклики і загрози, що постають перед народами, і для їх подолання знову потрібні спільні зусилля Об'єднаних Націй. Найголовніше досягнення за всі ці роки – усвідомлення державами світу пріоритету багатосторонности, визнання центральної ролі ООН в узгодженні дій країн для досягнення спільних цілей.

– У світі лунають різні оцінки Зустрічі, яка цього вересня відбулася в Нью-Йорку – від стримано оптимістичних до переважно песимістичних. На Вашу думку, чи є підстави вважати цей форум проривом у процесі реформування ООН?

– Реформування ООН – справді процес, а не одноразова дія. Фактично, ООН – це її держави-члени, і те, якою зараз є Організація, відображає готовність 191 країни йти назустріч інтересам одна одної, а це, погодьтесь, зовсім не просто. Однак, поза жодними сумнівами, результати Всесвітньої зустрічі свідчать про очевидний поступ. Генеральний секретар ООН навіть назвав цей форум „точкою відліку в реформуванні Організації". Провідники світу домовилися про конкретні дії на таких напрямах, як боротьба проти тероризму, права людини, миротворчість та реформа системи управління ООН. Буде створено Раду з прав людини на нових принципах, що допоможе подолати неефективність нинішньої Комісії з прав людини. Засновується Комісія з миробудівництва, яка покликана заповнити інституційну прогалину і відновити інтеґральний зв'язок між такими елементами миротворчости, як запобігання, власне миротворча операція і постконфліктна реабілітація. Розроблено концепцію „Обов'язок захистити" – як ключовий інструмент розв'язання комплексних гуманітарних криз, запобігання геноцидові, іншим злочинам проти людства, масовим і зухвалим порушенням прав людини.

Поряд з цим Зустріч стала „втраченою можливістю" в питаннях роззброєння та нерозповсюдження зброї масового знищення, а також перебудови Ради Безпеки ООН. Не надто рішучими є кроки в реформуванні менеджменту Організації. Але в жодному разі не слід думати, що на цьому зусилля припиняються – навпаки, чи не в кожному виступі керівників держав лунала думка про необхідність подальшої праці для знайдення рішень.

– Як відомо, Україна була посередником переговорів з підготування заключного документу Зустрічі. Безумовно, в цьому процесі Україна переслідувала також власні національні інтереси. Чи враховують ухвалені рішення позицію, з якою виступали українські дипломати?

– Казати у цьому контексті про переслідування власних національних інтересів, на мій погляд, було б не цілком коректно. Ведучи переговори, всі держави-члени ООН виходили з розуміння, що підсумковий документ Зустрічі має бути не збіркою національних інтересів, а явищем наступного рівня, відображенням цілей та пересторог світової спільноти як такої. Цими міркуваннями керувалася і делеґація України, висуваючи нині закріплені у документі пропозиції про важливість надання міжнародним співтовариством сприяння країнам з перехідною економікою (навіть у світлі готовности ЕС надати нашій державі статус країни з ринковою економікою це положення важливе для наших партнерів в ГУАМ), про необхідність спільних зусиль у боротьбі з торгівлею людьми (проблема давно переросла межі національних кордонів), про чітку відповідність Статуту ООН при застосуванні сили і при реалізації концепції „Обов'язок захистити" (щоб упередити можливі спроби трактування документу як дозволу на втручання у внутрішні справи держав).

Хоча, безперечно, кожна тема розглядалася нами крізь призму нашої історії і досвіду. Як нація, що втратила у Голодоморі 10 мільйонів людей, коли уряди багатьох країн відводили очі від нашої трагедії, Україна стала палким прихильником концепції „Обов'язок захистити". Як держава, що внесла непересічний вклад у світову безпеку, добровільно відмовившись від величезних обсягів ядерної зброї, ми наполягаємо на необхідності поставити під сувору міжнародну контролю ядерні технології, запобігти розповсюдженню зброї масового знищення – і будемо спільно з іншими державами працювати над виробленням рішень, яких не вдалося досягти на Зустрічі. Як член Східньоевропейської реґіональної групи в ООН, ми відстоювали і продовжуватимемо відстоювати спільну позицію Групи про необхідність надання їй додаткового місця непостійного члена при розширенні складу Ради Безпеки ООН. На жаль, тематика роззброєння і нерозповсюдження та реформування Ради Безпеки виявилася найскладнішою для компромісу і не була повноцінно відображена у підсумковому документі Зустрічі.

– І все ж таки, у чому полягають труднощі щодо визнання Голодомору геноцидом?

– Головні труднощі – у букві закону. Справа в тому, що Конвенція про запобігання злочинові геноциду і покарання за нього, яка власне дала визначення геноциду, датована 9 грудня 1948 року. За два роки до того, 11 грудня 1946 року, Генеральна Асамблея ООН вперше у своїй резолюції оголосила геноцид злочином, що порушує норми міжнародного права і суперечить цілям ООН. А найстрашніший Голодомор був організований в Україні сталінським режимом у 1932-1933 роках, задовго до заснування ООН. І хоча ми щоразу наголошуємо на тому, що не прагнемо помсти, а бажаємо лише донести світові всю правду про цей злочин, залишаються такі формальні причини. Крім того, не останню ролю відіграє небажання певних держав – у минулому володарів колоній – розглядати історичні події в контексті нинішнього справедливого засудження подібних явищ.

– Більшість міжнародних аналітиків доволі стримано оцінює перспективи досягнення згоди з питань, що залишилися невирішеними під час Зустрічі. У цьому контексті, чи має намір Україна й надалі залишатися на вістрі реформаторських процесів в ООН? І яким у цьому зв'язку є ставлення України до шведської ініціятиви щодо включення Президента України до мережі світових провідників зі сприяння подальшому просуванню реформи ООН?

– Праця над невирішеними питаннями в ООН триває. Зокрема відбуваються інтенсивні консультації стосовно шляхів втілення в життя рішень про заснування Ради з прав людини та Комісії з миробудівництва. Україна бере в них активну участь, практично в усьому поділяючи позицію Европейського союзу. Безумовно, непросто подолати перепони, які, скажімо, стоять на шляху створення Ради з прав людини – недовіру і конфронтацію між більшістю держав-членів, що представляють Генеральну Асамблею, та меншістю, яка володіє правом вето в Раді Безпеки.

Необхідно терпляче шукати точки дотику і все ж таки досягати компромісів. Україна діятиме гнучко, водночас відстоюючи важливі для нас положення з питань, які потребують розв'язання. Саме завдяки активній позиції нашої держави Президентові України було запропоновано долучитися до згаданої мережі світових провідників. І хоча покищо шведська сторона не запропонувала чіткого бачення, як має працювати ця мережа, в Україні та в інших 12 державах, які одержали подібні пропозиції, сама ідея сприймається позитивно.

Посол В. Кучинський (справа) і голова Верховної ради В. Литвин на 60-ій сесії Генеральної Асамблеї ООН в Нью-Йорку у вересні ц. р.

Фото: В. Денисюк

Президент Віктор Ющенко запросив Капелю бандуристів ім. Тараса Шевченка відвідати батьківщину

Зліва: Анатолій Мурга, Катерина і Віктор Ющенки, Зенон Кріслатий

НЮ-ЙОРК. – Перед бенкетом української громади на честь Президента України В. Ющенка, який відбувся у готелі „П'єр" 16 вересня, члени управи Української капелі бандуристів ім. Т. Шевченка Анатолій Мурга (голова) і Зенон Кріслатий зустрілися з Президен-том України Віктором Ющенком і його дружиною Катериною.

Капеля бандуристів, заснована у Києві 1918 року, пройшла в початкових роках тернистий і трагічний шлях діяльности і вже 87 років продовжує свою місію – служити посланцями української культури, зокрема бандури і пісні.

Під час розмови з Президентом В. Ющенком обговорено зближення взаємин діяспори з Україною на культурно-мистецькому полі, представлено конкретний проєкт здійснення цих намірів, висловлено бажання повернутися в Україну для піднесення національної свідомости на східніх землях України, у тих регіонах, де це, особливо, потрібно. Президент був ознайомлений з відвідинами Капелею України в 1991, 1994 і 2001 роках. Він підтримав думку капелі і прийняв пропозицію бути патроном таких дій.

Президентові вручено велике табльо зі світлиною капелі та власноручні підписи усіх членів-бандуристів, історичну книгу „Живі струни" і серію найновіших відео- і звукозаписів.

Під час обміну думками з Президентом і його дружиною на теми музики і бандури узгіднено, що обговорені старання варті особливої уваги. Також повідомлено Президента, що Капеля бандуристів, під мистецьким керівництвом диригента Олега Махлая, вирушатиме в осіннє турне до Західньої Канади. Капеля відвідала ці терени в 1995 році з великим успіхом. Тепер вона виступатиме в складі 50 бандуристів у Ванкувері (5 листопада), Верноні (6 листопада), Едмонтоні (7 листопада), Калгері (9 листопада), Саскатуні (10 листопада), Реджайні (11 листопада) і Вініпеґу (12 листопада). Сердечно запрошуємо українську громаду на ці концерти впродовж наступного тижня.

Безнастанно обновлюючи кадри музичних талантів, Капеля бандуристів радо очікує на турне і цим способом виявляє безпосередній зв'язок з нашою батьківщиною, її народом, молоддю і славним майбутнім української держави.

За інформацією про найближчі концерти, квитки, записи і діяльність Капелі бандуристів ім. Тараса Шевченка просимо звернутися на нашу адресу в Інтернеті: www.bandura.org.

Зенон Кріслатий

Капеля бандуристів ім. Т. Шевченка на концерті в київському палаці „Україна", 24 серпня 2001 р.

ЖИТТЯ ГРОМАДИ

Тепла зустріч байройтців на Союзівці

КЕРГОНКСОН, Н. Й. – Чотирнадцятий ювілейний з'їзд байройтських гімназій і таборовиків у 60-ті роковини створення українського табору та гімназій в Леопольд-Касерне, у Вагнерському Байройті, Німеччина, відбувався від середи, 21 вересня, до п'ятниці, 23 вересня, на Союзівці. Деякі учасники зустрічі приїхали скоріше, але більшість з'їхалась у середу. Після вечері учасники гуторили, згадували юні дні нашої весни, таборове та гімназійне життя, оглядали знимки з таборового життя та попередніх з'їздів, альбоми Галини та Ростика Ратичів, Росі Огродник-Гарасимович, Наталки Палідвор-Соневицької, Славка Ликтея та знимки поодиноких осіб. Бачили відео з подорожі до Байройту, пристрасно обмінювались думками про Помаранчеву революцію та сучасне становище в Україні. Деякі учасники недавно повернулись з України, а Іван Олексин щойно приїхав з Києва, переспав і поїхав з дружиною Наталкою з новими враженнями на з'їзд.

У четвер після сніданку почалась реєстрація. Було зареєстровано понад сорок осіб, а це вже успіх, бо з кожним роком нас меншає. По полуденку о 2-ій годині, почесна голова Комітету проф. д-р Іванна Мірчук-Ратич у бібліотеці виголосила доповідь „Думки про Байройтську гімназію", де згадала про початки гімназії, учительський збір, власні спостереження, як учительки англійської мови, яка не жила тоді в таборі, а доїжджала до табору ровером, та про своє юне життя. За нею колишні студенти гімназії поділились сумно-веселими спогадами про особисті переживання та неповторне таборове і студентське життя.

Справді можна подивляти директорів гімназій д-ра Костя Кисілевського, інж. Константина Сімінського, проф. Бориса Шершевицького, проф. Степана Подоляка, проф. Степана Стецика, інших директорів шкіл і курсів, професорів, що в таких невідрадних умовах вчили нас, учнів та учениць, які без книжок, паперу, пер, олівців чи крейди записались до шкіл і, поборюючи всі перешкоди, без надії таки сподівались, вперто вчились та приготовлялись служити Богові й Україні.

Після спільної знимки надворі, а погода була дуже гарна, байройтці подались на коктейль. Бенкет з програмою почався о 6:30. Голова Комітету Іванка Кочерган-Луцишин попросила о. Володимира Пісо, щоб він проказав молитву, а тоді всі присутні однохвилинною мовчанкою вшанували тих, що від нас відійшли у засвіти, а між ними – активну колишню вихованку гімназії Звеню Іваxів-Романів, яка багатократно була в Комітеті зустрічей, виконувала обов'язки касира, зібравши поважну суму грошей на видання книги „Байройтські спомини з „Юних Днів, Днів Весни", 1945–1950", яка появилась десять літ тому.

Іванка Луцишин покликала Наталку Палідвор-Соневицьку на господиню вечора. Наталка читала привіти, а між ними – „Оду про Байройтців" Степана Мартюка з Торонто, та дотепно, з гумором провадила програмою, переплітаючи її тягненням фантів. Ярослав Ликтей повідомив присутніх про листування з управою музею-садиби професора байройтських гімназій Миколи Угрина-Безгрішного в Рогатині та прочитав уривки листа, де управа дякує за 200 долярів від байройтців і 25 долярів від д-ра Василя Наконечного, які „адоптований" байройтець Іван Олексин доставив музеєві.

Рося приготувала виставку про байройтця Богдана Кравцева – поета, журналіста, громадського та політичного діяча, працівника „Свободи" та пластуна, в присутності якого пластуни та пластунки складали першу пластову присягу в Байройті 60 літ тому. По вечері Рося на академічному рівні дала доповідь про Кравцівa, яку присутні прийняли оплесками й ентузіязмом.

Я. Ликтей подякував професорам за навчання та за те, що вчили учнів і студентів думати, почесній голові д-рові Іванці Мірчук-Ратич і діловій голові Іванці Луцишин, Росі Огродник-Гарасимович і членам Комітету – за взірцеве приготування з'їзду та його проведення, присутнім – за їхній труд та участь, а кухонній управі – за смачні страви.

У п'ятницю після сніданку була відправлена Служба Божа за душі померлих професорів і студентів, на якій співали байройтці. Приємно, що байройтці, „вічно молоді", після 60-их років вже щорічно приїжджають на Союзівку, щоб ще раз зустрітися, бо „час робить своє", пригадати вельми тяжкі часи своїх юних літ, поговорити та по змозі помогти Україні. По сходинах учасники обмінювались думками про виступ Президента України Ющенка в Об'єднаних Націях, в Ню-Йорку та Філядельфії. Передали підписану карточку проф. Анастасії Огродник-Жилавій, яка не могла приїхати через недугу.

Після полуденку байройтці почали роз'їжджатись з надією: „Побачимось наступного року!". До зустрічі!

Ярослав Ликтей

Учасники зустрічі колишніх гімназистів-байройтців на Союзівці *Фото: Рося Огродник-Гарасимович*

Просимо ознайомитись зі списком виборців

До відома громадян України, які проживають або перебувають в США у штатах Конектикат, Мейн, Масачусетс, Ню-Гемпшир, Ню-Джерзі, Ню-Йорк, Пенсильванія, Род Айленд, Вермонт.

Робоча група обліку виборців, які проживають або перебувають поза Україною, склала та надає для ознайомлення громадян України загальний список виборців, які проживають або перебувають за кордоном.

Згідно з Законом України „Про вибори народних депутатів України", кожен громадянин України має право ознайомитися з цим списком, перевірити правильність внесених до нього відомостей, в тому числі невключення, неправильне включення або виключення з загального списку виборців його або інших осіб і, в разі необхідности, оскаржити до робочої групи обліку виборців, які проживають або перебувають за кордоном, допущені при складанні списку неправильності через відповідне дипломатичне представництво, інше офіційне представництво чи консульську установу України за кордоном, командування військової частини (формування), де він ознайомився з загальним списком виборців.

Ознайомитися з загальним списком виборців можна у період з 1 листопада 2005 року по 1 січня 2006 року кожного робочого дня з 9:00 ранку до 1:00 год по полудні та з 2:00 до 6:00, у суботу з 10:00 до 3:00 год. в приміщенні Генерального консульства України в Ню-Йорку за адресою: 240 East 49th Street, New York, NY 10017 (між 2-ою та 3-ою Авеню). Телефон для довідок: (212) 371-5895.

С. Погорельцев,
Генеральний консул України в Ню-Йорку

Тимчасовий повірений у справах України США С. Корсунський надіслав таке ж оголошення до відома громадян України, які проживають або перебувають в штатах Алабама, Аляска, Арканзо, Вірджинія, Делавар, Джорджія, Західня Вірджинія, Кентакі, Луїзіяна, Меріленд, Місісіпі, Мізурі, Огайо, Оклагома, Південна Керолайна, Північна Керолайна, Тенесі, Тексас, Фльорида, округ Коламбія. Ознайомитися з загальним списком виборців можна у період з 1 листопада 2005 року по 1 січня 2006 року щодня з 9-ої години ранку до 12-ої години дня в приміщенні для відвідувачів консульського відділу Посольства України в США за адресою: 3350 M Street NW, Washington DC 20007.

Забезпечмо надійну опіку старшим українцям

Перші кроки до розмови

Коли наші батьки приїхали до Америки під кінець сорокових та на початку п'ятдесятих років, вони були молоді і повні надій на краще майбутнє. Вони були щасливі, що вирвалися з-під жахливого терору і переслідувань. За короткий час вони поповнили існуючі або заснували нові організації Пласту, СУМ-у, ОДУМ-у тощо. Вони збудували нові церкви, українські школи, банки, багато наукових і культурних установ. Вони важко працювали, щоб своїм родинам дати краще життя, але завжди мали час, щоб добровільно і безкоштовно працювати на збереження української культури і традицій та боротись за вільну Україну!

Молоді роки минули. На превеликий жаль, українські сеньйори в штатах Ню-Йорк, Ню-Джерзі і Конектикат не мають свого притулку, де могли б жити в українському оточенні. Наших сеньйорів лікарі висилають в шпиталі до установ, де опіка є дуже незадовільною. Вони там сумують, бракує їм рідного слова. Ми можемо це змінити!

Існує приватна організація, котра приймає „Medicare/Medicaid" і готова співпрацювати з українською громадою, щоб створити українське відділення для наших сеньйорів, але ми потребуємо допомоги. Ми закликаємо всіх дітей українських піонерів і патріотів українського походження – професіоналів: лікарів, адвокатів, медсестер, соціяльних робітників і добровольців, котрі могли б допомогти нам створити програму для сеньйорів. Така програма дала б змогу знати нашим сеньйорам інформацію, як одержати відповідну оздоровлюючу або медичну допомогу у постійному допомоговому приміщенні, яка служитиме українським американським сеньйорам.

Ми потребуємо допомоги, щоб розпізнати і спрямувати пацієнтів, членів родин, котрі є або можуть потребувати реабілітації або постійної опіки, щоб їх можна було записати у цю установу („Health Care Facility"). Може хтось знає людей без родини, що самітньо є у штатовій системі. Ми можемо цю особу перевести до нашої установи.

Ми також потребуємо добровольців, котрі могли б помогти нам зареєструвати українських сеньйорів, щоб вони могли діставати допомогу від „Social Security", „Medicare", „Medicaid", інформації про інші допоміжні програми. Ми хочемо скликати усіх зацікавлених осіб, щоб допомогли нам у цій справі.

Для дальшої інформації і розмови прошу звертатися до Марти Кокольської на тел.: (973) 783-4014. Електронна пошта: Kokolskyj@aol.com

Марта Кокольська

Наради СФУЖО

КИЇВ. – Від 11до 13 серпня 2005 року відбулися річні наради СФУЖО на яких, крім членів екзекутиви, були присутні делегати та представниці від складових організацій, а також представники і гості від жіночих організацій України. У нарадах взяли участь представники складових організацій з 13 країн світу: Естонії, Німеччини, Швеції, Литви, Бельгії, Аргентини, Великої Британії, Франції, Польщі, Чехії, Італії, Канади, США, Австралії.

На нарадах було затверджено бюджет СФУЖО на 2006 рік, проведено круглі столи на теми: „Перспективи діяльности СФУЖО", „Виховання людини – громадянина нової якости", „Українська жінка в політиці" та „Праця Суспільної служби в країнах нашого поселення". Прийнято в ряди СФУЖО три нові жіночі організації з Італії: Асоціяцію українських жінок в Італії (голова Олександра Фарима), Асоціяцію українських жінок-робітниць в Італії (голова Тетяна Кузик), Союз Українок Італії (голова Наталя Трибущук).

Після нарад учасники мали нагоду оглянути Київ та взяти участь на загальних зборах Ради директорів СКУ у Харкові. Делегація від СФУЖО була присутня на сесіях Суспільної служби і на Комісії прав людини, де темою дискусії була торгівля людьми.

На зустрічі з ректором Харківського університету було порушено питання вживання української мови як державної, в процесі викладання дисциплін студентам. Під час сесії СКУ, що відбувалася в приміщенні Харківської філармонії, була відправлена Поминальна Служба в пам'ять тих, хто був замордований під час харківських процесів. А в будинку, де був ув'язнений Патріярх УКЦ Йосиф Сліпий, заходами СКУ було посвячено пам'ятну дошку..

Урочистим концертом філярмонії закінчено Річні збори ради директорів СКУ.

Екзекутива СФУЖО

Подаємо прізвища

У „Свободі", ч. 43, під світлиною про передання книг, подарованих НТШ-А з України, не було подано прізвищ всіх зображених. Слід читати зліва: Юрій Онищенко, д-р Мирослава Знаєнко, Посол Валерій Кучинський, д-р Лариса Онишкевич, д-р Орест Попович.

Перший світовий конґрес бойків

В „Свободі" (ч. 28, 15 липня) поміщена моя стаття „Відроджується Бойківщина", в котрій я подав інформацію про час і місце проведення Світового конґресу бойків.

І справді, незважаючи на байдужість державних виконавчих органів Турківського району та Львівської обласної адміністрації, через відсутність фінансування на культурні заходи, байдуже ставлення Міністерства культури України, котре все таки повинно було підтримати культурологічний захід світового маштабу, Конґрес бойків відбувся завдяки самопосвяті та наполегливості ініціяторів та організаційного комітету.

Сама назва „Світовий конґрес" повинна була б зобов'язати владу вишукати фінанси і допомогти у проведенні такого потрібного в час відродження державности заходу. Але годі про те, адже захід відбувся своєчасно і досить успішно.

Гостями Першого світового конґресу бойків були представники з десяти країн. Зі США на форумі були Тимко Бутрей, Теодор Царик, Пол Колінз, з Канади – голова товариства „Бойківщина" Василь Шаран, Роман Соколик, Таймер Лефрі та Андрій Латин.

З концертними програмами виступали десятки творчих фольклорних колективів з Галичини та Закарпаття, а живописні твори на виставку були представлені з дев'яти областей України.

Заступник голови Всеукраїнського громадянства товариства „Бойківщина XXI століття", заступник голови творчого об'єднання „Письменники Бойківщини", редактор Турківського районного часопису „Бойківщина" Йосип Созанський надіслали мені аналітичні статті про основні заходи, проведені в часі конґресу.

Всеукраїнське товариство „Бойківщина XXI ст., нещодавно створене і зареєстроване в Міністерстві юстиції України. Головою товариства є організатор Всесвітніх бойківських фестин (1992, 1997, 2003 рр.) та Першого світового конґресу бойків" Петро Косачевич з Турки. Тож тепер містечко Турка, що над рікою Стрий, стало столицею культурного відродження Бойківського краю, з чим від щирого серця хочу привітати організаторів і керівників новоствореного товариства і побажати їм творчої наснаги у відродженні культурної спадщини Бойківського краю, втілення її в життя, щоб слава про українських бойків лунала на весь світ.

Д-р Ярослав Геврич

О. Ірванець...

(Закінчення зі стор. 1)

НДР, тогочасним ладом, добробутом, хоч і не цілковитим, проте показно стабільним. Свідченням цьому – прецікавий фільм „Прощай, Ленін" та численні публікації і рефлексії з цього приводу. Чи є зараз щось подібного в Україні?

– Питання складне й однозначно відповісти на нього дуже важко. Звісна річ, якась частина суспільства ностальгує за радянськими часами, але ця частина протроху зменшується. І не лише тому, що пенсіонери помирають. Серед людей середнього і старшого віку потроху також іде переоцінка цінностей. Наприклад, на нещодавньому з'їзді компартії України її провідник Петро Симоненко з трибуни нарікав, що навіть сьогоднішні пенсіонери виразно різняться від пенсіонерів радянських часів, і не так гаряче та безумовно підтримують комуністичні ідеї. Що ж до мене особисто, можу сказати, що ще в часи моєї молодости я з розпачем дивився на мапу світу. Нам постійно повторювали, що „світ соціялізму" займає одну шосту частину земної суші (був такий пропаґандистський штамп). А я собі з сумом думав, що існує іще п'ять шостих частин тієї самої суші, і я не маю жодних шансів колись туди потрапити. Треба було витримувати політичну лояльність, висиджувати на осоружних партійних та профспілкових зборах, які тривали по 5-6 годин, аби тебе на рік відпустили на 2 тижні під пильним контролем до Польщі або Чехословаччини. Навіть поїздка до Юґославії для радянського громадянина вже була мандрівкою в небезпечний „західній світ". Щоправда, відтоді я вже об'їздив усеньку Европу, гуляв Парижем і Амстердамом, бачив постановки своїх п'єс на сценах Штутґарту, Ляйпціґу й Мюнхену, проте й сьогодні інколи у страшних снах своїх я повертаюся в ті „кафкіянські" часи.

– Яким є загальний стан української літератури сьогодні? Чи відіграє вона й надалі важливу суспільну ролю, як це було колись, а чи телебачення перебрало на себе цю функцію?

– Як одного разу влучно зауважив Юрко Андрухович, українська література робиться дедалі ліпшою – скоро її вже зовсім не читатимуть. Звісно, це є перебільшенням, проте приблизно з часів здобуття Україною незалежности функціональне значення літератури справді змінилося. Вона перестала бути чинником національно-патріотичним, а стала тим, чим споконвік і мусила бути – художньою літературою, з наголосом на слові „художня". І тут раптом з'ясувалося, що писати добре страшенно важко. А особливо, коли хочеш бути почутим і зрозумілим не тільки у своїй країні, а ще й за кордоном. В тім водночас десь від кінця 80-их чи початку 90-их років минулого століття в українську літературу прийшло покоління т. зв. „вісімдесятників", до якого і я сам маю честь належати. Мої однолітки-літератори, серед яких є справді блискучі імена, потроху творять гарну нову літературу. І хоча переважна маса людей, наприклад, у київській підземці, їдучи на роботу чи з роботи, читає російські детективи, проте я нещодавно на власні очі бачив, як одна молода дівчина читала книгу львівського прозаїка Юрка Винничука. Також я мав щастя бачити, як незнайомі люди читали і мої власні книжки. Дивне і приємне враження для письменника. Але в цьому пляні важливим є те, що нас читає майбутня еліта – студенти Києво-Могилянської академії, КДУ, Львівського університету, Острозької академії, що сучасна українська література існує, чого аж ніяк не можна сказати про еліту сьогоднішню.

– Чи не вважаєте Ви, що у сьогоднішньому світі так звана тривіяльна література і попкультура відіграють провідну ролю у цьому напрямі? Для себе особисто я це колись зформулював так, що речниками української культури сьогодні є не Тарас Шевченко, а Андрій Шевченко, не Леся Українка, а Руслана Лижичко, не брати Кирило й Методій, а брати Клички. Яка ваша думка з цього приводу?

– Усі названі вами імена є іменами професіоналів якнайвищого ґатунку. Звісно, мені особисто прикро, що ні А. Шевченко, ні брати Клички вільно не розмовляють українською мовою. Проте вони і справді є світовими зірками, тому роблять для нашої країни надзвичайно багато. А стосовно „тривіяльної літератури", то я особисто хотів би вміти писати детективи на рівні Агати Крісті, або тексти пісень на рівні Джима Морісона. Думаю, ситуація зміниться в наступні кілька років, і в київській підземці читатимуть популярних українських авторів. Бо й за столом не можна харчуватися виключно артишоками та анчоусами, хочеться і сала з чорним хлібом.

– Що ви знаєте, яке ваше ставлення до тутешніх організацій та інституцій, як НТШ, УВАН чи УВУ в Европі? Чи відомі вони в Україні? І якої там про них думки?

– Я не скажу, що надто гарно розбираюся в усіх течіях суспільного й наукового життя нашої західньої діяспори. Проте перелічені вами інституції мені, звісно ж, відомі. Ще у радянські часи можна було від когось із друзів отримати на кілька днів „зпід поли" книгу, видану тут. Наприклад, я таким чином просто за ніч, пожертвувавши сном, проковтнув антологію Ю. Лавріненка „Розстріляне відродження". Тобто, певна інформація доходила й до нас. А взагалі мене просто страшенно тішить те, що українці навіть по цей бік океану не погубилися, а так чи інакше тrималися купи, гуртувалися, й коли нарешті Україна здобула незалежність, то це сталося й завдяки тому, що ви тут у нас були. Прошу, підкресліть ці мої слова, коли друкуватимете... І матеріяльна, і моральна поміч діяспори в становленні незалежної України, на мою думку, є неоціненою. Навіть вороги України знали про ваше тут існування, і ненавиділи вас, і намагалися боротися. А це останнє і є свідченням вашої сили та значущости.

– Ви отримали одну з найпрестижніших американських стипендій. Ви також могли вибрати будь-який з американських університетів. Чому ви опинилися у Філядельфії, чому вибрали Ла Саль?

– Філядельфія, наскільки мені відомо, була першою столицею США – чи я помиляюся? В кожному разі, мені відомо, що це місто є одним з найважливіших для США, як для країни, для становлення демократії, творення Конституції та з багатьох інших причин. Окрім того, мене привабило географічне розташування міста – Східнє узбережжя, недалеко до Ню-Йорку й Вашінґтону. А щодо університету Ла Саль, то у нього, наскільки мені відомо, свого часу виступали письменники з України, тож я й вирішив продовжити започатковану ними традицію.

– Як Ви уявляєте собі майбутнє української літератури, і своє власне майбутнє у цьому контексті?

– Дякую, питання, як у нас кажуть, „саме в десятку". В Україні останніми роками то поновлюється, то затихає дискусія про те, що нарешті український автор мав би дістати Нобелівську премію в галузі літератури. Я особисто у цих розмовах участи не беру, і на жодні нагороди не розраховую. Коли щось такого мені перепадає, як ось зараз стипендія фундації Фулбрайта, я щиро втішаюся і дякую. Проте я вважаю, що ще за мого життя (а мені сьогодні 44 повних роки, і я збираюся ще певний час пожити) світ почує Нобелівську промову українською мовою. А мені буде почесно просто відчувати себе очевидцем цієї події, і усвідомлювати свою до неї причетність. Адже кожен великий письменник чи поет мав сучасників, друзів, однодумців. Саме вони, оточення, і формували всіх геніїв. Тож я фактично не сумніваюсь, що майбутній український нобеліст вже сьогодні народився, ходить по землі, пише твори, виносить їх на люди. Залишилося тільки дочекатися, коли оприлюднять його ім'я... Нам же, письменникам, лишається просто працювати.

Звернення до вірних УГКЦ з приводу другого етапу збирання коштів на будівництво Патріяршого собору у Києві

Дорогі у Христі!

У неділю, 21 серпня, було здійснено перенесення осідку Верховного Архиєпископа Української Греко-Католицької Церкви зі Львова до Києва. Цей акт важливий не тільки для греко-католиків, які проживають на території України, а й для вірних нашої Церкви усіх куточків світу, адже він став символом нашої єдности.

Матеріяльним висловом цієї єдности є храм Воскресіння Христового, що споруджується у Києві. Тепер, коли осідком Глави нашої Церкви став Київ, завершення цього храму набуло особливої актуальности. Потрібно якнайшвидше зробити собор Воскресіння Христового центром літургійного й молитовного життя нашої Церкви. Цьому повинен посприяти кожен з нас, усі вірні нашої Церкви. Тому знову звертаємося до Вас з проханням про Вашу матеріяльну підтримку та проголошуємо другий етап будівництва собору в Києві.

Завершуючи перший етап будівництва, хочемо щиро подякувати тим, хто склав свою пожертву, і запевнити усіх жертводавців у тому, що будемо вимолювати для них у Господа належної винагороди.

Завдяки цим пожертвам ми виконали майже дві третини будівельних робіт. Не можна, однак, обмежити другий етап будівництва духовного центру нашої Церкви акцією збирання пожертв. Усе, що має духовно-релігійне значення, досягає своєї мети і слугує їй, якщо освячене молитвою. Тому, вимолюючи Господнього благословення на дальшу жертовність, просимо Вас поручати Господові цю справу. Тільки тоді, коли щиро й покірно виблагаємо Божої ласки, побачимо добрі результати.

Благословення Господнє на Вас!

+ ЛЮБОМИР

Київ, 19 вересня 2005

В Україні...

(Закінчення зі стор. 3)

їнської селянської демократичної партії Валерій Ващевський та голова Всеукраїнського об'єднання лівих „Справедливість" Іван Чиж 22 жовтня підписали угоду про створення виборчого бльоку „Народний бльок Литвина". У резолюції з'їзду Народної партії, який відбувся 22 жовтня у Києві, наголошується, що партійні організації повинні активно готуватися до виборів, зокрема посилити інформаційну та агітаційну працю щодо роз'яснення політичної лінії Народної партії, ввести у практику організацію масових акцій з роз'ясненням позиції партії.

1 листопада провідник Партії реґіонів Віктор Янукович заявив на прес-конференції у Житомирі, що ця партія йтиме на вибори, не створюючи політичних бльоків. В. Янукович повідомив, що „аналіза політичних процесів переконала нас, реґіоналів, у тому, що нам треба йти партією на вибори окремо, після чого ми готові відповідати за власні дії, відповідати за свої слова".

Партія „Реформи і порядок" (ПРП) ще 8 жовтня провела з'їзд, в ході якого повернула собі назву – партія „Реформи і порядок", залишила головою партії Віктора Пинзеника, а також заявила про можливість бльокування з партіями, що входили в 2004 році до коаліції „Сила народу".

Директор Центру політичних досліджень і конфліктології Михайло Погребінський прогнозує розкол у ПРП. На думку політолога, якщо ПРП піде з політичних міркувань до бльоку Ю. Тимошенко, це буде закладати певні внутрішні протиріччя з ідеологією ядра партії „Реформи і порядок". Директор Українського відділення Міжнародного інституту гуманітарно-політичних досліджень Володимир Малинкович вважає, що ПРП буде бльокуватися для участи у парляментських виборах з Бльоком Юлії Тимошенко. Натомість керівник соціологічної служби „Український барометр" Віктор Небоженко висловив упевненість, що ПРП піде на вибори з пропрезидентською партією „Народний Союз „Наша Україна".

Провідник Соціял-демократичної партії України (об'єднаної) Віктор Медведчук 24 жовтня заявив на прес-конференції в Києві, що партія самостійно братиме участь у парляментських виборах у березні 2006 року. В. Медведчук також покищо не бачить можливости формування виборчого бльоку з Партією реґіонів.

Критична ситуація полягає в тому, що Україна вступає в політичну реформу і перетворюється в парляментсько-президентську, не маючи жодної загальнонаціональної політичної партії. На парляментських виборах будуть три основні конкуруючі пари, які виборюватимуть прихильність з боку „спільного" електорату: Бльок Ю. Тимошенко – НСНУ; Народний бльок В. Литвина – СПУ; Партія реґіонів – КПУ.

Три основні фаворити – Бльок Ю. Тимошенко, НСНУ та Партія реґіонів створюють високий ступінь конкуренції, що унеможливлює брутальне використання адміністративного ресурсу. Сьогодні немає конкуренції між Партією реґіонів і НСНУ, оскільки кожна партія займає свою „нішу".

Директор Міжнародного інституту демократій Сергій Таран зазначив, що попри деяке розчарування В. Ющенком і Ю. Тимошенко люди не розчаровуються в політиці і заявляють про готовність брати участь у політичному процесі. Помаранчева революція істотно підвищила активність виборців і довела виборцям, що від їх участи в цій країні щось залежить. Про своє бажання брати участь у виборах заявили понад 70 відс. респондентів, тоді як у попередніх парляментських виборах заявили бажання взяти участь 60 відс. Майбутня парляментська кампанія обіцяє бути наймасовішою і найактивнішою.

УНІАН

12 листопада: свято УВУ - всіх запрошуємо!

До комітету відзначення 85-ліття УВУ і 30-ліття Фундації УВУ надходять запитання, чи на програму „круглого стола", який відбудеться 12 листопада, о 1:30 по полудні в готелі „Рамада", Іст. Ґановер, Н. Дж., потрібно мати запрошення? Ні, навпаки, організатор і ведучий програмою академік проф. Леонід Рудницький запрошує всіх до участи в дискусії і обговорення доповідей панелістів на тему „Між минулим і майбутнім: УВУ в XXI столітті". Радо вітатимемо гостей!

Комітет також просить вибачення в тих осіб, які не одержали запрошень на ювілейний бенкет УВУ і Фундації, який відбудеться 12 листопада, о 6:30, бо це сталось через недогляд і брак адрес. Ми запрошуємо всіх, хто бажає бути на цих урочистостях, вистачить тільки зголоситься телефонічно на число: (212) 359-3029 або (973) 779-4063. Це коштуватиме лишень 50 дол.

Також організації, підприємства, товариства і фінансові інституції, які бажають дати своє оголошення чи побажання до ювілейної книжки, просимо звертатися на тел.: (212) 353-3029. Ціна однієї сторінки 100 дол., половини – 50 дол.

Академік Б. Олійник...

(Закінчення зі стор. 5)

ківськи - мав здогадатися читач. Мудрої партії і її недолугих місцевих керівників поет-комуніст-академік Олійник не критикував – пам'ятав, що сталось з Олесем Гончарем, коли той трішки покритикував партійних керівників в романі „Собор".

Недавно історик Станіслав Кульчицький влучно написав про загальний страх свого і Олійникового покоління: „Залежність громадян від радянської влади закріплювалася не тільки і навіть не стільки стандартними репресіями – знищенням або ув'язненням. Влада була роботодавцем, і майже кожній людині в разі необхідности могла 'перекрити кисень', тобто позбавити її роботи. Майже кожний в разі неслухняної поведінки міг опинитися у становищі риби, викинутої на пісок". А до того, нагадує далі проф. Кульчицький, „найактивнішу частину населення чекістські селекціонери ув'язнювали або знищували впродовж десятків років". (*„День" 20 жовтня 2005 року, стаття „ Чому Сталін нас нищив".*) Тому страх був. І ще є, хоч чимало колишніх совєтських людей його позбулись або придушили під час Помаранчевої революції рік тому.

Сам Олійник про це розповідає у ювілейних інтерв'ю. „Наше покоління шістдесятників, спровоковане 'відлигою', – сказав він журналістові „Газети по-українськи" Віталієві Жежері, – підставило борт спецслужбам... Такі поети, як Євтушенко, були в Москві підсадними качками. Їм дозволяли якісь дрібниці. Наших за це саджали". І Борис Олійник знав, як писати, щоб не сидіти.І добре, що не сидів.

Але Б. Олійник не тільки поет. Він ще й політик: депутат Верховних Рад від совєтських часів до нинішних, два роки в Кремлі провів як помічник Михайла Горбачова і як заступник голови Ради національностей Верховної Ради цілого Союзу. І він комуніст, комуніст, комуніст. В березні 1993 року, коли Компартія новонародилась на Донбасі, після того, як була заборонена у самостійній Україні, там за президійним столом сидів поет, академік, політик Б. Олійник.

Недавно, після того, як фракція комуністів у Верховній Раді викинула його зі своїх рядів за те, що він підтримав Юлю Тимошенко на пост прем'єр-міністра, Борис Олійник з погордою заявив перед камерами: мовляв, вони можуть мене викидати з фракції, а комуністом я все одно залишусь. І це мене зокрема вразило, бо два дні до того я прочитав статтю Юрія Шаповала про те, як правляча Компартія знущалась над Максимом Рильським, поетом-академіком, як і Олійник. Мені тоді здавалось, що після згірдливої репліки в сторону фракції комуністів Борис Олійник мав би принаймні клякнути і прилюдно перепросити Рильського за ці знущання.

Натомість у своєму ювілейному інтерв'ю в „Дзеркалі тижня" Борис Олійник казав: „Мій батько-комуніст лежить під Харковом... У 1943-му загинув... І коли мені кажуть, що виключать з партії, то я відповідаю, що вступав не в цю партію, а в ту, у яку вірив мій загиблий батько". Але ж Олійник і в ту, і в цю вступив. В „цій" він з 1993 року рахується членом, з рамени „цієї" входить у склад важливих парляментських комісій, представляє Україну в Раді Европи. А „та" – якоюсь мірою причетна до смерти його батька і зокрема причетна до переслідування Рильського і вбивства Леся Курбаса, і навіть колеги-шістдесятника Василя Симоненка, до речі, також члена „тієї" партії.

І ще такі речі розповідає ювіляр в „Дзеркалі": „Дивно, коли комунізм хочуть підвести до фашизму... Фашизм у своїй доктрині припускає расизм. А в доктрині Компатії, навіть коли вона була переродженою, записані такі поняття як 'братерство народів', 'мир', – тобто тільки позитив. Ідея не винна, що її деформували".

Спогадами про свої подвиги, переважно безуспішні, любить бавити журналістів поет-політик Олійник. Про те, як він переконав комітет Ленінських премій не давати нагороди гігантській статуї, „нашій Дамі з мечем" на березі Дніпра, „а потім наші, з Києва, через Брежнєва натиснули на верхівку комітету, і читаємо в газетах: є премія!". Хочеться запитати ювіляра – а 'наші з Києва' і 'Брежнєв' – то не „та" ж партія, з якою він ніяк не може розлучитись?

*Український поет і громадський діяч, академік НАН України Борис Олійник під час літературно-мистецького вечора „Стою на своїй землі", присвяченого 70-річчю поета, у Національному палаці мистецтв „Україна" в Києві, 26 жовтня - подію на яку наш автор Р. Хомяк **не** був запрошений.* *Фото УНІАН*

І ще розповідає політик Олійник, як їздив по гарячих точках світу: у Грузію, Карабах (де потрапив у заручники, але „ісламісти" його звільнили), в Таджикистан. Все це було ще за Союзу, коли він їздив за дорученням останнього президента СССР. Він і в Сербію їздив вже як політик України. Але насправді ніяких значущих успіхів з приводу цих поїздок не називає. Їздив туди, каже, бо „не хотів, щоб іскри конфліктів перекинулись на Україну". І вони не перекинулись, себто, Україна мала б бути вдячна за це 70-річному Б. Олійнику?

Ювілей з панегіриками пройшов, але, на щастя, засоби масової інформації не могли відразу писати про цю дуже совєтську імпрезу. В понеділок, після ювілею, відбувся фантастично успішний продаж „Криворіжсталі", і репортажі про цю суто капіталістичну подію витіснили описи святкувань ювілею поета-комуніста.

УКРАЇНА І СВІТ

Наша мова вчора – це вже відомо. А сьогодні і завтра?

В липні ц. р. „Свобода", на прохання Посольства України в США і Генерального консульства України в Нью-Йорку, двічі вмістила анкету, запропоновану організаторами важливого мовного конгресу в Києві. Редакція одержала і вчасно відіслала на адресу Інституту українознавства Міністерства освіти і науки України 120 відповідей, за які висловлюємо глибоку вдячність нашим читачам. Їхні думки і побажання, як свідчить вміщене нижче повідомлення, були в колі обговорюваних на конгресі проблем. Згодом „Свобода" докладніше розповість про цей конгрес і зроблені на ньому висновки.

КИЇВ. – 20-21 жовтня 2005 року в столиці України відбувся Міжнародний конґрес „Українська мова вчора, сьогодні, завтра в Україні і світі", організований Науково-дослідним інститутом українознавства Міністерства освіти і науки України, під патронатом Президента України Віктора Ющенка. На конґресі обговорювалося місце, доля і роля української мови в Україні та світі, з'ясовувалися шляхи подолання мовних суперечностей в Україні та в українській діяспорі, виконання статті Конституції про статус української мови.

Відкриття Міжнародного конґресу привітав Президент України Віктор Ющенко та голова Верховної Ради Володимир Литвин. Освятив усіх присутніх Патріярх Київський і всієї України-Русі Філарет. На пленарному засіданні були заслухані доповіді міністра освіти і науки С. М. Ніколаєнка, першого заступника міністра Б. М. Жебровського, голови Оргкомітету, академіка П. П. Кононенка, академіка Є. В. Федоренка та Г. Г. Філіпчука, народного депутата Г. Й. Удовенка, відомих філологів, професорів С. Я. Єрмоленко, О. І. Чередниченка, А. М. Колодного, численних закордонних гостей: М. Кепінської-Якобсен (Копенгаген), доктора М. Д. Пришляка (Рим), Л. А. Пирога (Польща) та ін.

Напередодні конґресу Науково-дослідний інститут українознавства запровадив програму вивчення стану української мови в усіх сферах життя суспільства: в сім'ї, в дошкільних, загальноосвітніх та вищих навчальних закладах, у системі науки, культури, у сфері міністерств внутрішніх справ, оборони, юстиції, у системі державного управління, в засобах масової інформації та сфері інформаційних технологій, у закордонних центрах проживання етнічних українців. Був створений Всеукраїнський оргкомітет та регіональні групи, до складу яких увійшли науковці, педагоги, працівники державних органів управління, громадських організацій, творчих спілок.

Було розіслано кілька десятків тисяч анкет представникам різних соціяльних сфер України. Анкетуванням були охоплені представники української діяспори в Австралії, Арґентині, Великобританії, Вірменії, Грузії, Естонії, Ізраїлі, Казахстані, Канаді, Латвії, Литві, Молдові, Німеччині, Польщі, Росії, Словаччині, США, Франції, Румунії, Угорщині. Паралельно опитування відбувалися в Інтернеті. Про що свідчать результати дослідження? З одного боку – чітко окреслена тенденція розширення функціонального тла української мови, з другого – простежується тенденція розмивання цього процесу, прагнення накинути в суспільстві думку про необов'язковість пріоритетности української мови у визначальних державних інституціях, закладах науки, освіти, культури, не кажучи вже про торгівлю, фінансову та бухгальтерську справу, виробництво, інформаційну сферу.

Головна мета проведення конгресу – дослідження сучасного стану української мови та привернення уваги суспільства й влади до шляхів і засобів утвердження української мови як державної на засадах Конституції України в усіх сферах життя нашого суспільства була досягнута.

В рамках конґресу працювали секції: „Українська мова в самопізнанні й самотворенні народу"; „Мова як чинник національної самоідентифікації українців"; „Мовна політика. Державні механізми утвердження мови"; „Мовно-освітні орієнтири суспільства. Мова сучасної науки: українознавчі виміри"; „Українська мова в розбудові національної культури"; „Історія мови – відображення долі народу"; „Мова в українській діяспорі"; „Українська мова в засобах масової інформації" та інші. На них виступали з доповідями біля 300 науковців: академіки, професори, політики, громадські діячі, педагоги, дипломати, митці з 23 країн світу.

На заключному Пленарному засіданні виступили з доповідями академік, Президент Академії наук Вищої школи України М. І. Дробнохот, голова Всеукраїнського педагогічного товариства ім. Г. Ващенка А. Г. Погрібний, доктор історичних наук, професор Я. С. Калакура, доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри української мови філологічного факультету Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна В. С. Калашник, доктор історичних наук, професор, завідувач відділу в Інституті політичних і етносоціяльних досліджень НАН України В. Ф. Солдатенко, професор Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського, народний артист України, лавреат Державної премії України імені Тараса Шевченка А. Ю. Мокренко та інші відомі науковці. Підвів підсумки праці Міжнародного конгресу академік Петро Кононенко.

Учасники конґресу дійшли висновку, що на нинішньому етапі українська мова переживає нелегкий період становлення і в статусі державної, і як мови міжетнічного спілкування громадян України. Процеси розширення сфер вжитку української мови йдуть паралельно з посиленням вживання чужоземних лексичних форм та російськомовної експансії, особливо у сфері комунікацій, засобах масової інформації, книгодрукуванні, рекламі, Інтернеті та ін. Учасники конґресу глибоко переконані, що утвердження української мови в усіх сферах суспільного і державного життя – це неодмінна умова поглиблення процесів націєтворення, побудови незалежної національної демократичної держави в Україні, тому турбота про розвиток та утвердження української мови як мови державної має бути визначальною і в державній політиці, і в житті української спільноти.

З огляду на це учасники Міжнародного конґресу „Українська мова вчора, сьогодні, завтра в Україні і світі" прийняли ухвалу:

– Створити Всесвітню Раду з питань української мови. Забезпечити неухильне виконання статті 10 Конституції України. Домогтися вироблення програми державної мовної політики з належною увагою до української мови як основного засобу суспільної комунікації та базового явища національної культури.

– Кабінетові міністрів України створити Державний Комітет з питань мовної політики, поклавши на нього обов'язки контролю за дотриманням чинного мовного законодавства та повноправного функціонування державної мови в усіх сферах життєдіяльности.

– Створити нову редакцію Державної програми розвитку і функціонування державної мови на 2006-2010 рр., структура якої відповідала б Законові про мови в Україні.

– Забезпечити фінансування Державних програм, спрямованих на утвердження державного статусу української мови.

– Запровадити у Бюджетному Кодексі спеціяльний розділ „Фінансування Програми розвитку і фінансування української мови" та інші.

Олег Ярошинський

Тема конкурсу: Різдво в Україні

К. Ющенко в оточенні маленьких артистів з театру „Катарсис". Позаду – ректор університету „Острозька академія" Ігор Пасічник

ОСТРОГ, Рівненська обл. – Конкурс студентських наукових робіт на тему „Шануймо традиції: різдвяні свята та обряди в Україні" закінчено 19 жовтня в Національному університеті „Острозька академія". Для нагородження лавреатів до академії приїхала Катерина Ющенко - президент Міжнародного благодійного фонду „Україна - 3000", що був організатором цього конкурсу. Меценатами студентської наукової діяльности є родина Івана та Наталі Даниленків зі США, які вже вп'яте поспіль підтримують такі заходи в Острозькій академії.

На конкурс представлено близько п'ятдесяти наукових праць. Найцікавішою та найґрунтовнішою визнана праця студентки Ніни Дацик „Особливості різдвяно-новорічної обрядовості села Онацківці Полонського району Хмельницької области".

На основі матеріялів, зібраних учасниками конкурсу, студентський театральний колектив „Катарсис" створив оригінальну виставу різдвяного вечора, прем'єра якої відбулася в рамках церемонії нагородження.

Людмила Масик

12 листопада: освячення пам'ятника В. Барці

Пам'ятник професорові і видатному письменникові Василеві Очерету-Барці поставлений в Бавнд-Бруку 26 жовтня 2005 року. Посвячення пам'ятника відбудеться в суботу, 12 листопада, об 11-ій годині перед обідом. В зв'язку з неотриманням зголошень на поминальний обід, обід і висвітлення відеофільму не відбудуться.

Просимо ласкаво бажаючих скласти пожертви на пам'ятник видатному письменникові. Пожертви просимо висилати на адресу: Anton and Olha Pilimonchuk, 19 Aldersgate Circle, Budd Lake, NJ 07828. Тел.: (973) 691-1342. Список жертводавців буде оголошений в пресі.

Антон Філімончук

Вісті Фундації імені Івана Багряного

Листопад 2005 р., ч. 63

Нове дослідження історії Першої світової війни в Україні

Монографія відомих українських істориків Олександра Реєнта та Олександра Сердюка „Перша світова війна і Україна" (К., „Генеза", 2004) викликала значний інтерес науковців та громадськости. Книга присвячена політичним, суспільним та ментальним наслідкам руйнівного впливу Першої світової війни 1914–1918 рр. в Україні. Книга ілюстрована фотографіями державних діячів вказаного періоду.

„Перша світова війна і Україна" на широкому колі нових архівних матеріялів досліджує значення економічного потенціялу України для Російської імперії в роки війни, показує її вплив на долю українського народу. Особливу увагу приділено висвітленню суспільних процесів у Наддніпрянській Україні, відтворено загальну картину політичного, соціяльно-економічного, ідеологічного, етноконфесійного та культурного життя.

У книзі висвітлено позитивне явище громадського життя – благодійність. Так, у роки Першої світової війни в царській Росії було створено, на додаток до існуючих, широку мережу доброчинних організацій, які надавали допомогу армії та постраждалому від війни населенню, опікувалися пораненими та хворими воїнами. Автори нової книги обмежилися в праці висвітленням діяльности в основному тих із них, що мали безпосередній зв'язок з буржуазно-ліберальною опозицією стосовно правлячого режиму, котра боролася за посилення свого впливу в суспільстві.

Результати діяльности громадських організацій України визначилися широкою участю в ній представників різних суспільних груп і прошарків населення. Для лікування хворих і поранених воїнів було створено широку мережу шпиталів і лазаретів. Біженці й вигнанці забезпечувалися харчовими продуктами, отримували допомогу медикаментами, одягом і взуттям. Для їхніх дітей відкривалися школи й притулки. Визначальну ролю у проведенні цих заходів на території України мала інтеліґенція.

Відомо, що війна є кризою цивілізації. Лише екстремальна ситуація змінює людину. Тож криза спонукає до пошуку нових шляхів розвитку цивілізації, переосмислення вчинків, захисту себе, свого соціяльного й національного оточення від сметельних загроз. Книга дозволяє осмислити не лише історичні передумови виникнення сучасної незалежної України, а й вказує шляхи виходу з морально-економічної кризи сьогодення.

Тетяна Курінна,
вчителька історії,
с. Мліїв на Черкащині

Живі барви прапора України

Про роман Сергія Домазара „Замок над Водаєм"

Пора повернення замовчуваних імен в Україну ще не минула і не скоро ще мине, на мій погляд. Я, певно, не перша, хто, читаючи вищезгаданий цікавий роман, роздумує над поверненням на батьківщину імені Сергія Домазара, відомого в діяспорі, але мало знаного в Україні здібного прозаїка, журналіста, публіциста, літературознавця.

С. Домазар народився 29 серпня 1900 р. в невеличкому містечку Пирятині на Полтавщині, в родині медиків. Юнак радісно зустрів 1917 р. та утворення Української Народної Республіки, пішов збройно захищати свої переконання.

Війська УНР зазнали поразки. Почалися арешти, репресії, тиф... Сергій жив під чужим ім'ям, перебравши собі ім'я померлого воїна-побратима Івана Сагайди. Недовге перебування у війську С. Петлюри відбилося на все подальше життя.

Підробляв перекладачем, суфлером в театрі, коректором у друкарні... Потім – Червона армія, окупована німцями Україна. Його з дружиною і сином Гаєм вивозять до Німеччини. Там і лишився після війни. С. Домазар співпрацював з українськими виданнями. У 1949 р. Домазари перебираються до Австралії, знайшовши там постійний притулок-долю... Письменник працював в українській газеті „Вільна думка", друкувався у виданнях діяспори. 1949 року у Сіднеї, спільно з Володимиром Шумським, організовував першу конференцію українських журналістів.

В 1964 році в Мюнхені виходить друком основний твір Сергія Домазара – роман „Замок над Водаєм". В основу автобіографічного роману лягли спогади про дитячі та юнацькі роки, які припали на складний час зламу систем і трагічного пошуку Україною самостійности. Головний герой роману (він же й автор) – палкий борець за національне відродження, за кращу долю народу. Тема України – найважливіша в рядках і поміж рядками цього величного твору-сповіді:

„– Бачиш наш прапор там – запитав я, вказуючи в далину.

– Де? – здивувався він.

– Он ті жовті піски і сині ліси над ними коло обрію, – вказав я ще раз. – Того прапору нашої незалежности й свободи вони безсилі відняти в нас. Давай же заприсягнемо на вірність йому...

Ми стояли струнко, з непокритими головами, не відриваючи очей від живих барв прапора нашої батьківщини".

Подумки я стояла поруч відданих Україні людей і присягалася бути вірною своїй рідній землі.

Катерина Квітчаста,
Охтирка, Україна

Нові книжки, видані Фундацією

Видавничий дім „Києво-Могилянська академія" щиро дякує Фундації ім. І. Багряного за спонзорську допомогу, завдяки якій було видано книгу Леоніда Бойка „Знаний і незнаний Антоненко-Давидович. Нащадки прадідів", яку тепло й прихильно прийняли читачі.

В 2003 р. видавництво видало нову працю Л. Бойка „З когорти одержимих. Життя і творчість Бориса Антоненка-Давидовича в літературному процесі ХХ століття". Це видання було здійснене в рамках Національної програми соціяльно значущих видань Державного комітету телебачення і радіомовлення України. Увесь наклад передано для поширення серед бібліотек України. Друге видання цієї книги, в більшому накладі, фінансувала Фундація.

На відзначення 70-ої річниці Голодомору в Україні Видавничий дім „КМ Академія" видав перший том книги „Український голокост 1932–1933 – свідчення тих, хто вижив" (300 стор., упорядкував о. Юрій Мицик). Свідчення збирали студенти Дніпропетровського державного університету та Києво-Могилянської академії. Другий том книги „Український голокост" (440 стор.) видано коштом Фундації та дано гроші на видання третього, останнього тому про Голод, що готується до друку.

В січні ц. р. видавництво мало презентацію низки своїх видань, в тому числі й книг, які вийшли коштом Фундації, з участю відомих політичних та наукових діячів – Миколи Жулинського, Івана Дзюби, Івана Драча, Михайлини Коцюбинської, Леоніда Бойка, Олександра Шугая та ін. Видані коштом Фундації книги передано для безкоштовного поширення представникам Фундації в Україні: Олександрові Шугаєві в Києві, Вадимові Усаню в Харкові, Олегові Романчуку в Львові, Фіделеві Сухоносові в Дніпропетровську, Петрові Антоненкові в Чернігові та Олександрові Капітоненкові в Сімферополі. Також дано для поширення бібліотеці НаУКМА.

Фундація ім. І. Багряного є членом Ліґи українських меценатів (річна вкладка 5 тисяч долярів), якій передано по 500 примірників книги о. Ю. Мицика та Л. Бойка для вручення учням та учителям під час річних конкурсів знань української мови. Асоціяції досліджень Голодоморів в Україні, яку очолює Левко Лук'яненко, передано для поширення одну тисячу примірників. Олег Романчук частину йому переданих книг передав Закарпатській державній обласній універсальній бібліотеці та Ковельській районній державній бібліотеці Волинської области.

Віктор Жадько приготував і видав книгу „Український некрополь. Історичний науковий довідник" – про поховання відомих українських діячів. Фундація частинно допомогла у фінансуванні її видання й певну кількість примірників для поширення передано представникам Фундації в Україні.

Знайомляться з творчим шляхом І. Багряного

Імпреза за участю представників Фундації імені Івана Багряного відбулася в Дніпропетровському аграрному університеті. В дарунок університетові, студентському загалу було передано архівні матеріяли багрянівського руху в США та Канаді, котрі надійшли завдяки клопотанням скарбника Фундації імені Івана Багряного, Олексія Коновала з Чикаґо. Представник Фундації на Дніпропетровщині письменник Фідель Сухоніс розповів про історію створення та завдання Фундації, ознайомив присутніх з плянами відзначення сотої річниці з дня народження славетного українського громадського діяча та письменника.

Дякуємо!

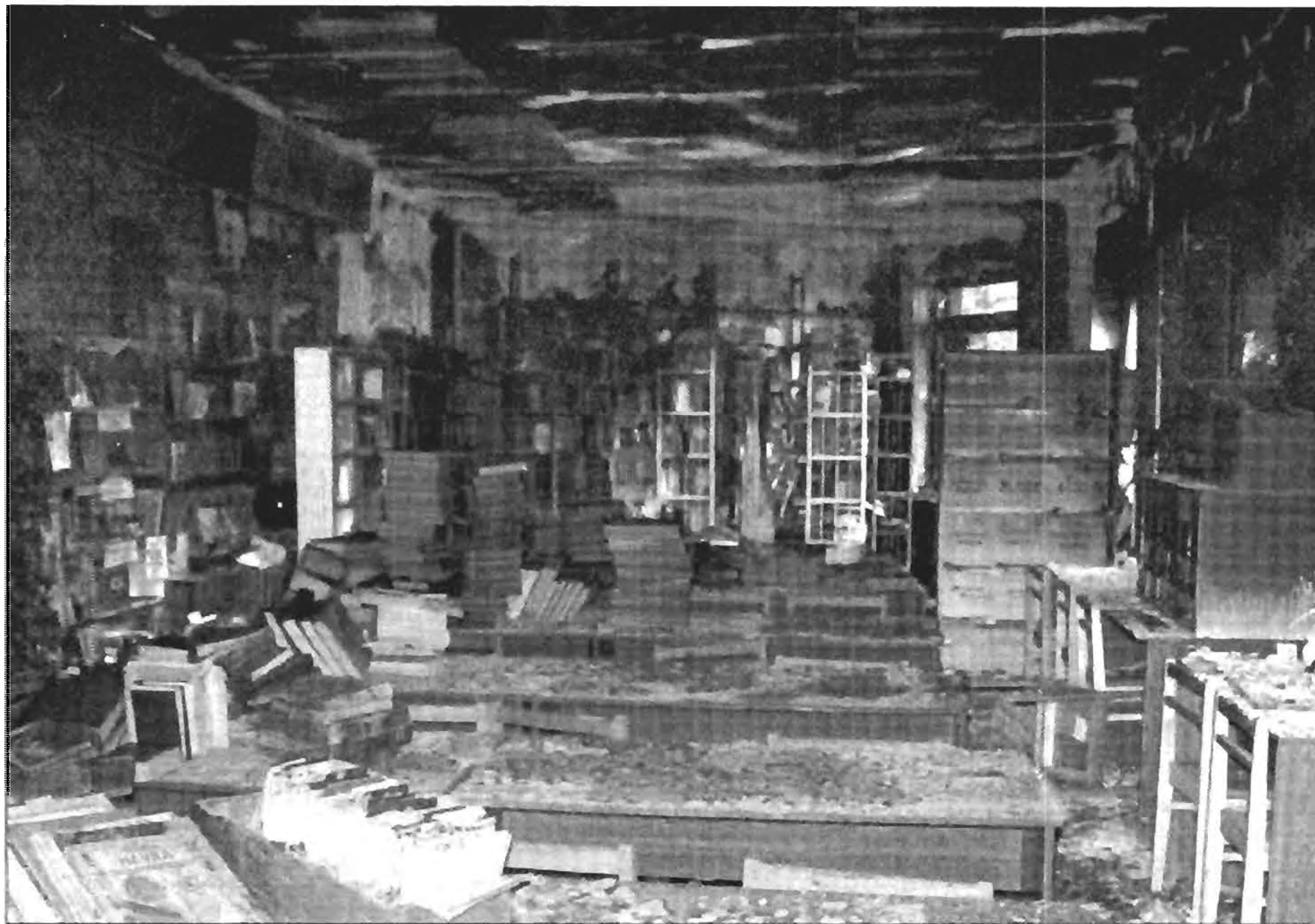
Від часу появи сторінки Фундації ч. 62 прислали пожертви такі особи: 14,000 дол. – **Галина і Олексій Воскобійники** на видання книги „Повість моїх літ" Ол. Воскобійника для вислання її школам України; 210 дол. – **Борис Шерстюк** для вислання чотирьох великих скринь музичних творів композитора Василя Шутя, який мешкав в Чикаґо, до Львівської державної музичної академії ім. Миколи Лисенка та до Національної капелі бандуристів України ім. Г. Майбороди в Києві для поширення нот між виконавцями та навчальними закладами; 150 дол. – **Мирослава Тимощук** з Англії в пам'ять дорогого її батька Сергія Маренка, активного члена української громади та голови УДРП в Англії; 100 дол. – колишні активні члени ОДУМ-у Канади: **Віктор Педенко, Вадим Вакуловський, Григорій Неліпа, Володимир Сніг, Володимир Тимошенко та Олександер Юхименко**; по 15 дол. – **Михайло Мартиненко та Ольга Скляр;** 10 дол. – **Роман Бігун.**

Управа Фундації щиро дякує всім жертводавцям й просить і далі підтримувати Фундацію своїми пожертвами, щоб ми могли допомагати Україні якнайскорше стати українською Україною! Старанням Фундації у видавництві „Юніверсум" в Києві, коштом Фундації, видано велику книгу „Марш молодости" (900 сторінок) з творчости Віталія Бендера. В книзі поміщено три його твори: „Станція Пугаловська", „Фронтовими дорогами", „Марш молодости" та статті й оповідання, що були надруковані в різні роки в газеті „Українські вісті" та в журналах „Наші позиції", „Молода Україна" та „Нові дні". Редактором цієї книги є Олександер Шугай – представник Фундації в Києві, художнє оформлення – Олега Коспи. Ціна книги – 30 дол. Придбати її можна, висилаючи чек на адресу Фундації.

**Дописи і листи до сторінки Фундації імені І. Багряного просимо слати на адресу:
Bahriany Foundation,
811 S. Roosevelt Ave,
Arlington Heights, IL 60005
USA
Сторінку редагує
Олексій Коновал**

В Полтаві підірвали і спалили дитячу бібліотеку

Подаруйте книжки з ваших зібрань для полтавських дітей!

Бібліотека після вибуху і пожежі

ПОЛТАВА. – В ніч на 11 жовтня сталася жахлива подія – в приміщення Полтавської обласної дитячої бібліотеки було кинуто вибухівку. Спалено близько 10 тисяч книжок. Це було зроблено з метою знищення бібліотеки. Знищено словники, енциклопедії, нові видання. Тільки у травні, на день Европи, у бібліотеці проводили свято для дітей „Я – українець, я – европеєць". Діти з захопленням домальовували до кольорів Европи помаранчеві. Фото про свято було розміщено на інернет-сторінці представництва Еврокомісії в Україні.

Проблеми з приміщенням для бібліотеки тягнуться вже три роки і ніхто їх не вирішує. Новий губернатор двічі просив облраду поставити на розгляд питання про нове приміщення для бібліотеки, але обласна рада жодного разу не розглядала це питання на сесії за три останні роки. Ми просимо всіх, хто може, подарувати бібліотеці взамін знищених книжок, хоч одну сучасну книжку.

Адреса для допомоги книжками: Полтавська обласна дитяча бібліотека ім. Панаса Мирного, вул. Гагаріна, 5, Полтава 36011 Ukraine. Телефони бібліотеки (380-5322) 74-821 та (380-5322) 72-041.

Електронна адреса: poltavalibr@yahoo.com

Леонід Чобітько,
директор

Як у Полтаві сталося лихо...

Приміщення дитячої бібліотеки керівники акційного товариства „Полтавагаз", якому належав весь будинок, продало товариству „Темп-1" з Карлівки за 225 тис. грн., котре перепродало його підприємцям Юрієві Худякові, Олександрові Павлюченкові і Олександрові Буянкіну за 509 тис. грн.

За рішенням Октябрського районного суду від 29 серпня 2005 р. обласна бібліотека підлягала примусовому виселенню і займаного приміщення, яке було призначене на 10 годину 21 вересня. Бібліотека оскаржила це рішення, і прокуратура Полтави перевірила законність відчуження приміщень, у яких розташована бібліотека. За вказаним фактом порушено кримінальну справу за ознаками злочину, передбаченого Кримінальним кодексом України.

Але 11 жовтня мешканці будинку по вул. Гагаріна, 5, прокинулися серед ночі від потужного вибуху. Сторож обласної бібліотеки для дітей ім. Панаса Мирного Сергій Якименко кинувся до дверей – вони були підперті. Він здолав перешкоду, вискочив на вулицю, але не побачив нікого. Читальний зал бібліотеки палав. Нападники обрали крайнє вікно, найдальше від вхідних дверей, для того, щоб кинути вибухівку: автомобіль поставили за рогом і миттєво зникли з місця злочину.

Сторож викликав пожежників і міліцію та кинувся гасити пожежу з вогнегасників. І хоч рятівники прибули дуже швидко й загасили пожежу, вона знищила величезну кількість найцінніших книжок, що зберігалися у читальній залі.

Дивитися на спалену читальну залю без сліз неможливо. Плачуть працівники бібліотеки, відбираючи ті мокрі й закіптюжені томики, які ще можна просушити і врятувати. На вулиці – купа обвуглених книжок, які вже ніколи не розгорне дитяча рука.

У Полтаві ця чудова книгозбірня працювала 32 роки. 140 тисяч дитячих книжок і 10 тисяч маленьких читачів користувалися нею.

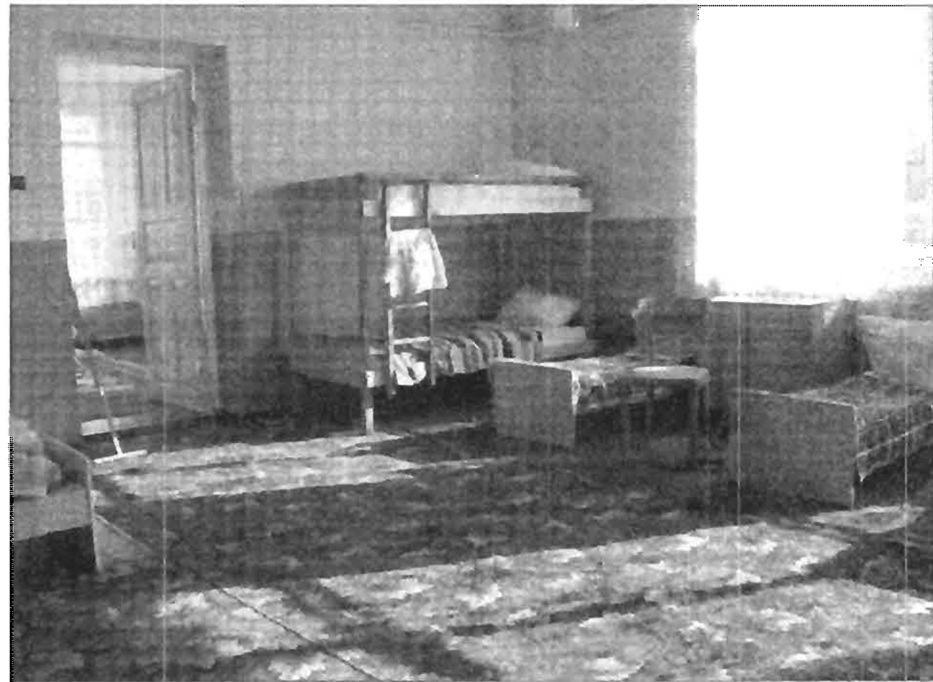
Загроза втратити відомий заклад культури, який є, крім усього, ще й методичним центром для всіх дитячих бібліотек області, сколихнула громадськість.

Ганна Дениско,
журналістка, м. Полтава

Редакція „Свободи", маючи в книгарні чимало видань минулих років, вирішила вислати частину книжок до потерпілої бібліотеки. Закликаємо наслідувати наш приклад!

Надійшла допомога на спорудження сиротинця для 15 дітей

СВІТЛОВОДСЬК, Кіровоградської обл. – Обласне об'єднання церков християн віри євангельської будує дитячий будинок „Рідна оселя" для 15 сиріт віком від 6 до 10 років. Будинок вже зведено, тривають опоряджувальні роботи. 27 жовтня за дорученням Української євангельської церкви в Юніоні, Н. Дж., працівник Християнського центру „Стефанус" в Черкасах Олександер Полікарпов доставив єпископові кіровоградського об'єднання Вікторові Ткаченкові грошову допомогу на завершення робіт – 2 тисячі доларів. При нагоді він зфотографував новий будинок і одну з спалень. Діти покищо перебувають в літньому таборі.

Не вчора і не завтра...

Петро Часто

На щастя, до нашої „Свободи" дуже рідко приходять анонімні листи, та все ж приходять. Одну руку ми вже й упізнаємо на конвертах, на котрих нема ні адреси, ні прізвища автора. Але в кожному обов'язково є щось колюче, в'їдливе. Шкода чоловіка, що боїться підписатися власним іменем.

А все ж у тих його шпильках знаходимо й щось досить розповсюджене в нашій чесній громаді, досить типове. Така собі мімікрія, яку однаково нелегко і прийняти, і спростувати, бо не знати, з якого боку до неї краще підійти.

Наприклад, одержуємо нашу ж, свободівську, сторінку зі сумною публікацією „Помер Папа Іван Павло ІІ" і з такою категоричною приписокою: „Ту забракло одного речення". Далі червона стрілочка вказує, в якому місці повинно було стояти це ненаписане нами речення, ще далі анонімний автор пропонує „забраклий" текст: „Вона була українкою і греко-католичкою", і так само впевнено додає: „Багато українців про це не знають".

Вона – це мати Кароля Войтили, Папи Івана Павла II. А ми, бач, вже були певні, що зі сторінок україномовних видань ця версія назавжди зійшла – як жодними фактами не підкріплена. А якщо так, то це вже навіть не версія, а звичайнісінька вигадка, фантазування, яке можна зрозуміти, однак не варто захищати і виправдувати.

Певна річ, усім нам хотілося б, щоб мати Великого Папи, світоча миру і справедливости нашого немирного і несправедливого часу, виявилася українкою. Так само було б незле, щоб українками виявилися матері царя Соломона, Сократа або хоч би Бісмарка. Але, власне кажучи, навіщо нам це? Кожен народ має „великих" і „маленьких" людей рівно стільки, скільки потребує. Бог розподіляє таланти рівномірно по всій плянеті, то ж вдовольняймося своїми.

Щодо „матері-українки" Покійного Папи, то це питання вичерпно з'ясував колишній головний редактор журналу „Патріярхат" Микола Галів у статті „Слов'янин на престолі св. Петра" (*Альманах УНСоюзу на 2000 рік*), присвяченій 80-річчю Івана Павла II. Читачі „Патріярхату" пам'ятають, як прискіпливо і водночас об'єктивно журнал провадив ватиканську тему, покликуючись при цьому на найповажнішу літературу. Цією ж солідністю відзначається і згадана публікація М. Галева: він докладно простудіював усі доступні йому англомовні і польськомовні джерела, зокрема майже 800-сторінкову книжку відомого американського біографа Івана Павла II Джонатана Квітного „Людина століття". І пише, що ні в Дж. Квітного, ні в інших авторів папських біографій нема найменших натяків на українське походження Великого Папи. Також сам Кароль Войтила „ніде не згадує ні одним словом про будь-яке українське пов'язання". Абсурд – припускати, що він свідомо замовчував „українське пов'язання", бо у випадку будь-якої нещирости чи був би він Великим Папою?

Редактор М. Галів пояснює, на якій саме підставі виникли ці слухи: двоюрідна сестра Кароля Войтили Софія (Зося) Кучмєрик вийшла заміж за українця, д-ра Бориса Филипчака. Матері Софії і Кароля були рідними сестрами. Логіка вигадки вкрай простенька: д-р Б. Филипчак – українець, отже, українкою була і його дружина Софія, а значить – і її матір, і сестра її матері, тобто мама Кароля Войтили. Ні, не значить.

І є ще одне сильне спростування любої нашому серцю вигадки. М. Галів цитує декілька речень з дуже важливого спогаду Ірини Дибко-Филипчак, другої дружини д-ра Бориса Филипчака, – про те, що молодий священик Кароль Войтила, майбутній Папа, хоч і любив свою сестру Софію і при кожній нагоді відвідував її, вже й коли був єпископом, а потім і кардиналом, а все ж дорікав їй за те, що „змінила обряд своєї Вітчизни, вийшовши заміж, і навіть хрестивши сина в церкві, а не в костелі".

Тому ніяково було за Президента України Віктора Ющенка, коли він у дні прощання з Папою повторив вигадку про „українське коріння" Івана Павла II. Ніяково – бо це вперте чіпляння за мниме кровне родство з історичною особистістю засвідчує, на жаль, що ми не вміємо належним чином оцінити набагато важливіше – духовну спорідненість Великого Папи з усім людським світом, в тому числі і з Україною.

Ось ще один непідписаний, але вельми характеристичний лист до редакції „Свободи": „Без кінця і краю пишете, що Україна, мов та бідна сиротина, проситься до Европейського союзу – тільки чому не хочете нагадати читачам, що ми не є задвірком Европи, що саме на нашій українській землі зродилася Трипільська хліборобська цивілізація, саме Україна-Оранія-Аратта запліднила культурою південні обшири, саме з України прийшли до Індії арії, тому й українська мова, як свідчив на початку минулого сторіччя М. Красуський, більше, ніж будь-яка інша, зберігає сліди санскриту".

Ми, проте, певні, що наші читачі знають і про Аратту, і про санскрит, й чи треба нагадувати їм щодня про це та відволікати від сьогоднішніх завдань і проблем? Це не означає нехтування минулого й того, що в ньому було славного і всякого. Минулого не можна не знати, бо воно само в різний спосіб нагадує про себе. В Україні були і є дослідники, варті загальної уваги. Ще М. Драгоманов читав у Київському університеті лекції з історії Давнього Сходу, в Лесі Українки є праця – „Стародавня історія східних народів", дуже авторитетний росій-

(Закінчення на стор. 26)

НОВИНИ ЛІТЕРАТУРИ І МИСТЕЦТВА

Українські художники на виставці „RUSSIA!"

НЮ-ЙОРК. – Від 16 вересня нинішнього року до 11 січня наступного в Ґуґенгайм-музеї відбувається велетенська виставка творів мистецтва, переважно живопису, під назвою „RUSSIA!". Виставку організували Фундація Солома Ґуґенгайма разом з Федеральною агенцією культури і кінематографії Російської Федерації.

Звісно, високе мистецтво не знає кордонів і має належати усьому людству. Тому меценати з Америки зробили справді величезну послугу любителям прекрасного, коли привезли до музею всесвітньо відомі картини і скульптури. За кілька годин можна одночасно побувати в Ермітажі і Російському музеї Санкт-Петербургу, Третьяковській галереї Москви, інших музеях Росії. Перед відвідувачем постають в усій своїй величі і красі полотна великих мистців Західньої Европи, твори О. Кіпренського, О. Венеціянова, К. Брюлова, І. Айвазовського, І. Репіна, І. Крамського, І. Шишкіна, І. Левітана, багатьох інших славетних мистців. Є тут відомий „Чорний квадрат" К. Малевича, твори інших модерністів різних шкіл. Представлено також полотна соціялістичного реалізму.

Проведення такої великої і тривалої виставки, відвідуваної тисячами людей, безумовно, сприятиме поширенню в світі позитивного образу Росії. Важко не погодитися з О-КОЮ, яка в числі 40 „Свободи" жалкувала, що на таку виставку покищо неспроможна Україна. Проте перегляд представлених творів підказує ще й інший аспект справи: дуже багато серед мистців українців, деякі з котрих взагалі за межі України не виїздили. Інші працювали в російських столицях, змушувані до цього, як і Т. Шевченко, реаліями життя.

Захоплено зупиняються відвідувачі перед великим полотном „Володимир і Рогніда" Антона Лосенка (1737-1773). Так, він жив і творив в Петербурзі, але потрапив до столиці з українського міста Глухова, яке взагалі доставляло до царського двору співаків, музикантів, композиторів, поетів і художників.

Далі - портрет Катерини Другої пензля Дмитра Левицького. Така ж історія: полтавець Григорій Левицький з села Маячки став у київській Лаврі вправним ілюстратором церковних видань, розписував Андріївський собор. Його син Дмитро, народжений в Києві, шукав щастя у Петербурзі.

Микола Ярошенко (1846-1898) взагалі з України не виїздив, жив у рідній Полтаві і в Києві. І малював українських людей - „Сліпі каліки під Києвом", „Жебраки в Києво-Печерській Лаврі" та ін. А що малював Архип Куїнджі, теж представлений в музеї чарівним полотном „Нічне"? Його праці - „Чумацький тракт", „Місячна ніч на Дніпрі", „Українська ніч" - усе це краса України...

Климент Редько (1897 – 1956) народився в Холмі, вчився малювати в Лаврській іконописній майстерні, потім в Українській академії мистецтв був учнем одного з засновників академії, Миколи Бурачека, уродженця подільського містечка Летичева.

Складною була історія українського мистецтва, таланти якого могли розкритися тільки під північним небом, на берегах Неви. Добре, що не пропали безвісти... Але на сучасних виставках було б чемно розповідати про художників не тільки за місцем їхнього підданства і проживання, але й зазначати для американців, що ці мистці насправді були з України, поневоленої до такого стану, що навіть мови своєї вона не могла мати, що вже й казати про високе мистецтво. А втім, коли сучасна Росія й сама не хоче визнати цю правду, то й іншим її не скаже.

Левко Хмельковський

Антін Лосенко. „Володимир і Рогніда" (1770 р.) з Російського музею в Санкт-Петербурзі на виставці в в Ґуґенгайм-музеї в Ню-Йорку.

Мистецькій групі „Яра" – 15 років

Теплий вечір єдности з вдячними глядачами

Ольга Кузьмович

НЮ-ЙОРК. – Коли перечитала повідомлення про святкування 15 років праці театральної групи „Яра" під проводом Вірляни Ткач – не хотілося вірити, що вже такий довгий проміжок часу проминув від прем'єри „Світла зі сходу", а з цим і від першої зустрічі із засновницею цієї театральної групи, Вірляною Ткач. Але добре кажуть, що „час летить стрілою", і так він пролетів, позначений частими зустрічами з Вірляною і виставами її групи в театрі „Ля МаМа" в Ню-Йорку.

Розуміється, це створило між нами певного роду дружбу (незважаючи на вікову різницю), і ось я мала щастя побувати на святкуванні Вірляни та її групи „Яра" п'ятнадцятиріччя їхньої діяльности.

У вщерть виповненій залі театру „Ля МаМа", в якому, до речі, проходили усі постановки театру „Яри", я оглядала із зворушенням фільм Андреї Одежинської, (яка декілька років співпрацює тісно з Вірляною та її групою) про одну з численних в Україні знахарок на ім'я „Шептуха", слухала читання акторок „Яри" вибраних уривків з п'єс та дійств, що були поставлені її групою, та оглядала фільм із відвідин „Яри" в Україні. Все це зворушувало спогадами, картинами з оцих п'ятнадцяти років, що ми дослівно „пройшли" з цією групою в її розвитку, а зокрема пройшла з її неоціненим творцем та душею – Вірляною Ткач.

Десь із скриньки архівних матеріялів „віднайшовся" перший репортаж про працю групи „Яра" з 29 вересня 1990 року, з промовистим заголовком „Група „Яра" підготовляється до прем'єри", і ми могли отак пройти у споминах та своїх статтях цілий шлях розвитку групи „Яра" та її успіхів на сцені, а тепер вже і й у фільмі.

Вірляна зуміла зібрати довкола групу таких ентузіястів українського театрального дійства, як вона сама, і у цих пройдених з успіхом 15 роках багато з них знайшли славу як актори, режисери чи просто ентузіясти театрального мистецтва.

Усіх їх ми впізнали у виставах „Яри" чи при іншій нагоді, а відкриті кордони в Україну і часті поїздки Вірляни на батьківщину в оцих 15 роках дали не лише можливість показати свої постановки в Україні, але і з батьківщини отримати підтримку моральну та акторську до нових задумів.

Про це все ми писали своєчасно на сторінках „Свободи", і тому з таким внутрішнім зворушенням і радістю прийняли святкування цієї театрально-мистецької групи вже театрального п'ятнадцятиріччя. Розуміється, до сили цікавих задумів та успіхів причинилися у великій мірі нові обставини в Україні та спілкування з тамтешніми звеличниками театрального мистецтва – як акторами, так і режисерами.

Все пройшло за цих 15 років якнайкраще, а успіхом „Яри" можна не лише втішатися, але і його подивляти на святкуваннях. Ми завважили з приємністю, що багато співробітників Вірляни – акторів залишилися вірними її від початку до сьогоднішнього дня. Ба, до них прилучилися з роками звеличники театрального дійства з України, поети, письменники, режисери і актори. Деяких з них мали ми щастя впродовж цих 15 років пізнати в часі їхнього перебування в США, саме завдяки Вірляні, зокрема тих, які допомагали або й далі допомагають Вірляні у її вийнятковому ентузіязмі до особливого театрального мистецтва. Кожна досі виставлена п'єса чи театральне дійство має свій особливий характер та вимагає незвичайного підходу до театрального мистецтва. Здається, що цей особливий підхід, як і ентузіязм Вірляни, не тільки збирають біля неї цікаві постаті, але і дають цей особливий настрій, що його має кожна її постановка. Тут важливу ролю відіграє її вміння та захват у перекладницькій праці, що допомагає перенести на чуже підсоння цілий ряд особливих театральних дійств в тому і чужих Україні. Допомагають її від початку задуму ентузіясти взагалі театрального мистецтва з директоркою театру „Ля МаМа" Еллен Стюард, (де проходить постановка п'єс в режисурі В. Ткач) і її постійною товаришкою перекладів на англійську мову українських текстів Вандою Фіппс.

Оці переклади постановок на англійську мову дали Вірляні не один успіх та признання, включно з окремими нагородами.

Шістнадцять оригінальних театральних вистав відзначує у своє п'ятнадцятиріччя ініціятор групи „Яра" – Вірляна, а останні роки спілкування з Україною причинилися до особливого успіху її оригінальних вистав і понесли у „широкий світ" створене в Україні театральне мистецтво.

Не можна поминути того, що Вірляна захопилась в тому часі театральним мистецтвом Бурятії та „вивела" його також у світ.

Сьогодні, відзначаючи такий „ювілей" разом із „Ярою" та її ентузіястичними творцями, ми не можемо навіть на хвилину подумати, що Вірляна може скоро покинути цю свою важку та часом невдачну працю режисера та перекладача. Вона належить до тих молодих українських ентузіястів, що уміють поєднати Україну із США, як і взагалі зі Заходом, та показати чужинцям зразки нашого театрального та народнього мистецтва слова у найкращій, а передусім у новій та цікавій постановці. Щасти Боже, Вірляно!

Жінки, зрячі душею

Про Вірляну, Андрею та незвичайні звершення звичайних людей

Ольга Миханцьо

У Нюйоркському театрі „ЛяМаМа" в той вечір було людно. Маленьке свято великих людей. Великих силою духу, відвагою творити нове, йти на риск, поєднуючи непоєднане, випробовувати себе авангардним кроком часу, експериментуючи в царині Творця, вдихаючи життя у зрячих і повертаючи віру у вічні цінності неосквернених душ. В цьому полягає їхнє життя.

* * *

Мистецькій групі Вірляни Ткач „Яра" – вже 15 років. В неї було свято. В темному залі горіли свічки. Звучала висока поезія, обрамлена в тонку оправу живої музики і двомовний акорд слова лягав на плечі м'яким спокоєм завершеного дня.

Молода режисерка Андреа Одежинська представляла на глядацький суд свою прем'єру документального відеофільму „Шептуха" – про бабу Анну, жінку-цілительку з українських Карпат. Там – родове коріння. Глибина і сила духу нації. Здається, життя зупинилося там ще сто років тому. Дивно вплітається у XXI століття магічний шепіт незрозумілих слів, знаки, символи, замовлення. Пісня і сила слова. Ложка і вода. Життя і їжа. Тут і там. Реальне і нереальне. Де грань, за яку переступити неготовим – заборонено.

Ми сидимо в затишному залі після прем'єри і розмовляємо. Відчуваю, як срібною тінню за плечима Вірляни і Андреї стоїть Україна. Вона для них легенда. Далека міражна країна, батьківщина їх батьків. Вони народилися і виросли в Америці і знають Україну з книжок. Звідки в їх серці стільки любові до тієї землі? Як віддано треба було любити батькам, щоб так сильно передати відчуття дітям.

– Для нас Україна – це мальована сцена, – розповідає Вірляна. – Моя мама виїхала з України маленькою. Вона пам'ятає тільки великі двері і пса. Все. Але завжди ми знали, що там – корінь, невмируще джерело сили. Ми завжди хотіли пізнати, що ж такого вона в собі має, яку тайну, що люди так дбайливо оберігають святу до неї любов. Я була і раніше там. Але по великих містах, в театрах і більш-менш заможних родинах. Але я ніколи не була в селі. Глибокому українському селі. І те, що ми тут побачили – схвилювало більше, аніж би ми були на Марсі. Ми записали 5 тисяч нових пісень. Побут людей, їхнє життя, куль-

(Продовження на стор. 25)

Члени театральної групи Яра святкують 15-річчя

Київ, 1991 р. (зліва): невідомий, Вірляна Ткач, Лесь Танюк, Нелі Корнієнко та Ігор Римарук.

Вірляна Ткач
Фото: В. Горбонос

Про Яру ...

Мистецька група „Яра" (Yara Arts Group), створена в лютому 1990 року – це театральна група при Експериментальному театрі „Ля МаМа" в Ню-Йорку. „Яра" поєднує драму, поезію, спів, історичний матеріял та пластику, створюючи оригінальні театральні дійства на східні теми.

В 1990 році „Яра" створила дійство „Світло зі Сходу" – про Леся Курбаса, яке показано в Ню-Йорку, а в 1991 році разом з українськими акторами створено двомовний варіянт „У світлі" та показано в Києві, Харкові і Львові. Того ж року показано в майстерні театру „Ля МаМа" п'єсу „Віддих". В 1992 створено „Вибухи" – про Чорнобильську катастрофу, базовану на поезії Натакли Білоцерківець, що здобула перекладацьку премію „Агні". В 1993 році створено виставу „Сліпий зір" – про сліпого поета Василя Єрошенка, який поїхав до Японії в 1914 році та став японським письменником.

Виставу показано на фестивалі „Березіль" у Харкові та в Ню-Йорку. Того ж року Вірляна Ткач та Ванда Фиппс одержали National Theatre Translation Prize за їхній переклад „Лісової пісні" Лесі Українки.

В 1994 році створено дійство „Лісова пісня Яри " – на фрагментах драми Лесі Українки. Виставу зроблено спільно з Львівським молодіжним театром імені Лїся Курбаса та показано у Львові і Ню-Йорку. У 1994 році також показано „Час поміж" на фестивалі у Києві. В 1995 році створено „Водоспад/Відблиски" з Ніною Матвієнко, показано у Києві та Ню-Йорку. Цю постановку „Ню-Йорк Таймс" назвав „театральним заруванням". В 2000 році разом з Мар'яною Садовською та Яриною Тирянською мистці „Яри" створили „Співуче дерево" – на базі щедрівок та маланок з Полтавщини та Гуцульщини. До вистави прилучили музикальну групу „Ґоголь борделло" та циганку Пірошку. В 2003 році „Яра" створила виставу „Лебідь" – на базі віршів Олега Лишеги. Цього року „Яра" представила виставу „Коляда з дванадцяти страв" – з колядниками з Криворівні та віршами Сергія Жадана.

Головні співробітники „Яри" – це режисер Вірляна Ткач, дизайнер-сенограф Ватоку Уено, композитори Ґенджі Іто, Роман Гурко, Євген Гуц та Ержена Жамбалова, а також поети Ванди Фиппс, яка перекладає українську поезію на англійську з Вірляною, Оксана Батюк, яка перекладає поезію з Вірляною на українську мову та Саян Жамбалов, що працює з нею з бурятським матеріялом. Хореографи, які працювали з Ярою – це Шіґейко Суга, Ченг-Чей Ю та Ігор Григурко, а над костюмами працювали Карол Анн Пеллетіє, Ніна Лапчик та Рейчел Комі. Відео для вистав творила Андрея Одежинська, а слайди – Ватоку Уено та Александер Хантаев. Головні ролі в дійствах зіграли: Шона Такер, Ребека Мор, Мар'яна Садовська, Олексій Богданович, Шон Ранет, Джефрі Рикетс, Ольга Шуган, Джесіка Гехт, Ендрю Колто, Дон Сайто, Оля Радчук, Юнджін Ким, Карен-Анджела Бішоп, Олег Драч, Сесілія Арана, Ніна Матвієнко, Том Лі, Забрина Ґевара, Мередит Райт, Юнис Юнґ, Джіна О, Акіко Гірошіма, Бадмаганда Аюшеєва та Ержена і Саян Жамбалов.

„Яра" також ставить театральні майстерні та вечори поезії по університетах в Америці, Україні та Бурятії. „Яра" зав'язала близькі контакти з багатьма молодими поетами на Україні, а саме з Оксаною Батюк, Наталкою Білоцерківець, Аттилою Могильним, Людмилою Таран, Олегом Лишегою, Віктором Неборaком та Оксаною Забужко. Їх твори часто з'являлися як частина текстів постановок. Самі поети також працювали з членами „Яри" над перекладами віршів українською мовою.

Щороку „Яра" організує фестивалі поезії, мистецтва та музики в Українському Інституті Америки в Ню-Йорку.

Жінки...

(Продовження зі стор. 24)

туру. Це було за рамками реального. Унікальні збережені фолкльорні речі, весільні пісні, маланки, щедрівки. Це для нас – дивина, екзотика. Ми перший раз побачили правдивий побут Заходу України. Я в житті не думала, що так можна жити, що для когось це може бути нині звичайним життям. Ми потрапили в цілком інший світ. Світ духу. Замовлення, обряди, знахарки, живильна сила трав, зцілююча сила слова. Нерозгадана тайна, яка передається з роду в рід і дбайливо оберігається духом предків. Баба Анна – яскравий приклад. Жінка сильна і добра. Вона нічого не ховає. Відкрита і щира. Все називає своїми іменами – це є це, а те, служить для того. В неї нема страху. Здається, вона зіткана з любови.

– Знаєте, – продовжує Андрея, – її слова я тримала близько до мого серця. Вона сказала, що бачить для мене і для мого майбутнього. Зворушує те, що вона говорить, як це робить і як через шепіт слів спрямовує дорогу мого

(Закінчення на стор. 31)

Київ, 1991 р. Вистава „Світло зі Сходу". Фото: О. Педерсен

Київ. 1991 р. Сцена з першої вистави в Україні

Не вчора...

(Закінчення зі стор. 22)

ський вчений, академік Б. Рибаков відкрив разючу подібність культур давньоіндійської і трипільської, зв'язок між праіндійськими і праслов'янськими племенами успішно досліджує наш історик Степан Наливайко. Словом, у розгрібанні попелу над минулим вогнем – може, ще десь тліє якась жаринка? – заангажовано багато цікавих, допитливих науковців та аматорів. Вони певні, а ми з ними погоджуємося, що в огляданні назад є великий сенс. „Наше походження – одна з передумов пробудження від летаргійного сну", – пише В. Довгич, упорядник книжки „Космос древньої України".

Разом з тим для теми минулого небезпечний ажіотаж, суперлятиви: мовляв, якими ми колись були великими і славними. Бо тоді відразу виникає гірке запитання: куди ж поділася наша величність? Юрій Липа, котрий сам був вельми небайдужий до української минувшини, писав, що треба належати до свого часу, й остерігав: „Манія великости є безбожна, смішна і небезпечна".

Приклад цієї несерйозности і небезпечности дають сьогодні цілі когорти російських вчених, комплекс меншвартости змушує їх спинатися на ходулі „великого минулого", навіть якщо воно вигадане. Наприклад, московські історики А. Фоменко і Г. Носовський у 750-сторінковому дослідженні „Імперія" оголошують, що „Індія" – від російського слова „инде", що „росіяни жили в Італії до заснування Риму", що „Скитію називали Китією, тобто Китаєм. Китай – одна зі старих назв Давньої Русі", що „Персія – це П-Русія, тобто Росія...".

Але ми маємо доволі й своїх ретроспекціоністів, котрих неможливо читати, не сплескуючи руками. „Єрусалим заснований киксосами, тобто гетидами, вихідцями з України, у 1800 р. до нашої ери", – стверджує Павло Чемерис. А сама назва на його думку, походить звідси: „Русалель – тобто мати русів".

Та це ще нічого в порівнянні з „відкриттями" Юрія Канигіна, одного з найпопулярніших авторів у сьогоднішній Україні. Заперечуючи рунвірцям, котрі закликають відмовитися від Христа, бо він – чужинець. Ю. Канигін втішає нас, що давні галилеяни, отже й Ісус Христос – вихідці з нашої Галичини, наші близькі земляки. Ось цитата з його сенсаційної книжки „Віхи священної історії. Русь – Україна" (Київ, 2001): „В символічному сенсі св. Ґрааль – це сама Марія Магдалина, що була дружиною Ісуса Христа і яка понесла в собі його сім'я (кров) з Палестини до Галлії і тут народила 'Сина Сина Бога', тобто земного спадкоємця Ісуса...". Тут уже навіть руками не сплеснеш.

Ю. Канигін – це той, на жаль, вже розповсюджений, випадок, коли величезний масив дуже цікавої, справді пізнавальної інформації знецінюється відсутністю релігійного світосприймання, абсолютною відсутністю релігійного надхнення.

Людина живе у вічному „сьогодні", між „вчора" і „завтра". Вчора вже не вернеться, а завтра може не настати. Вчорашній досвід і моральна відповідальність перед завтрашнім днем мали б зробити день сьогоднішній кращим, яснішим, мудрішим, ніж він є насправді... Коли Рея Бредбері, автора фантастичного роману „Марсіянські хроніки", запитали, що він думає з приводу наукового прогресу і так званого поступу людства, він відповів: „Ми перебуваємо все ще ближче до печер, ніж до неба". А лавреат нагороди Нобеля, мексиканський поет Октавіо Пас так заперечив усім, хто уповає на техніку і технологію майбутнього: „Нігілізм технології полягає не лише у факті, що вона втілює волю до влади над природою, але також у тому, що їй бракує внутрішнього гуманітарного сенсу. 'Чому?' і 'для якої цілі?' – цього технологія не запитує ні себе, ні світу".

Приємно думати, що ми колись були великими, так приємно, що хочеться заплющити очі на дуже непевну перспективу. Наша технічна цивілізація такою мірою випередила моральність, етичний розвиток, що людство опинилося в щільному колі проблем, зокрема екологічних. Покищо хвалений „прогрес" має своїм результатом тільки 'масове суспільство" і 'масову культуру'. Соціологи і соціяльні психологи помічають недобрі тенденції. Російський академік Георгій Шахназаров вважає, що протягом XX сторіччя відбувався постійний спад творчої сили людини, іншими словами – здатність людства народжувати геніїв зменшується. Талантів ще багато, але не геніїв. Ось міркування цього вченого: „Помиляються ті, хто гадає, що так звана маскультура не порушує 'природного' розподіу духовних цінностей: високе мистецтво – для еліти, вуличне – для мас. Посилаючись на те, що 'так було завжди', вони не враховують радикальних змін, пов'язаних з виникненням 'мас-медія'. Скинена в одну телевізійну скриньку зі своїм низькородним братом і змушена підлягати законам комерції, для якої фуґа Баха і завивання рокера – в однаковій мірі товар для продажу, благородна муза неминуче буде в'янути і перероджуватися. Це вже не прогноза, а констатація – досить посидіти день перед телеекраном або подивитися, що продається в книгарнях".

Ні, читаймо не тих, котрі приємніші, котрі заколисують розмовами про минулу велич, не Ю. Канигіна і П. Чемериса, а тих, хто звертає нашу увагу на вічне сьогодні, хоч би київського поета і філософа Володимира Базилевського з його занепокоєнням довколишньою реальністю: „Сьогодні духовність підмінено грубою матеріяльністю. Творча людина як носій Божественного начала вибита з колії існування. Вона не творить, а бореться, аби вижити. Залежна від інших, вона й діє тими самими методами, що й інші...".

Теніс, молодь, УНСоюз – його покликання

До 60-ліття подружнього життя Романа і Ярослави Ракочих

КОГОВЗ, Н. Й. – 19 серпня при звуках оркестри подружжя Романа і Ярослави святковою частиною відзначили 60-ліття подружнього життя в залі Українського горожанського клюбу. Це святкування в гурті дітей дочки Арети Крушельницької з чоловіком і двома синами та сина Романа мол. з дружиною і теж двома синами, рідних, приятелів і офіційних представників штату влаштували для них їхні діти.

Родинне свято було попереджене Літургією в церкві свв. апостолів Петра і Павла, під кінець якої о. крилошанин Володимир Марущак уділив їм благословення та завершив Многоліттєм, яке присутні мелодійно заспівали.

Ярослава і Роман вінчалися 21 серпня 1945 року в місцевості Ротгоф, у Німеччині. У США оселилися в Коговзі, де й досі проживають. Інж. Р. Ракочий працював у дослідному хемічному відділі „Стерлінґ Вінтроп-інституту", а у 1981 р. відійшов на пенсію.

Ярослава на пенсію пішла в 1990 р. з фірми „Спешелті"-крамниці Коговзу, де була завідуючою одного з відділів. Вона належить до Союзу Українок Америки, очолювала 34-ий Відділ в Коговзі, співала в церковному і світському хорах.

Подружжя Роман і Ярослава Ракочі та Роналд Канестрері

Роман – один з ініціяторів українського тенісу в США, керівник тенісової ланки УСЦАК і провідник тенісових змагань на Союзівці в 1971–89 роках. За свою працю для розвитку українського спорту в Америці був нагороджений почесною плякетою УНСоюзу, кришталевою нагородою КЛК і почесною плякетою та медалею УСЦАК. Він – довголітній голова Українського горожанського клюбу в Коговзі, член КЛК, член товариства Українських інженерів Америки і Канади та Американського інституту хемічних інженерів.

Десять років тому подружжя відвідало Україну, де Р. Ракочий брав участь у святкуваннях 150-ліття його „альма матер" – Львівської Політехніки та при тій нагоді відвідали цукроварню „Поділля" в Тернополі, де він працював у воєнний час.

Присутній на святі член стейтової асамблеї Роналд Канестрері зачитав і передав ювілятам письмове вирізнення уряду штату. Посадник міста Джан МекДоналд привітав ювілятів теплими словами. Промовляли – Лі Ракоча, У. Омецінська та Дозя Кушнір, учениця Мітенвальдської гімназії, яка поділилася приємними споминами про те, як Роман Ракочий був лектором фізики і математики.

Уляна Омецінська

Альбом Аки Перейми

За сприянням Дослідної фундації ім. О. Ольжича, редакція журналу „Образотворче мистецтво" видала альбом художньої творчости Аки Перейми. Цей альбом входить в серію видань „Скрижалі духу: творчість українських мистців поза межами Батьківщини", яка видається за редакцією Миколи Маричевського. Альбом вміщує кольорові репродукції художніх творів Аки Перейми, згруповані за їх змістом і стилем в розділах: „Писанкові орнаменти", „Інтимне життя", „Час спокою", „Пасіка", „Райський сад" та „Кераміка і твори з металу". Тексти подані українською і англійською мовами.

Ціна альбому – 25 дол., вона включає кошти пересилки. Для замовлення слід звертатися до: Olzhych Research Foundation, Inc. c/o W. Litynsky. 1229 Spring Ave. Wynantskill, NY 12198.

Михайло Герець

ЧИТАЧІ ПРО КНИГИ

„Думки, концепції, дії" – творення модерної української нації

Проф. Степан Злупко

Однією із суттєвих особливостей поточного моменту в Україні є пошуки консолідуючих засад української соборности. Значною мірою з'ясуванню цієї проблеми сприяє видання американського економіста українського походження Осипа Мороза „Думки, концепції, дії" (Київ, „Авокадо", 2005, 14 с.).

У книзі зібрані матеріяли з публікацій автора, що надруковані в різні часи. Вони характеризуються концентрацією думки, що є синтезом українського патріотизму і американського державотворчого досвіду. Саме цим цікаве і корисне видання, з якого український читач може почерпнути багато цінного. Починає автор свої роздуми зі з'ясування національної мети. „Перш за все, – справедливо каже він, – треба знати, куди ми хочемо йти. Але, щоб це знати, треба визначити, де ми перебуваємо. Бо незнання точки відліку вказує на давність ситуації. Питання, куди ми хочемо йти як нація, вимагає проводу і вибору напряму: в культурі, мистецтві, музиці, господарстві, освіті, політиці. Найважливіше, однак, мати напрям у політиці, саме вона має охопити цільність наших знань".

З цими міркуваннями не можна не погодитися, бо вони, правду кажучи, стосуються всіх часів і народів, а передусім українського, який часто, не маючи стратегічної перспективи, розгублював надбання, здобуті у впертій боротьбі. Нині це особливо актуально, щоб не втратити потенціял нації, який так потужно спалахнув у ході Помаранчевої революції. В Україні не бракує сил, які саме того добиваються.

А втім, Осип Мороз вважає, що в організації українства, наприклад у США, потрібно багато чого змінити, бо воно не надто консолідоване і цілеспрямоване. Зрозуміло, що ще більше це стосується українського суспільства, в якому консолідуючим фактором повинна стати культура, але в широкому розумінні. „Суспільство, – як пише Осип Мороз, – мусило б мати ширші вимоги до культури, ніж пісня і танець... Чому не обговорюється матеріяльна культура, тобто устаткування і засоби, які вживаються для виробництва продукції, – від голки до екскаватора? Це ж матеріяльна культура. А про неї забувають".

> ***Споконвічне життя українців окремими самодостатніми родинами виробило в них певний стиль життя, зокрема ставлення до спільного. Отож українцям важко будувати спільну державу, бо вони не можуть впорядкувати спільного під'їзду. Можливо, це в'їдлива критика, але справедлива.***

Це міркування має принципово фундаментальне значення для розуміння українства і його соборности, в основі якого лежить не тільки духовна, але передусім господарська культура. Щоб у тому переконатися, досить проїхати Україну від Закарпаття до Харкова. Уважний мандрівник не зможе не запримітити господарсько-культурної єдности всіх українських територій. На жаль, культуру часто трактують звужено, до речі, як і духовність, під якою чомусь розуміють лише релігійну і спеціяльно християнську. Таке звужене тлумачення культури і духовности часто веде в глухий кут безпорадності, зокрема, коли йдеться про український патріотизм.

Не можна не погодитися з О. Морозом, який каже, що український інтелект не аналізує того, що відбувається, щоб встановити, куди ми йдемо, що робиться, аби „народ в Україні відчув, що ним хтось керує і керує в певному напрямку". Автор не гльорифікує ролю мови у державотворенні, визнає її велике значення. Водночас його обурює те, що „мова сусідньої держави панує скрізь: в будинку адміністрації Президента, міністерствах, українських посольствах, у редакціях і видавництвах..." Це було помічено ще у 1995 році. Очевидно, з того часу багато змінилося, але сказане не втратило й зараз своєї актуальности.

Щоб стати державотворчо повноцінними, українці, на думку О. Мороза, мають позбутися радянської свідомості. „Україні потрібні унікальні специфічні моделі трансформації суспільної свідомости, розраховані на викорінення страшного спадку імперій двох типів – російської і радянської". Цей спадок гнітить українця, який іде з понурою головою, тоді, як, приміром, американець упевнено прямує, випинаючи груди і вдивляючись у лінію горизонту.

На думку вченого, в Україні є багато соціяльно-психологічних проблем, пов'язаних з байдужим ставленням до праці. Відсутнє бажання виділитися, відсутня загальнонаціональна відповідальність за прийняття рішень. „Українцям, – каже О. Мороз, – потрібно змінити свій менталітет. Змінити, в першу чергу, через інтелігенцію, науковців, які могли б пояснити, чому люди є такими, якими вони є, допомогти визначитися в найважливішому". Стократно треба погодитися з твердженням, згідно з яким „причини власних нещасть... треба шукати в собі. Доки ми того не зрозуміємо, доти виправдуватимемо власну біду зовнішніми чинниками". Свята правда!

Правда і те, що в Україні є шалений опір до змін. Між тим, життя вимагає робити все завтра краще, ніж учора. Українці мають знати: якщо вони не зроблять, то це зроблять росіяни. Потрібно набагато жорстокіше вести боротьбу з економічною кризою, подоланням занепаду в науці, освіті, культурі. Терплячість, очікування, надія на когось – це згубна для нації позиція. Український народ звик жити неспішно. Є літо, потім осінь, настане зима, а там знову тепло. „Українець, як і американський індіянець – дитя природи. Для нього не мають особливого значення такі чудові відрізки, як тиждень, день, година...".

Споконвічне життя українців окремими самодостатніми родинами виробило в них певний стиль життя, зокрема ставлення до спільного. Так, проживаючи в окремих квартирах великого будинку, вони мало турбуються спільним коридором. Отож українцям важко будувати спільну державу, бо вони не можуть впорядкувати спільного під'їзду. Можливо, це в'їдлива критика, але справедлива. Тим більше, що ця критика випливає з бажання бачити свій народ в добробуті й славі. „Я, – зізнається О. Мороз, – маю велику повагу до свого народу, незважаючи на іноді висловлені гострі і, мабуть, не зовсім приємні для українця речі".

„Якими мені бачиться майбутнє України?" – запитує О. Мороз, і відповідає, що воно пов'язане з появою науковців, які б працювали над вивченням можливого майбутнього, закоріненого в минуле. Без національного усвідомлення минулого немає перспективного світобачення. Однак, глибини народної мудрости не можуть і не повинні заступати методу наукового дослідження. „Наше самозбереження, – каже учений, – залежатиме від здатности конкурувати, але з великою дозою співробітництва.

Українська конкурентоспроможність великою мірою залежить від інтелектуального потенціялу. Людей освічених в Україні, на думку О. Мороза, справді багато, хоч український інтелект не організований. „Він діє врозсип, тому не має єдиної національної мети, яка б стала вольовим центром національної енергії".

Має рацію автор книги, який пише, що в Україні інтелект має бути український. Він має бути реалізований в економіці. У національних інтересах України випускати складну, наукомістку продукцію, куди вкладено розумову працю академіків, докторів і

(Закінчення на стор. 31)

Слово про Ірину Козак (Савицьку)-„Бистру"

До 80-річчя від дня народження

Ірина Савицька (в заміжжі – Козак) стала яскравим вособленням нелегкої жіночої долі, яка не оминула багатьох українок, що пов'язали своє життя з боротьбою за волю України в часі Другої світової війни. Вона народилася у Львові 30 жовтня 1925 року. Ледве досягнувши 14-річного віку, гімназистка Ірина стає членом Юнацтва ОУН, бере участь у підпільних акціях українських націоналістів, а вже в наступні два роки працює, як вишкільниця, в Крайовому осередку Юнацтва ОУН на західньоукраїнських теренах.

Особливе місце в її житті займає Український Червоний Хрест (УЧХ), який почав свою новітню історію зі створенням УПА. „Цю справу, – згадує вона, – передано до компетиції жіночої мережі в ОУН і головою Червоного Хреста призначено Катрю Зарицьку. Керував УЧХ Крайовий провід, який очолювала Катруся".

Долі обох цих жінок – Катерини Зарицької та Ірини Савицької дуже подібні: обидві походили з родин львівських інтелігентів, рано долучилися до праці в підпіллі ОУН та стали активними в діяльності УПА, зокрема підпільного Українського Червоного Хреста.

Але обов'язки у відділах УПА та підпіллі ОУН для „Бистрої" не обмежувалися діяльністю УЧХ чи Санітарної служби УПА, хоча вона й обіймала тут провідні становища – заступника крайової провідниці УЧХ ЗУЗ та організаційного референта УЧХ. З протоколу допиту К. М. Зарицької від 23 вересня 1947 року та з розсекречених архівних матеріялів КҐБ дізнаємося, що „Роман Шухевич на початку березня 1945 р. прибув у с. Бишки, де проходили вишкіл колишні референти УЧХ: Катерина Зарицька-„Монета", Ірина Козак-„Лада", Ольга Ільків-„Роксоляна", Галина Дидик-„Анна", Ірина Савицька-„Бистра". За погодженням з організатором курсів Яковом Буселом-„Галиною"-„Київським" Роман Шухевич призначив К. Зарицьку і Г. Дидик своїми зв'язковими".

Ірина Козак згадує: „Взагалі Чупринка був дуже чуйний на внутрішні непорядки і надужиття. Його тезою було, що гасло „ціль освячує засоби" – наскрізь фальшиве, і що велику, як ми казали святу боротьбу, треба вести чистими руками". І керівництво визвольного руху робило все, „щоб виелімінувати негуманні вчинки".

Восени 1946 року Ірина Савицька-„Бистра" їде на Захід, як спецкур'єр від Головного командира УПА: „На одній із зустрічей, коли він доручав мені йти на Захід, Чупринка витягнув мапу, знайшов на ній Львів і Мюнхен і сказав: „Як ви туди дійдете, я не знаю, але не маєте права іти організаційними зв'язками, бо там включилося десь КҐБ, ми не знаємо покищо де. Почавши від Закерзоння, ви здані виключно на власні сили". Ці слова Шухевича були останніми, які судилося почути з його вуст „Бистрій".

Після прибуття на Захід, в американську зону окупації, а відтак до Мюнхену, що став осередком життя української політичної еміґрації, 19-річна Ірина Савицька з головою поринає в активне суспільно-громадське й політичне життя великої частини нашого народу, яка опинилася за кордоном, втікаючи від репресій більшовицького режиму. Поступово з боями, через кілька кордонів до Західньої Німеччини починають прибувати окремі вояки УПА, як також й рейдучі відділи.

Значний внесок Ірини Козак в розбудові громадського життя українських жінок на еміґрації. Однією з її головних праць є стаття „Жінка в модерному суспільстві", в якій авторка виступає за справжню рівність жінок в усіх країнах на засадах Конвенції про політичні права жінки (1952), визначаючи проблему жіноцтва насамперед як соціяльну. Ця стаття покладена в основу доповіді І. Козак на з'їзді Об'єднання українських жінок у Німеччині 17 травня 1975 року.

Авторка доповіді справедливо зазначила, що в „Україні жінка завжди була у великій пошані. Теперішній стан випливає з послідовного застосування марсистського вчення про емансипацію, тобто звільнення жінки... В Україні є тотальне зрівняння жінки з чоловіком, а це не тотожне з рівноправністю і рівновартістю. Жінки в Україні мають не тільки право, але й обов'язок виконувати всяку працю, в тому числі й найтяжчу, і за неї дістають нижчу зарплату, бо їм не під силу виконувати визначні норми. Тому розрив оплати за працю є набагато більшим, ніж в західніх країнах, хоча формально жінки дістають за виконану працю таку саму оплату, як чоловіки... У Радянському Союзі жінки виконують і найтяжчу працю. Ось кілька цифр: 88 відсотків жінок працює річними землекопами, 31 відсотків – вантажниками... Все те (поряд з домашніми обов'язками) обтяжує жінку і виснажує її. В цьому є велика небезпека і для жінки, і для майбутнього народу...".

Одруження у 1949 році з Володимиром Козаком, старшим за пані Ірину на 8 років, на еміґрації було справжнім щастям для неї, бо її чоловік, як і вона, але в інший спосіб, присвятив своє життя визволенню українського народу. Від шлюбу з'явилася на світ донька Роксоляна (нині – доктор медицини), а згодом сім'я поповнилася внучкою Таїсією. Хоробрий військовик сотник Володимир Козак відійшов у вічність на 77-му році життя. Й тепер пані Ірина залишилася в колі сім'ї своєї доньки.

Однак ця жінка-леґенда не пішла у приватне життя із здобуттям незалежности Україною, коли, здавалось, досягнуто основної мети всього її героїчного і кипучого життя. Вона часто буває на рідних землях, цікавиться суспільно-громадським життям, є активною у різних форумах українського жіноцтва, як також міжнародних заходах жіночих організацій. Їй є що сказати новітнім провідницям жіночого руху.

Олександер Панченко,
приват-доцент УВУ

Перепоховання Я. Гніздовського в Україні

Яків Гніздовський

8 листопада ц. р. сповниться двадцять років від дня смерти в Ню-Йорку видатного українсько-американського графіка, мистця-маляра, ілюстратора й автора-мистецтвознавця Якова Гніздовського. Цього року також минуло дев'ятдесят років від дня його народження.

До тих ювілейних дат приєднується ще одна знаменна дата: в суботу, 5 листопада, ополудні відбудеться перепоховання урни з прахом Якова Гніздовського на території Музею-заповідника „Личаківський цвинтар" у Львові, а о годині 3-ій по полудні – відкриття виставки графіки мистця у залях Національного музею. Досі урна з прахом Я. Гніздовського зберігалася в колюмбарії єпископальної Катедри св. Івана Богослова в Ню-Йорку.

Виставку становитимуть твори Я. Гніздовського зі збірок Національного художнього музею України (Київ), Національного музею у Львові, Тернопільського обласного художнього музею та Тернопільського обласного краєзнавчого музею.

Каталог і афіші виставки здійснено за фінансової підтримки Відділу преси, освіти та культури Посольства США в Україні та у співпраці з Міністерством культури і туризму України й згаданих вище музеїв.

У своєму вітанні до каталогу американський посол Джон Е. Гербст, серед іншого, пише: „Яків Гніздовський повертається на свою батьківщину, залишаючи в Америці багату культурну спадщину. Його твори становлять коштовну частину наших найкращих музеїв, зокрема Національного музею американського мистецтва, Музею образотворчого мистецтва в Бостоні та колекції Білого Дому... Я. Гніздовський продовжує традицію багатьох інших американських іміґрантів, які об'єднали мистецькі традиції своїх країн з енергією Нового Світу, щоб сплести гобелен, який збагачує всіх нас і зближує наші народи".

Тим часом у своєму листі з Риму, в якому висловлює жаль з приводу того, що не зможе бути присутній на перепохованні праху і на відкритті виставки у Львові, Верховний Архиєпископ УГКЦеркви, кардинал Любомир Гузар зазначає: „Для мене було справжньою честю особисто знати великого і заслуженого мистця, який у моїх очах був однією з найбільш шляхетних осіб, яких мені доводилося зустріти в моєму житті".

Заходи щодо перепоховання праху Якова Гніздовського у рідній українській землі тривали довгі роки. Остаточно ці старання увінчалися успіхом завдяки невтомним зусиллям директорки Канцелярії УККА в Києві Вікторії Губської.

Роман Ференцевич

ФІЛАТЕЛІЯ

Нові поштові марки України

Впродовж червня-вересня пошта України випустила ряд нових марок, деякі з яких ми показуємо в газеті. 31 червня вийшла в обіг серія з чотирьох мініятюр „Локомотивобудування в Україні". На марках, які намалював Валерій Руденко, зображені паровози серій О, С, Щ і Е. Марки друкувалися в малих аркушах.

Паровози будувалися в Україні до 1957 року, в Харкові і Луганську.

В серії, автором якої є Василь Василенко, на чотирьох марках зображені коні порід - новоолександрівської ваговозної, орловської рисистої, української верхової, чистокровної верхової. Марки надруковані зчіпкою і розміщені двома квартбльоками у малому аркуші. Назви порід світяться в ультрафіолетових променях. Випуск здійснено 15 вересня.

28 липня побачив світ бльок марок „Карадазький природний заповідник", який складається з чотирьох мініятюр. Намалював їх Генадій Кузнецов. На аркуші світяться в ультрафіолетовому промінні крила чайки і частина гори Карадаг, згаслого вулкану в Криму. На марках показані кам'яна куниця-білодушка (є в Україні також ще лісова або жовтодушка), сокіл-балабан, аскалаф строкатий і чорний дельфін - афаліна.

Також в липні побачила світ марка „Івано-Франківска область", у вересні „Житомирська область" (художник Олександер Калмиков), а в серпні - марка „Всесвітній саміт з питань інформаційного суспільства. Туніс 2005". З'явилися дві марки шостого стандартного випуску з зображеннями настурції (25 коп.) і білого латаття (70 коп.). Художник О. Калмиков.

Л. Хм.

В. Винниченко

Місту Суми – 350 років

Марка „Всесвітній саміт з питань інформаційного суспільства. Туніс 2005"

Локомотивобудування в Україні

Марка „Житомирська область"

Марка „Івано-Франківска область"

Марка шостого стандартного випуску з зображеннями настурції

„Карадазький природний заповідник"

У червні нинішнього року випущено в обіг немаркований поштовий конверт з зображенням Бережанської гімназії в Тернопільській області (до 200-річчя цього навчального закладу). Художник Наталя Михайліченко відтворила на конверті будинок гімназії.

На фото: малюнок з конверта

З приводу придбання поштових марок і конвертів України можна звертатися у видавництво „Марка України" (директор Валентина Худолій) на адресу: Хрещатик 22, Київ, 01001 Ukraine. Тел.: (380-44) 279-5930. Факс: (380-44) 279-2182. Електронна адреса: stamp@stamp.kiev.ua

НОВІ ВИДАННЯ

Енциклопедія в жанрі монографії

Юліян-Євген Рабій, адвокат за професією, написав монографію „Княжий город Самбір", яка появилась у Львові в1999 році. Не говорячи про зовнішні якості книжки – гарне оформлення, добрий папір та уважну редакторську працю, здійснену Роксоляною Данчин, читача вражає ґрунтовність досліджень, які автор провів в архівах та бібліотеках, вивчаючи всі аспекти свого княжого міста – історичний, суспільний, економічний, громадський, культурний, політичний, релігійний та архітектурний. Робив він це з прискіпливістю доброго історика яким він справді був. Творив автор цю книжку з відданістю і послідовністю, бо вірив, як писав його син Богдан Рабій, „що його монографія про Самбір доповнить реґіональну скарбницю історичних нарисів, наукових досліджень, мемуарів, спогадів та інших збірок про Самбірщину".

Монографія д-ра Ю.-Є. Рабія хронологічно і тематично складається з трьох частин, перша – від найраніших часів до поділу Польщі 1772 року; друга – від 1772-го до 1944 року, третя – історія церков, монастирів, костелів і синагог. В своїй книзі автор широко описує багатовимірне співжиття трьох етнічних груп – українців, євреїв і поляків, наголошуючи на особливих привілеях, якими користувались поляки. Особливу ролю відогравало єврейське населення, яке ремеслом і торгівлею вносило певну динаміку в життя міста. Звичайно, відбувалось це не без спротиву українців і поляків. Варто згадати, про що, зрештою, пише й автор, що неґативний стереотип єврея-визискувача створила польська шляхта, яка силою відбирала від „духовенства та селян церкви та віддавали їх євреям в оренду... Євреї, в свою чергу, використовували ту оренду, одержуючи від селян та священиків високі оплати за дозвіл на відправу Служби Божої по неділях та святах". Так творився стереотип, похідною якого став антисемітизм в пізніших роках. Найбільш упослідженим був український народ. Навіть запровадження Маґдебурзького права нічого не змінило. Українці в місті та передмістях не мали ніяких прав – вони навіть не мали права бути членами ремісничих цехів.

В монографії знаходимо також доволі точний опис масового захворювання. В 1602, 1705-1706 роках епідемія холери спричинила великі втрати населення. Дві третини населення вимерло, в місті залишились живими тільки 1,300 осіб. В передмістях смертність досягнула 80 відсотків населення. Трагедія холери повторилась в 1770-71, 1774 та 1776 роках. Яка гнітюча інформація! Та крім недуг, переживав український народ ще часті наїзди татарів. Згідно з хронікою, внаслідок наїзду турків і татар 1498 році „від міста лишилися тільки пожарища та дими".

Багато уваги присвячує автор церковному життю і розвиткові парафіяльних шкіл. На підставі архівних дослідів доводить, що вже в XIII столітті діяла в Самборі парафіяльна школа при церкві св. Пилипа. Описує д-р Рабій також розвиток посьських та єврейських шкіл. Вже у 1904 році батько автора, о. Франц Рабій, заснував захоронку чи дитячий садок, під опікою сестер-служебниць. Опісля було створене товариство „Українська захоронка", яке дало можливість дітям дошкільного віку разом бавитись і вчитись.

Розділ монографії, що стосується періоду після першого поділу Польщі 1772 року набирає, під пануванням Габсбурґів, дещо іншої динаміки. Почалось з того, що цісар Йосиф II надав Самборові статус „Вільного королівського міста" з правом самоврядування. Зайшли зміни також в самбірському повіті, де було створено повітову Раду, що складалась з делеґатів від 72 сіл – значить, народ поза містом мав також своє представництво. Австрійська влада приступила до організації шкільництва, яке поступово поширювалось, відкриваючи можливості двя всього населення, не тільки для еліти. Автор з великою увагою пише також про розвиток українських, польських та єврейських шкіл, згадуючи поіменно директорів та викладачів тих інституцій.

Дуже цікаво описує автор бурхливі роки кінця XIX і початку XX століття, коли народ пробуджувався до громадського і політичного життя. В 1884-85 роках засновано в Самборі товариство „Руська Бесіда", яке стало центром культурного життя українців. Пізніше назву було змінено на „Українську Бесіду", коли старорусини виявились затятими москвофілами. До речі, москвофіли виявили своє політичне обличчя під час Першої світової війни. Коли російська армія захопила Самбір 17 вересня 1914 року і почала нищити школи і громадські інституції, то в варварській діяльності, як пише автор, що був свідком тих подій, брали участь москвофіли Самбора. Коли російська армія почала відступати перед німецько-австрійськими військами, то з ними виїхали самбірські „москвофіли, які були заанґажовані у проросійській співпраці". Автор подає список тих москвофілів, які виїхали до Ростова. Після тих подій москвофільський рух завмер.

Описує д-р Рабій і славну сторінку боротьби самбірських українців за свою державу, коли політичні діячі Самбірщини, вибравши Українську Повітову Раду, приготовились до державного перевороту та почали брати активну участь в розбудові уакраїнських збройних сил – Січових Стрільців та Галицької Армії. Кінчає автор цю історичну драму Княжого міста Самбора на героїчній боротьбі самбірчан в рядах ОУН—УПА проти двох тоталітарних монстрів, комунізму і нацизму, які хотіли перетворити Україну у свою колонію.

На кінець цього короткого опису книги д-р Ю. Рабія треба згадати, що автор додає до тексту монографії ще 52 сторінки хронології Самбора, починаючи від V століття і кінчаючи 1995 роком. Ця праця – велике досягнення, яке варте уваги найсерйозніших дослідників історії України.

Тарас Гунчак

Нове видання про діяспору

„Наукові записки Національного університету 'Острозька академія' ": Історичні науки. Вип. 5: Матеріяли Першої наукової конференції „Українська діаспора: проблеми дослідження" / Національний університет "Острозька академія", Світова Наукова Рада Світового Конгресу Українців, Українське Історичне Товариство. Відповідальні редактори: Ігор Пасічник, Любомир Винар, редактор Алла Атаманенко. Острог; Торонто; Ню-Йорк: 2005, 360 с.

Збірник відкриває вступна стаття його редактора, директора Інституту дослідження української діяспори Національного університету „Острозька академія" Алли Атаманенко „Українська діяспора: проблеми та напрями дослідження", в якій авторка подала загальну інформацію про особливості української еміґрації та діяспори, розглянула основні джерела та напрями вивчення життя та діяльності закордонних українців.

Перший розділ „Українська наука" присвячений висвітленню історії українських наукових установ. Важливе значення мають статті ряду науковців, які висвітлюють діяльність окремих українських наукових інституцій поза межами України: Канадського Інституту Українських Студій, Наукового Товариства ім. Т. Шевченка в Канаді, Української Вільної Академії Наук у США, Українського Історичного Товариства.

В розділі „Діяспора та держава" автори аналізують політику незалежної України щодо взаємин між материком і діяспорою. П'ятий розділ збірника містить статті про проблеми українців в різних країнах поселення. В розділі „Архіви діяспори" введена до наукового обігу нова інформація про українські та закордонні архівні центри діяспоріяни.

Статті, присвячені життю та діяльності видатних українців, складають останній розділ збірника.

„Наукові записки" є одним з небагатьох наукових збірників, виданих останнім часом в Україні, спеціяльно присвячених дослідженню діяспоріяни.

Микола Ковальський

Жінки...

(Закінчення зі стор. 25)

життя. До неї звертається багато людей. Кому в здоров'ї, кому в долі зараджувала. Була одна пара, яка дуже довго не могла мати дітей, але після зустрічі з бабаою Анною жінка народила здорового гарного хлопчика. В її історії – таких прикладів дуже багато. Вода і ложка – основні символи. Вона знає, як це працює. Зчитує інформацію і поправляє. І каже, що все на світі повертається: добро–добром, а зло – багатократно злом. Тому людина має творити добро і залишати щось доброго після себе, бо зло руйнує землю і вищі сили карають за це.

В її хаті – багато ікон. Там в кожній хаті – ікони. І в кожній родині є місце для Бога.

* * *

В кожній людині і тут, і там є ті самі філософські істини, і людина живе надією, що прийде щось добре. Вона хоче любити і бути щасливою. Ми всі дуже інші і дуже гарні. Але є щось таке, що об'єднує всіх. А тому хочеться створити цінність, яка буде мати вартість і нині, і завтра, і через 100 років. Тобто, це те, що за межею часу. Ми створюємо свій світ самі.

– Знаєте, 30 хвилин на відео, щоб передати дух, фолкльор, побут – це дуже мало. Але ще моя мама завжди говорила: „Поговори з батьком про їхнє життя, про бабцю, діда, рід і дай це на плівку. Люди мають в собі якусь дивну силу, знання, які до кінця ми зараз не розуміємо. Потрібен час, щоб зрозуміти суть істини. І покласти в сюжетну лінію. А це вже творчість, процес, який дає ключі до вічності. Відчути – зрозуміти – і передати далі. Так люди залишають свій слід на землі.

Після перегляду відеофільму „Шептуха" в залі відбувся діялог з режисерами. Запитання – відповіді. Це оживлювало незрозумілі моменти. Ось деякі відгуки:

„Творці фільму нас запросили до подорожі в минуле, до місця, де тисячі років шепочуть через людей та музику. Баба Анна та її гості лікують серця".

Р. Д. Пепермен, автор книги „Око є бистріше".

„Я справді, справді захоплююся цим фільмом. Він дуже особистий, а однак, універсальний. Я люблю фільми, які починаються немов на одну тему, тут – про Україну і її музичну культуру, а відтак переходять у щось інакше, а тут – у фільм про жінку-чарівницю...".

Вінсенс ЛоБрутто, автор книги „Стенлі Кубрік: біографія".

„Шепіт – це щось, про що я не чула і не мала досвіду. Я можу нав'язувати до життя жінок у Північній Америці, і саме тому відчуваю силу в тому процесі.

Пані Одежинська була дуже відвертою. Я подивляю її відвагу. Це зміцнює її вплив на мене і я тепер застановляюся, що „Шепіт" може зробити для мене".

Соня Прокопець, лікар з Торонто.

* * *

Розкішний вечір, присолоджений медовим трунком терпкого українського села, підходив до завершення. Все – як в житті. Без декорацій. Але з вірою для них, хто готовий одержати крила.

Серця, спраглі любови, не дістають дна.

Мудро і печально усміхається з ікони велика Мадонна з дитям. Вона вічна, як саме життя. Як пісня України. Як мудрість і сила наших предків.

НА ДОЗВІЛЛІ

ПОДОРОЖІ

Дрогобич – місто солі, нафти і муз

Походження назви Дрогобич залишається нез'ясованим. Побутують кілька легенд і версій. Одна з них говорить, ніби у сиву давнину, можливо, ще на зламі першого і другого тисячоліть від Різдва Христового існувало поселення Бич, оточене валами з дерев'яним частоколом і ровами з водою. Десь у тих часах його захопило і спалило військо тюркських кочівників, імовірно половців. Уцілілі жителі заснували на іншому місці нове поселення і назвали Другий Бич. З плином століть народна традиція об'єднала ці два слова в одне, і вийшов Дрогобич.

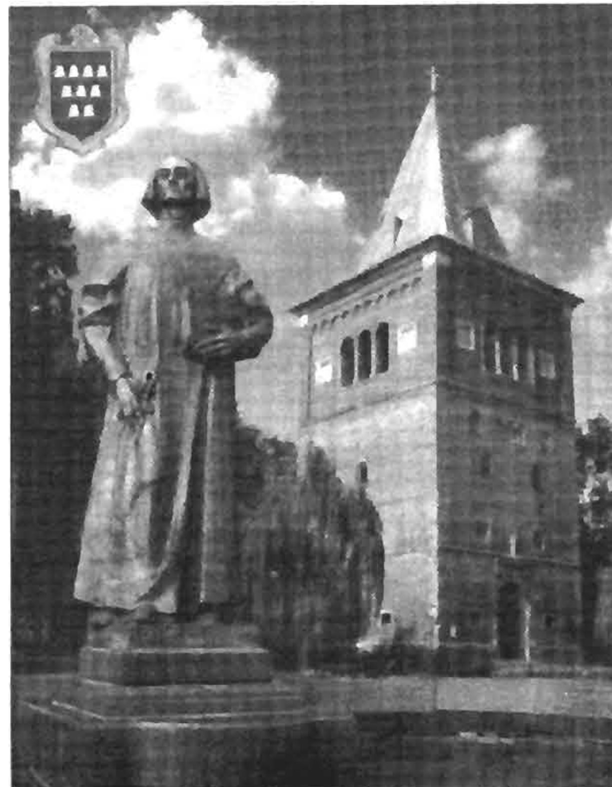
Скільки Дрогобичу літ, невідомо. Кажуть про 1000 і більше, хоч достовірних доказів не подають. Тим часом найдавніша з відомих документальна згадка є у міському акті Львова і датується 6 листопада 1387 р. Не викликає сумнівів, що початок Дрогобичу дали джерела ропи – солоної води, з якої виварюють кухонну сіль, колись дуже дорогу.

Сіль у Дрогобичі почали виварювати і постачати на внутрішній та європейський ринок понад тисячу років тому. Цим займалися робітники жупи-солеварні. Технологія проста, збереглася і донині. У мідні або залізні чани (черіні) наливали добуту з колодязя відрами ропу, під чанами палав вогонь, вода випаровувалась, а сіль залишалася. Щороку спалювали тисячі возів дров, для чого вирубували навколишні ліси. Сіль продавали на розсип, у мішках, бочках або у вигляді конусоподібних, запечених на вогні топок. Дев'ять топок білої солі, розташованих на блакитному тлі згори вниз, складають основу герба і прапора міста, яке в XV ст. отримало маґдебурзьке право на самоуправління. У Дрогобичі народився Юрій Котермак, який залишився в історії України і Европи під псевдонімом Юрій Дрогобич (близько 1450 – 1494). Помандрувавши з рідного міста до Львова, він у пошуках знань дістався до університету в Кракові (Польща). З науковим ступенем маґістра переїхав викладати астрономію у найстаршому в Европі Болонському університеті (Італія). Там був обраний ректором. Певний час Юрій Дрогобич працював королівським лікарем у Кракові, де й похований.

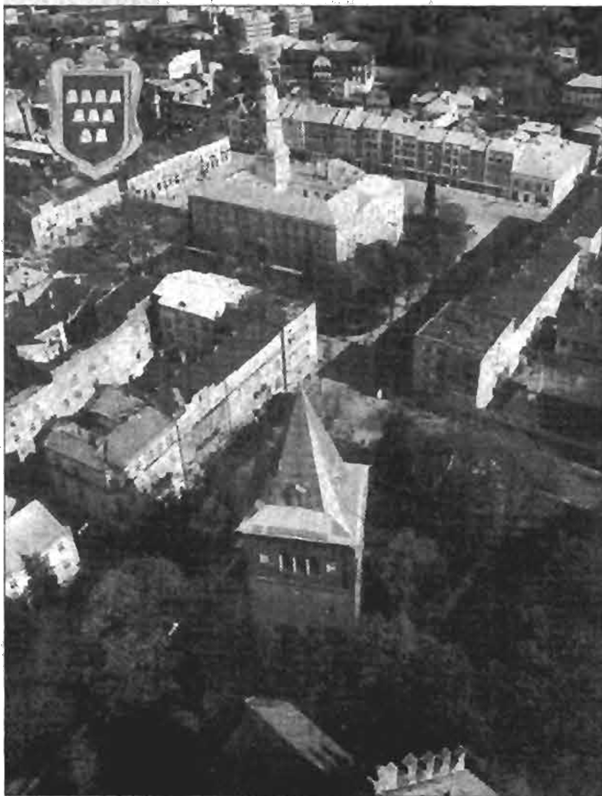
Від 1860-их рр. у Дрогобичі, найраніше в Европі, появилися перші нафтопереробні заводи, потодішньому рафінерії. Спочатку головним продуктом переробки нафти був освітлювальний гас, відтак інші нафтопродукти.

У міській гімназії вчився Іван Франко, пізніше – клясики української літератури Василь Стефаник і Лесь Мартович. Вчилися або працювали багато інших представників культури: письменники – співець Борислава – „галицької Каліфорнії" Стефан Ковалів, Осип Турянський, Петро Карманський, Володимир Бірчак, мовознавець і природознавець Іван Верхратський, композитор і диригент о. Остап Нижанківський, співак світової слави Модест Менцинський, театральний режисер Йосип Стадник, польський письменник і художник юдейського походження Бруно Шульц, шеф Головного військового штабу Української Повстанської Армії генерал Дмитро Грицай. У Дрогобичі народився і виріс полководець Західньо-Української Народної Республіки Григорій Коссак. Про перебування в Дрогобичі у різний час видатних, політичних, громадських, військових, церковних, культурних та інших діячів різних народів уже й не говоримо, бо їх багато. Чимало з них залишили письмові згадки про це неповторне місто біля самого підніжжя вічнозелених Карпат.

Ігор Фецяк

Пам'ятник Юрію Дрогобичу
Вгорі зліва – герб міста

Центральна частина Дрогобича

Церква Воздвиження Чесного Хреста

Вулиця Лесі Українки

„Думки, концепції...

(Закінчення зі стор. 28)

кандидатів наук. Тільки за таких умов наука творитиме нове життя в Україні. Цінність і роля науки визначається її участю в економіці. Економіка не може бути створена штучно. Це частина культури народу, його можливостей. Цей факт підтверджується досвідом Японії.

Стратегічною метою здійснення інтелектуалізації нашого суспільства має стати формування української модерної нації. З того приводу О. Мороз запропонував низку заходів, реалізація яких сприятиме інтелектуалізації України. „Двадцять перше століття, – стверджує він, – вимагає неабиякого інтелектуального внеску в розвиток української сучасної нації".

Україна має стати країною інтелектуального імперативу. „Постає по-справжньому доленосне завдання: перетворення України XX століття на новий цивілізований центр – центр продукування нових „розумінь", „змістів", „цінностей", „форм діяльности". Мусимо творити нові знання, нові машини, нові технології. Без того Україна не стане модерною державою. Між тим, українець в Україні та в діяспорі не любить ризику, ухиляється від передбачуваних потрясінь.

Вартими уваги є роздуми вченого-футуролога з приводу науки і освіти в Україні. „Мета школи, на мій погляд, – пише О. Мороз, – повинна полягати в тому, щоб розвивати інтелект молодих людей і допомагати їм досягнути професійного рівня, відповідного їхньому вродженому таланту та потребам ринку".

Розвиток усіх сфер життя країни залежить від управління і управлінців. „До управління, – на думку вченого, – слід добирати не тільки перевірених фахівців, а й з патріотичним настроєм. Вони ж бо повинні дбати про населення, його добробут і безпеку... Завдання керівника – розв'язати актуальні суспільні проблеми, а не свої власні чи кланові". У формуванні нового покоління керівників велика роля належить молоді. „В українському суспільнотворному та державоорганізаційному русі провідну ролю, – на думку О. Мороза, – мають відіграти фахові інтелектуали – модерно налаштовані вчені та менеджери, серед яких має бути не менше 50–70 відс. молоді віком 35–40 років".

Наведені думки, концепції та дії не вичерпують усього змісту вельми цінного видання Осипа Мороза. Для того, потрібно було б не газетної, а значно ширшої розмови. Незважаючи на те, що вчений прагнув якомога стисліше висловлюватися, але він досяг своєї мети – дав читачеві книгу, під час ознайомлення з якою не можна не задумуватися над долею і недолею України.

Головний висновок, який випливає із названої книги, полягає в тому, що українська доля насамперед залежить від українців, їхньої єдности, завзяття, настирливости, інноваційности.

Ці засади мають об'єднати всіх патріотів України, для яких інтереси нації і держави є найвищим вольовим імперативом. Якби українські державні посадовці це усвідомили, то не блукали би в пошуках об'єднавчого ідеалу.

ЗМІНА АДРЕСИ

❑ **„Свобода“** ❑ **„The Ukrainian Weekly“**

СТАРА АДРЕСА:

Число Відділу (якщо член УНС) ....
Ім'я і прізвище ....
Адреса ....
....

НОВА АДРЕСА:

Ім'я і прізвище ....
Адреса ....
....

Зголошення присилати до:
Svoboda/The Ukrainian Weekly
P.O.Box 280, Parsippany, NJ 07054

На зміну адреси проситься долучити $1.00
ПЕРЕВЕДЕННЯ ЗМІНИ АДРЕСИ ТРИВАЄ 1-2 ТИЖНІ

В ОДИНАДЦЯТУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ
смерти (11-го листопада 1994 р.)
нашого найдорожчого і незабутнього
МУЖА, ТАТА, ДІДА, БРАТА, ШВАҐРА і ВУЙКА

бл. п.
о. диякона
БОГДАНА ЙОСАФАТА ТАРНАВСЬКОГО

будуть відправлені заупокійні
СЛУЖБИ БОЖІ
у слідуючих церквах:

- Різдва Пресвятої Богородиці в Ню-Бранзвику, Н. Дж.;
- катедрі св. Володимира в Стемфорді, Кон.;
- Христа Царя в Бостоні, Ма.;
- св. Йосафата в Парані, Бразилія.

Просимо про молитви за вічний спокій Його праведної душі.

Дружина - АННА
Діти - ЮРІЙ і ГАЛИНА з родинами

В ДЕСЯТУ СУМНУ І БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ
відходу у вічність мого найдорожчого
та незабутнього ЧОЛОВІКА

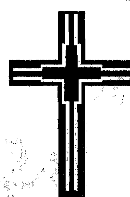
бл. п.
ВАСИЛЯ МЕЛЬНИКА

(помер 8 листопада 1995 р.)
були відправлені
СВЯТІ ЛІТУРГІЇ
в церквах:

св. Миколая, Баффало, Н.Й.;
св. Василія в Лакаванна;
свв. Петра і Павла в селі Умань, Україна.

Просимо згадати Покійного у своїх молитвах.

Дружина ГАНЯ МЕЛЬНИК

З глибоким жалем і смутком ділимося болючою вісткою з приятелями та знайомими, що 22 жовтня 2005 р. в Аргентині відійшов у Божу вічність

бл. п.
д-р мед.
ЗИНОВІЙ ПАТОЛЯ

нар. 24 травня 1912 р. в Стрию.

Мав довголітню лікарську практику в Аргентині в м. Барілоче у шпиталі, що зараз носить його ім'я. Перед самою смертю Покійний ще встиг написати книжку „Аргентинська паланка", що була видана у Львові.

Прах св.п. д-ра З. Патолі буде перевезено в Україну і поховано в м. Стрию біля батьків.

Вічна Йому пам'ять!

Родина довголітнього приятеля Покійного
пл. сен. інж. ПАВЛА КЛИМА

За мову і зміст посмертних оголошень і подяк редакція не відповідає

ФУНДАЦІЯ „ПОЗБАВЛЕНІ БАРВ"
ділиться сумною вісткою, що відійшла у вічність

бл. п.
ЗЕНОВІЯ ЛИТВИНИШИН

людина, котрій була важна доля України. Покійна Зеновія багато років допомагала сиротам і бездомним дітям. Вона мала багато духового добра, яке радо роздавала довкруги себе.

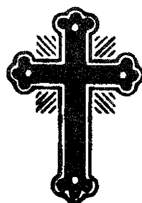
Список людей, які пожертвували на фонд „ПОЗБАВЛЕНІ БАРВ". Цей фонд закуповує молочне харчування для новонароджених сиріт в Україні.

	150 дол.	Dr. Roksolana Tymiak-Lonchyna;
по	100	Dr. Andrij & Dr. Taisa Browar, Mr. Yurij & Mrs. Orysia Jaremowych, Mr. Roman Komunytsky, Mr. Dmytro & Mrs. Sendun, Mrs. Halyna Wyhinny;
по	50	Boyko family, Mr. George & Mrs. Susan Hubchak, Dr. Jaroslaw & Mrs. Irene Iwanetz, Mr. Robert & Mrs. Terri Jambor, Mr. Ihor & Mrs. Olena Matwyshyn, Pauline family, Mrs. Olena Petryna, Mrs. Maria Tymiak, Mr. Jaroslaw & Mrs. Christia Wereszczak;
	40	Mr. Petro & Mrs. Rima Novosilec;
	30	Mrs. Olha Zabroska;
по	25	Mrs. Valia Chychula, W. Demus, Mr. Ivan & Mrs. Nina Derkach, Mr.Ostap & Mrs. Ivanka Harasowsky, Mr. Edward & Mrs. Dorothy Keating, Mrs. Valia Kuriwczak, Mr. Marian Popel, Mr. Petro & Mrs. Marijka Stachiw;
по	20	Mr. Roman Andriyiv, Mrs. Maria Andriyiv, Mr. Teophil & Mrs. Stephania Forowych, Mr. A. & Mrs. D. Kapil, Mr. Luka & Mrs. Maria Kostelyna, Mr. Nikola Krechtiak, Mrs. Daria Mencinska, Mr. Zenon & Mrs. Anna Marynets, Mr. Ihor & Mrs. Sophia Mykytiuk, Mr. & Mrs. Mykola Petrash, Mr. & Mrs. Bohdan Pleskewych, Mr. Roman Zajac & Ms. Dina Zajac, Mrs. Anna Zalisko
по	10	Mrs. Cybriwsky, Mr. Ostap Iwachiw.

1,675.00 дол.

Висловлюємо глибоке співчуття чоловікові, родині та всім друзям Покійної.

РОКСОЛЯНА ТИМЯК-ЛОНЧИНА
представник фонду при Парафії свв. Володимира і Ольги в Чикаго.

Ділимося сумною вісткою з родиною, приятелями,
що 4 жовтня 2005 р. відійшла у вічність
по тяжкій недузі наша найдорожча
МАМА, СЕСТРА, ТЕТА, БАБУНЯ і ПРАБАБУНЯ

бл. п.

АННА ЧОРНОБІЛЬ

з дому КРАМАРЧУК

Співосновниця, почесна членка і довголітня референтка Стипендійної Акції 47 Відділу Союзу Українок ім. Лесі Українки в Рочестері, Н.Й.

ПАНАХИДА відбулася в п'ятницю, 7 жовтня 2005 р. о год. 7-ій веч. у похоронному заведенні Harris Funeral Home, Rochester, NY.

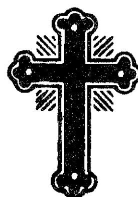
ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися в суботу, 8 жовтня о год. 10:30 ранку в церкві св. Йосафата, та на цвинтарі Interment Holy Sepulchre.

В глибокому смутку залишилися:

сини – АНДРІЙ ЧОРНОБІЛЬ з родиною
– ЮРІЙ ЧОРНОБІЛЬ з родиною
сестра – ГАЛЯ ТИЦЬКА з чоловіком МИРОНОМ
сестрінки – ІРЕНА ВОЛФ (WOLFE) з родиною
– ЛІДА СТІВЕНС (STEVENS) з родиною
– УЛЯНА БУРКЕ (BOURQUE) з родиною
племінник – БОГДАН КРАМАРЧУК з родиною
братова – МАРІЯ КРАМАРЧУК з родиною
та ближча і дальша родина в Америці і Україні.

Вічна Їй пам'ять!

В пам'ять бл. п. Анни пожертви просимо складати на Стипендійний Фонд Союзу Українок Америки (UNWLA Inc.)

Ділимося сумною вісткою, що в неділю,
30 жовтня 2005 р. відійшов у Божу вічність
на 83-му році життя

бл. п.

інж. ДМИТРО ГРИГОРЧУК

нар. 5 листопада 1921 р.
в селі Баня Березів на Гуцульщині.

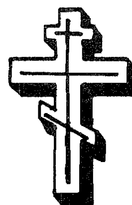
ПАРАСТАС відбувся в четвер, 3 листопада, о год. 7-ій веч., в похоронному заведенні Музики.

ПОХОРОННІ БОГОСЛУЖБИ відбулисял 4 листопада о год. 9:30 ранку в українській католицькій церкві свв. Володимира і Ольги, а відтак на цвинтарі св. о. Миколая в Чикаґо.

Залишені в смутку:

дружина – НАТАЛІЯ з ГРИМАЛЮКІВ
син – ДАНИЛО з дружиною ХРИСТИНОЮ з ДИЧІЇВ
і синами МИКОЛОЮ і ОЛЕСЕМ
донька – ДІЯНА ІВАНИК з чоловіком МИКОЛОЮ
і дітьми МАРКОМ, КАТЕЮ і СТЕФАНОМ
син – РОМАН з дружиною ТАНЕЮ із СТЕЧИШИНІВ
і дітьми ЮСТИНОЮ і МАКСИМОМ
та ближча і дальша родина в Америці, Австралії, Канаді і Україні.

Вічна Йому пам'ять!

Ділимося сумною вісткою, що 25 жовтня 2005 р.
відійшла у вічність наша дорога
МАМА і БАБУСЯ

бл. п.

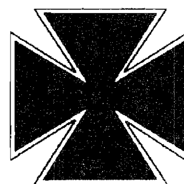
ОКСАНА КОСТІВНА БУРЕВІЙ-ЯЦЕНКО

ПОХОРОННІ БОГОСЛУЖЕННЯ відбулися в суботу, 29 жовтня 2005 р. о год. 11:30 ранку в церкві св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.
Похорон на цвинтарі св. Андрія Первозваного в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

В глибокому смутку залишилися:

донька – ОЛЕНА з чоловіком ДЖІМОМ
внучка – НАТАЛІЯ
внук – МИХАЙЛО
чоловік – ДАНИЛО

Вічна Їй пам'ять!

БРАТСТВО КОЛИШНІХ ВОЯКІВ 1-ої УКРАЇНСЬКОЇ ДИВІЗІЇ
УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ АРМІЇ
СТАНИЦЯ В ДІТРОЙТІ
ділиться сумною вісткою з членством і українською громадою
про те, що в понеділок, 3 жовтня 2005 р. відійшов у вічність
довголітній член станиці

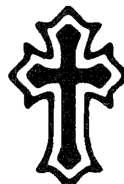
бл. п.

ІВАН БЛОВИЦЬКИЙ

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися 5 жовтня з української католицької церкви св. Йосафата у Воррені, Миш., на цвинтар св. Климентія.

Горем опечаленій родині Покійного
складаємо наше щире співчуття.

УПРАВА СТАНИЦІ

З жалем повідомляємо, що у середу, 26 жовтня 2005р., в North Merrick, Long Island відійшов у вічність у віці 82 років наш найдорожчий
МУЖ, ТАТО і ДІДУСЬ

бл. п.

СТЕФАН БАРАН

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися в суботу, 29 жовтня в Senko Funeral Home, 89 Peninsula Blvd., Hempstead, NY, а відтак о год. 10-ій ранку в українській католицькій церкві св. Володимира в Hempstead, NY.

Тіло Покійного поховане на Holy Rood Cemetery, Westbury, Long Island, NY.

У смутку залишилися:

дружина – ОЛЕКСАНДРА з дому КУЗЕМЧАК
сини – МИХАЙЛО з дружиною ПАТ
– СТЕФАН
дочка – АННА КУХАР з чоловіком РОМАНОМ
внуки – ПАВЛО, НАТАЛІЯ, МИХАЙЛО, МАРІСА і БРИТТАНІ

Вічна Йому пам'ять!

РЕКЛЯМА • ОГОЛОШЕННЯ • ПОВІДОМЛЕННЯ • Марійка Осціславська 973-292-9800 #3040

СТЕФАН ВЕЛЬГАШ
Професійний продавець забезпечення УНС
STEPHAN J. WELHASCH
Licensed Agent
Ukrainian National Assn., Inc.
548 Snyder Ave., Berkeley Heights, NJ 07922
Toll Free: 1-800-253-9862/3036, Fax: 973-292-0900
E-mail: swelhasch@unamember.com

УКРАЇНСЬКА КНИГАРНЯ
Найбільший вибір українських книжок.
Замовляйте каталог:
1-866-422-4255
www.ukrainianbookstore.com

LAW OFFICES OF
ZENON B. MASNYJ, ESQ.
Від 1983

- Серйозні персональні пошкодження
- Купно, продаж нерухомостей (Real Estate and coop-closings)
- Репрезентування комерційної діяльности
- Securities arbitration
- Розводи
- Заповіти-офіціяльні завірення

157 SECOND AVENUE
NEW YORK, NY 10003
(212) 477-3002
(Тільки за попереднім домовленням)

ОРКЕСТРА „ЛУНА“
Музика на весілля, забави, фестивалі.
Святкування роковин.
ОЛЕСЬ КУЗИШИН
Тел./Факс: (732) 636-5406
e-mail:dumamuse@aol.com

FATA MORGANA
Музика для всіх: весілля, забави, концерти, фестивалі і приватні прийняття.
***Тел. до Олексія: (609) 747-1382** або*
e-mail ok1band@yahoo.com
website:www.fata-morgana-band.com

fregata TRAVEL SERVICE, INC.
250 West 57th St.#1211 Phone: (212) 541-5707
New York, NY 10107 Fax: (212) 262-3220
ECONOMY AIRLINE TICKETS FROM USA TO
KYIV, LVIV, ODESA
and WARSAW
Restrictions Apply

16.9 ¢/min
CALL УКРАЇНА
Great domestic rates.
Great rates to the rest of the world - any day, any time, direct dial.
We also offer prepaid Phone Cards: calls to Ukraine from 7.8 c/min.
1-800-449-0445
LDPOST
WWW.LDPOST.COM

ФУНДАЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО ВІЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ЗАСЛУГОВУЄ НА ВАШУ ВСЕБІЧНУ ПІДТРИМКУ!
Ukrainian Free University Foundation, Inc.
P.O. Box 1028, New York, NY 10276

УКРАЇНСЬКИЙ ІМІҐРАЦІЙНИЙ ЦЕНТР
PALLADA International
ВСІ ВИДИ ІМІҐРАЦІЙНИХ СПРАВ
Оформлення Заяв на Лотерію Зеленої Картки
98 Second Avenue, 2nd Floor, New York, NY 10003
Tel.: (212) 387-8683 • (212) 228-3029

МОЖНА НАБУТИ
ВІДЕО АПОН-2011
14-та РІЧНИЦЯ
НЕЗАЛЕЖНОСТИ УКРАЇНИ - КОНЦЕРТ
НА МАЙДАНІ - КИЇВ, 24 СЕРПНЯ 2005
Ціна 25 дол., 1 касета в подарунок
Apon Record Company
P. O. Box 3082, Long Island City, NY 11103
Tel.: (718) 721-5599

ARKA
Нитки, тканина до вишивання, писанкові прибори, касети, відео-касети, CD, шкільні книжки, хустки, кераміка, різьба.
89 East 2nd St., New York, NY 10009
Tel.: (212) 473-3550

КАРДІОЛОГ
ПЕТРО ЛЕНЧУР, MD, FACC
Board Certified: Cardiovascular Disease, Interventional, Nuclear Cardiology and Internal Medicine.
Єдиний україномовний „Interventional“ кардіолог в NY і NJ.
НОВІ КАРДІОЛОГІЧНІ ЦЕНТРИ
Всі основні обстеження проводяться в двох зручно розміщених сучасних офісах

776 E. Third Ave. Roselle, NJ 07203 (908) 241-5545	1432 Hylan Blvd. Staten Island, NY10305 (718) 351-9292

Друкарня
COMPUTOPRINT Corp.
Established 1972
Clifton, New Jersey
виконує друкарські роботи:

- книжки (в твердій і м'якій оправах)
- журнали (з експедицією, або без)
- канцелярійні друки
- весільні запрошення (в укр. і анг. мовах)

Ваші замовлення виконуємо сумлінно, скоро і на час та з 30-літнім досвідом!
973-574-8800
Fax: 973-574-8887
e-mail: computopr@aol.com

Export • Import Ltd.

KARPATY TRAVEL
121 Runnymede Road,
Toronto, Ontario Canada M6S 2Y4
1-800-265-7189
в Торонто (416) 761-9105
e-mail: nsemczys@aol.com

ГРОШОВІ ПЕРЕКАЗИ
ПРОДУКТОВІ НАБОРИ
ЛИСТИ ТА ДОКУМЕНТИ

НАДІЙНО І ШВИДКО до рук адресата в Україну, Польщу та інші держави

ПОДОРОЖНІ ПОСЛУГИ
ВІЗИ • АВІАКВИТКИ
ЗАПРОШЕННЯ до Канади і США
СТРАХУВАННЯ ПОДОРОЖУЮЧИХ

НАЙДЕШЕВШІ МІЖНАРОДНІ ТЕЛЕФОННІ РОЗМОВИ

Пам'ятайте – як посилати, літати, чи телефонувати – то тільки через КАРПАТИ!